

**ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ
บริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ปี 2547
และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต**

**Opinions of Foreign Tourists toward Recreational Settings at
Patong Beach, Phuket Province after the Tsunami 2004
and Need for Revisiting the Area in the Future**

คำนำ

เหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2547 เวลา 07.58 น. ที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ จังหวัดอาจะห์ ทางทิศตะวันตกของเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย บริเวณละติจูด 3.4 องศาเหนือ ลองจิจูด 95.7 องศาตะวันออก ลึกลงไปได้พื้นดินประมาณ 40 เมตร วัดความสั่นสะเทือนได้ 9.0 ริกเตอร์ ส่งผลให้เกิดรอยแยกของพื้นดินใต้น้ำในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ (Tsunami) ขนาดความสูงประมาณ 6-7 เมตร พัดถาโถมเข้าทำลาย 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย อันประกอบด้วย จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง ภูเก็ต และ สตูล โดยจังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายด้านเศรษฐกิจรุนแรงที่สุด โดยเฉพาะภาคธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งเบื้องต้นมีการประมาณการมูลค่าความเสียหายว่า สูงถึง 3,000 ล้านบาท จากมูลค่าความเสียหายรวมทุกภาคเศรษฐกิจของ 6 จังหวัดที่สูงถึง 67,000 ล้านบาท (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2548)

ความเสียหายด้านกายภาพที่ชัดเจนที่สุดในภาคธุรกิจท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่ ความเสียหายที่เกิดกับธุรกิจสถานพักผ่อนที่ได้รับความเสียหายถึง 137 แห่ง จากทั้งหมด 560 แห่ง (ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ, 2548) แม้ในทางปฏิบัติความเสียหายด้านกายภาพดังกล่าวจะได้รับการเยียวยาจนกลับเข้าสู่สภาพปกติในหลายส่วนแล้ว แต่ในบางส่วนความเสียหายยังมิได้บรรเทาจนเท่าที่ควร โดยเฉพาะความเสียหายด้านจิตวิทยาของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดดังกล่าว ตลอดจนความไม่เชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แม้ว่ารายงานทางวิชาการต่างยืนยันตรงกันว่า โอกาสการเกิดคลื่นสึนามิซ้ำเป็นไปได้น้อยมากก็ตาม (Department of Mineral Resources, 2005)

การสูญเสียความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวทางทะเลฝั่งอันดามัน ภาวะดังกล่าวส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ตลดลงไม่น้อย ดังจะเห็นได้จากสถิติการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2548 ที่ลดลงร้อยละ 2.11 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2547 (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2548) ขณะที่สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดภูเก็ตโดยสายการบินต่างๆ ในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม เมื่อปี 2547 กับปี 2548 ลดลงถึง 67.84 เปอร์เซ็นต์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548) นอกจากนี้ ผลการวิจัยของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2548) ยังพบว่า ภาวะดังกล่าวส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจากจังหวัดภูเก็ตไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2548 ที่ปรับลดลงร้อยละ 2.11 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2547 เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) พบว่า นักท่องเที่ยว ร้อยละ 30 ยกเลิกแผนการเดินทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่เสี่ยงภัย (Xinhua New Agency, 2005)

การปฏิเสธที่จะเดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ต ส่งผลให้จังหวัดภูเก็ตสูญเสียรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะในส่วน of นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสูงถึง 34,080 ล้านบาทต่อปี หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.48 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ, 2548) ความเสียหายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความสำคัญของการท่องเที่ยวไม่ได้จำกัดวงอยู่เพียงแค่การเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนันทนาการของมนุษยชาติเท่านั้น หากมีบทบาทสำคัญเสมือนเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

ด้วยตระหนักในศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่ทำรายได้หลักให้แก่ประเทศ ผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐเร่งฟื้นฟูปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเยือนจังหวัดภูเก็ต ซึ่งผลักดันให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้โอกาสและความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคตได้เป็นอย่างดี ด้วยข้อสนเทศและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยจะอำนวยประโยชน์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการฟื้นฟูจังหวัดภูเก็ต อันเป็นหนทางในการแก้ไขกระบวนการฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ให้เป็นไปอย่างเป็นระบบและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ปี 2547
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่มีต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นสึนามิ ปี 2547
3. เพื่อศึกษาความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคตและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ บริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นสึนามิ ปี 2547 และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต ซึ่งครอบคลุมการศึกษาเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยวแบบแผนการเดินทางท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ บริเวณหาดป่าตอง ความพึงพอใจโดยรวมในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต จากนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปี ขึ้นไป จำนวน 400 คน ที่เดินทางมาเยือนหาดป่าตอง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2549

นิยามศัพท์

“ความคิดเห็น” หมายถึง การแสดงออกในด้านความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความเข้าใจและความเชื่อต่อการปฏิบัติการที่นักท่องเที่ยวมีต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

“นักท่องเที่ยว” หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทยที่มีอายุ 14 ปี ขึ้นไป และมีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ที่เดินทางจากถิ่นพำนักประจำของตนเองมายังหาดป่าตอง อำเภอกระทุง จังหวัดภูเก็ต ด้วยความสมัครใจ เป็นการชั่วคราว ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหรือเพื่อการอื่น

“ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ” หมายถึง ลักษณะทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว บริเวณหาดป่าตอง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้กำหนดทำการวัดใน 6 ประเด็น ได้แก่

- 1) สภาพการเข้าถึงพื้นที่
- 2) ความห่างไกลจากเสียงรบกวน
- 3) สภาพความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่หลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิ
- 4) โอกาสในการพบปะผู้คน
- 5) สิ่งอำนวยความสะดวก และ
- 6) กฎระเบียบในการควบคุมนักท่องเที่ยว

“ประสบการณ์ในการมาเยือน” หมายถึง จำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง โดยไม่รวมการเดินทางมาเยือนในครั้งนี้

“ความเชื่อมั่นต่อมาตรการด้านความปลอดภัย” หมายถึง การตระหนักของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับมาตรการการเฝ้าระวัง และการติดตั้งระบบเตือนภัยคลื่นสึนามิ โดยวัดจากจำนวนครั้งในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองหลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิโดยนับรวมการเดินทางในครั้งนี้อด้วย

“ความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ” หมายถึง วัตถุประสงค์ที่ผลักดันให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง โดยผลรวมยิ่งมากเท่าใดแสดงถึงความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิมากเท่านั้น

“ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์” หมายถึง จำนวนของสื่อที่นักท่องเที่ยวเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวหาดป่าตอง ทั้งในด้านข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว สถานที่พัก กิจกรรมนันทนาการ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติตัวกรณีเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยว

“ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง” หมายถึง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อภาพลักษณ์โดยรวม ที่สรุปจากคำถามปลายเปิด จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ภาพลักษณ์ด้านบวก ภาพลักษณ์ด้านลบ

“ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ” หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกของนักท่องเที่ยวต่อความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดป่าตอง รวม 16 ประเภท ได้แก่

- 1) ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่
- 2) การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่
- 3) การให้บริการข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ
- 4) ความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่พัก
- 5) การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณชายหาดและพื้นที่พักผ่อน
- 6) บริการอาหารและเครื่องดื่ม
- 7) บริการห้องน้ำ
- 8) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- 9) แผ่นป้ายสัญลักษณ์
- 10) ระบบเตือนภัย
- 11) การดูแลความปลอดภัยโดยเจ้าหน้าที่
- 12) ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ
- 13) ความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่
- 14) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว
- 15) สิทธิพิเศษในการท่องเที่ยว
- 16) รูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยว

“ความพึงพอใจโดยรวม” หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ตในครั้งนี้ โดยกำหนดเกณฑ์การวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

“ระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นยักษ์สึนามิ” หมายถึง คะแนนรวมของความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ แนวทางเบื้องต้นในการเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ และแนวทางการ

ปฏิบัติตัวเมื่อเกิดกรณีพิพาทกับผู้อื่นโดยวัดจากคำถามวัดความรู้เกี่ยวกับผู้อื่น
จำนวน 25 ข้อ

“ความต้องการกลับมาเยือน” หมายถึง โอกาสความเป็นไปได้ในการเดินทางกลับมาเยือน
หาป้าตอง เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการของนักท่องเที่ยว โดย
วัดใน 2 ลักษณะ คือ ต้องการกลับมาเยือน และไม่ต้องการกลับมาเยือน

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ บริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ปี 2547 และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต” ผู้วิจัยทำการตรวจเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแรงจูงใจในการท่องเที่ยว
3. พื้นที่ศึกษา: จังหวัดภูเก็ต
4. แนวคิดเกี่ยวกับคลื่นสึนามิ และแนวทางการปฏิบัติตัวหากประสบภัย
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

สำหรับความหมายของความคิดเห็น มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้หลายท่าน ดังนี้

Morgan and King (1965) ได้กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกที่เกิดขึ้นจากทัศนคติในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับ หรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างของบุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีอาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

สงวน และคณะ (2522) ให้คำจำกัดความว่าเป็นการแสดงออก ซึ่งวิจรรย์ญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่เปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง เป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ

นพมาศ (2542) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่า เป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมา โดยการพูด หรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนออกไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงภายในใจ

ขณะที่มีนักวิชาการจำนวนหนึ่งได้นิยามของ “ความคิดเห็น” โดยเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างจาก “ทัศนคติ” ดังนี้

ณรงค์ (2526) เห็นว่า ทัศนคติมีความแตกต่างไปจากความคิดเห็น (opinion) โดยที่ความคิดเห็น เป็นเพียงความเชื่อที่บุคคลมีต่อวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่ง ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จึงแตกต่างจากทัศนคติในแง่ที่ว่า ความคิดเห็นมีความเป็นอิสระจากอารมณ์ต่าง ๆ หรือไม่มีอารมณ์แอบแฝงอยู่ เปลี่ยนแปลงได้ง่ายไม่เหมือนกับทัศนคติที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการหล่อหลอมทางความคิด ซึ่งเจ้าตัวอาจตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพอจะสรุปความได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม และสภาพแวดล้อม ตลอดจนอารมณ์ ความรู้สึก มาตัดสินใจ ซึ่งความคิดเห็นอาจเปลี่ยนแปลงไปมา และไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนตายตัวว่าถูกหรือผิด

ประเภทของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็นจึงเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อ ความรู้สึกใดๆ ออกมา ได้หลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นโดยการพูด การเขียน หรืออากัปกริยาท่าทาง เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นเป็นพื้นฐานสำคัญที่อำนวยความสะดวกต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน ซึ่งอาจจำแนกประเภทของความคิดเห็นออกได้เป็น 2 ประเภท (Remmers *et al.* ,1965) คือ

1. ความคิดเห็นด้านบวกสุด - ลบสุด (extreme opinion) เป็นความคิดเห็น ที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกที่สุด ได้แก่ ความรักจนหลงบูชา ทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (cognitive opinion) การมีความคิดยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ ในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ

วิธีการวัดความคิดเห็น

สำหรับการวัดความคิดเห็นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับ สูง - ต่ำ มาก - น้อย โดยส่วนใหญ่นิยมใช้ผ่านการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยวิธีการวัดมีด้วยกันหลายรูปแบบ ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันมีด้วยกัน 4 วิธี (พรเพ็ญ, 2531) คือ

1. วิธีของเทอร์สตัน (Thurston's method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็นสเกลที่มีช่วงห่างเท่ากัน (equal-appearing intervals)

2. วิธีของกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้ จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้ และแสดงถึงการสะสมของความคิดเห็น

3. วิธีจำแนกความแตกต่างในการตีความ (semantic differential scale: S-D Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น 7 ระดับ (seven-point scale) โดยแบ่งเป็นช่วงๆ ตั้งแต่ด้านซ้ายสุดของสเกลกำหนดให้เป็นค่าเชิงบวกสุด ด้านขวาสุดของสเกลกำหนดให้เป็นค่าลบสุด ซึ่งอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (bipolar adjective) เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

4. วิธีของลิเคิร์ต (Likert's method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติ และความคิดเห็นที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือความไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2, +1, 0, -1, -2 ตามลำดับ ซึ่งการใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนิยมระบุให้ผู้แสดงความคิดเห็นตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ (วิเชียร, 2530) ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ทั้งนี้การให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นปฏิฐาน (positive) หรือนิเสธ (negative)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

Oskamp (1977) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อตัวของความคิดเห็นไว้ 5 ปัจจัย คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่มาก เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่างๆ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ความคุ้นเคย อันถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริง ซึ่งถือเป็นประสบการณ์ทางอ้อม
2. ระบบค่านิยม และการตัดสินใจอันเนื่องมาจากกลุ่มชน เนื่องจากชนแต่ละกลุ่ม ต่างมีแบบแผน ธรรมเนียมปฏิบัติ วิถีชีวิต ตลอดจนค่านิยมเฉพาะตน เป็นเหตุให้คนต่างกลุ่มอาจมีความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้
3. อิทธิพลของการเลี้ยงดู หรือจากตัวผู้ปกครอง โดยแนวทางการเลี้ยงดูภายในครอบครัว ซึ่งถือเป็นการขัดเกลาทางสังคมขั้นพื้นฐาน เนื่องจากผู้ปกครองในฐานะผู้ใกล้ชิดและเป็นผู้อบรมสั่งสอน ปลูกฝัง ตลอดจนหล่อหลอมและถ่ายทอดพฤติกรรม ตลอดจนความคิดเห็นผ่านวิธีการเลี้ยงดูทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ
4. ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม เป็นผลสืบเนื่องจากเมื่อเวลาที่บุคคลเจริญเติบโตย่อมจะต้องมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของ

โรงเรียน สถาบันการศึกษา ตลอดจนสถานที่ทำงาน จึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการกำหนดกรอบแนวคิด มุมมองอันเป็นรากฐานนำบุคคลให้มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป

5. สื่อมวลชน เป็นสถาบันหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์
ความสามารถในการเข้าถึงมวลชนได้ระดับที่กว้างและครอบคลุมส่งผลให้สื่อมวลชนเข้ามามีส่วน
กำหนดหล่อหลอมความคิดเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ตลอดจนชี้นำความคิดเห็นแก่สังคมได้

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยว โดยกำหนดหลักเกณฑ์ใน
การพิจารณาขึ้น 3 ประการ เพื่อจำแนกให้เห็นว่าการท่องเที่ยวมีลักษณะที่แตกต่างจากการเดินทาง
ทั่วไป ดังนี้ 1) ต้องเป็นกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการเดินทางออกจากสภาพแวดล้อมเดิม โดยใช้พาหนะ
ใดก็ได้ 2) มีวัตถุประสงค์ได้หลากหลาย แต่ต้องมีใช่เพื่อการหารายได้ และ 3) ช่วงเวลาที่เดินทาง
ไม่ได้กำหนดเวลาขั้นต่ำ แต่กำหนดเวลาสูงสุดไว้ไม่เกิน 1 ปี (World Tourism Organization, 2001)
จากเกณฑ์ดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า การเดินทางจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเท่านั้น

ขณะที่การประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (The International
Conference for Travel and Tourism) ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ขององค์การสหประชาชาติ เมื่อปี
พ.ศ. 2506 ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวไว้ว่า “การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ
หรือการไปร่วมประชุม แต่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน หรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร”
นอกจากนั้นที่ประชุมยังได้จำแนกประเภทของผู้มาเยือนออกเป็น 2 ประเภท (สุพรรณา, 2545) คือ

1. ผู้มาเยือนประเภทค้างคืน (visitor) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว ที่ใช้เวลาพักอยู่
ภายในสถานที่ที่มาเยือนนั้นตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป ทั้งนี้อาจมีวัตถุประสงค์ของการเดินทางอย่าง
หนึ่งอย่างใด เช่น เพื่อมาพักผ่อน พักผ่อน ทักษะศึกษา ประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขันกีฬา
ติดต่อธุรกิจการงาน หรือเข้าร่วมการประชุมสัมมนา ฯลฯ เป็นต้น

2. ผู้มาเยือนประเภทไม่ค้างคืน (excursionist) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว ซึ่งใช้เวลาอยู่ในสถานที่ที่มาเยือนนั้นน้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรืออาจเรียกอีกอย่างว่า “นักท่องเที่ยว”

ส่วนพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 (ราชกิจจานุเบกษา, 2522) และ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) ได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยวว่าเป็นบุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นหนึ่ง อันเป็นที่อยู่อาศัยโดยปกติของตนไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพ

จากความหมายดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่ต้องมีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากถิ่นพำนักประจำไปยังอีกแหล่งท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่มีขึ้นเพื่อการหารายได้หรือย้ายไปตั้งถิ่นฐานเป็นการถาวร ขณะที่นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากที่อยู่อาศัยประจำของตนเอง ไปยังท้องถิ่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวนับว่าเป็นปัจจัยในการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543) ได้แก่

1. นักท่องเที่ยว ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ลักษณะของนักท่องเที่ยว การกระจายของนักท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยว และทัศนคติของนักท่องเที่ยว

2. สินค้าท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว สินค้าท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ เป็นสินค้าที่รวบรวมเอาสินค้าและบริการหลายประเภททั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมไว้ด้วยกัน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี อภิมหาสมบัติ สินค้าเหล่านี้มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งจะต้องเป็นสิ่งซึ่งนักท่องเที่ยวได้รับและเกิดความประทับใจ เพราะมีสิ่งที่มีคุณค่า

ด้านต่างๆ หลายอย่าง เช่น คุณค่าทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศนั้นๆ ทิวทัศน์ หรือทัศนียภาพ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ความประทับใจต่อลมฟ้าอากาศ เป็นต้น

3. การคมนาคมขนส่ง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่ท่องเที่ยว นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ และธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถดำเนินต่อไปได้ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เช่น รูปแบบของการคมนาคมขนส่ง การคมนาคมขนส่งสู่แหล่งท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริเวณหรือสถานที่ให้บริการแก่ผู้โดยสาร หรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก รูปแบบ หรือ ปัญหาการจราจร เป็นต้น

4. ข้อมูลข่าวสารและการบริการ ข้อมูลข่าวสารเป็นเอกสารเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวเพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น เอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่ เอกสารประชาสัมพันธ์ และเป็นการให้ความรู้ใหม่ๆ การอบรม การนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง การจัดทำแผนที่เส้นทาง และแผนที่ท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

5. ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกในด้านการเข้าเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ ซึ่งหมายถึง การอำนวยความสะดวกในด้านระเบียบพิธีการเข้าออกเมือง เช่น การทำวีซ่า และพิธีการศุลกากร การขนส่งกระเป๋าของผู้โดยสาร บริการขนส่งระหว่างท่าอากาศยาน หรือสถานีขนส่งกับที่พัก ฯลฯ

6. องค์ประกอบด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนให้ธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี และก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ได้แก่ สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา การสื่อสาร การจัดการขยะสิ่งปฏิกูล สถานพยาบาล ระบบเตือนภัย ฯลฯ

7. การสนับสนุนอื่น ๆ เป็นการเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การเงิน การธนาคารระเบียบต่างๆ สถานที่ศึกษา แหล่งค้นคว้าด้านต่างๆ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิตต่อกัน (วรรณ, 2539)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (tourism resource) หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2536) ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ คือ แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูมิอากาศ และภูมิประเทศ เช่น ภูเขา หุบเขา แม่น้ำ ลำธาร ทะเลสาบ น้ำตก ป่า ภูเขาไฟ น้ำพุร้อน ฯลฯ ตลอดจนปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ เช่น ฤดูกาลอพยพของสัตว์บางชนิด หรือแหล่งอาศัยของสัตว์ ตลอดจนแหล่งพฤษชาติต่าง ๆ

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งเป็น

2.1 ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม เช่น โบราณสถาน ศาสนสถาน บ้านเรือน ฯลฯ

2.2 วัฒนธรรมและประเพณี เช่น เทศกาล นิทรรศการ พิธีกรรม ฯลฯ

2.3 วิถีชีวิต เช่น การกินอยู่ การแต่งกาย ขนบธรรมเนียม ฯลฯ

2.4 ความเจริญก้าวหน้าและความทันสมัย เช่น ศูนย์การค้า สวนสนุก ศูนย์วิทยาศาสตร์ โรงงานอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษา สนามกีฬา ศูนย์สุขภาพ ฯลฯ

กระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

บุญเลิศ (2543) ได้กล่าวถึง กระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวไว้ว่า เมื่อมนุษย์ประสงค์เดินทางท่องเที่ยว ย่อมต้องตัดสินใจก่อนว่าจะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ใด จะใช้บริการประเภทไหน จะใช้เวลาในการท่องเที่ยวกี่วัน ซึ่งการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต้องมีกระบวนการในการตัดสินใจ ซึ่งสรุปกระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวได้ 10 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การส่งเสริมการท่องเที่ยวไปยังตลาดเป้าหมาย เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานการท่องเที่ยวทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปยังตลาดเป้าหมายใน 4 รูปแบบ คือ การโฆษณาการประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย โดยพนักงานขายเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยว และบริการท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวในตลาดท่องเที่ยวเป้าหมายได้ทราบ อันจะนำไปประกอบ การพิจารณาตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ

การท่องเที่ยวจึงต้องพยายามส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวในตลาดเป้าหมายอย่างทั่วถึง เพื่อจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น

ขั้นที่ 2 นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารการท่องเที่ยว เป็นขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวใน 4 รูปแบบ คือ จากการโฆษณา จากการประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และจากพนักงานขาย โดยข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวที่ได้รับจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เพื่อชักจูงเร้าให้เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว

ขั้นที่ 3 ความต้องการเดินทางท่องเที่ยว เป็นขั้นตอนหลังจากนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวขึ้นภายในจิตใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ทั้งนี้ภายในจิตใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคนย่อมต้องการเพิ่มรสชาติให้กับชีวิต เช่น เกิดความเบื่อหน่าย เกิดความอยากเปลี่ยนบรรยากาศ เกิดความอยากเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความต้องการเพิ่มประสบการณ์ เป็นต้น ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวสามารถตอบสนองความต้องการภายในจิตใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

ขั้นที่ 4 การกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการทางการท่องเที่ยว ซึ่งเกิดขึ้นจากแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว 2 ประการ คือ แรงจูงใจผลักดัน และแรงจูงใจดึงดูด ซึ่ง บุปผา (2544) รายงานว่า Lloyd E. Hudmand ซึ่งเป็นนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ได้แบ่งแรงจูงใจที่ทำให้คนเดินทางท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจที่เป็นแรงผลัก (push factors) เป็นสถานะเงื่อนไขที่ผลักดันให้มนุษย์เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของร่างกาย เช่น เมื่อมนุษย์ทำงานหนักหรือเมื่อต้องเผชิญกับความจำเจ ความเครียดถึงระดับหนึ่ง มนุษย์ย่อมต้องการการผ่อนคลาย ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นทางเลือกหนึ่งของการพักผ่อนรูปแบบหนึ่ง ประกอบกับธรรมชาติของมนุษย์เองมีความสนใจที่จะเรียนรู้หรือได้พบเห็นประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต ภาษา หรือวัฒนธรรม

2. แรงจูงใจที่เป็นแรงดึง (pull factors) เป็นสถานะเงื่อนไขที่ดึงดูดใจให้เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงเป็นตัวกำหนดสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการไป ซึ่งแรงดึงนี้มีความสัมพันธ์กับแรงผลักดันคือ หากมนุษย์ตกอยู่ในภาวะเครียดจากการเผชิญกับเรื่องร้ายๆ เขาอาจเลือกไปยังสถานที่ที่สงบ ไม่มีผู้คนพลุกพล่าน แต่เมื่อแรงผลักดันในการเดินทางเพื่อสร้างสภาพภูมิใจให้กับตนเอง เขาอาจเลือกเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป หรือสถานที่ที่เพิ่งมีการค้นพบใหม่ หรืออาจเกิดจากประสิทธิภาพของการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการขยายตัวของธุรกิจนำเที่ยวที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล เป็นต้น

ทั้งนี้ Velozo (1987) ได้แบ่งประเภทของสิ่งจูงใจที่เป็นแรงดึงที่เป็นเงื่อนไขกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สิ่งจูงใจทางตรง (direct incentives) คือ สิ่งจูงใจที่ส่งผลต่อตัวบุคคลหรือชุมชนทันที เพราะเป็นสิ่งจูงใจเหล่านี้ให้ผลโดยตรงไม่ว่าจะอยู่ในรูปของตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงิน

1.1 สิ่งจูงใจที่อยู่ในรูปของตัวเงินโดยตรง (direct cash incentives) ได้แก่ เงินที่รัฐให้เป็นการช่วยเหลือหรือสนับสนุน (grants) ค่าจ้างรายวัน (daily wages) เงินกู้ (loans) กองทุนเงินทุนหมุนเวียน (revolving funds)

1.2 สิ่งจูงใจทางตรงที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงิน (direct incentives in kind) ได้แก่ อาหาร ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจของคนโดยทั่วไป วัตถุดิบทางการเกษตร เครื่องมือ และเครื่องจักร ต่างๆ วัตถุดิบในการก่อสร้าง วัตถุดิบในการสร้างถนน วัตถุดิบสำหรับการชลประทาน เช่นน้ำ อาหารสำหรับปศุสัตว์ และการประกาศปาสาธารณะของชุมชน เพื่อเก็บฟืนหรือเพื่อปลูกต้นไม้

2. สิ่งจูงใจทางอ้อม (indirect incentives) เป็นสิ่งจูงใจที่ไม่ได้ส่งผลโดยตรง ต่อคน แต่บางครั้งอาจจะส่งผลต่อนโยบาย แบ่งเป็น

2.1 สิ่งจูงใจเกี่ยวกับภาษี เช่น การยกเว้นภาษี ความแน่นอนของอัตราภาษี ราคาของวัตถุดิบและผลผลิต และความมั่นคงของผู้เช่า

2.2 สิ่งจูงใจเกี่ยวกับการบริการ เช่น การช่วยเหลือทางด้านเทคนิค การตลาด การเก็บรักษา การขนส่ง การศึกษา การฝึกอบรม เครื่องจักรและเครื่องมือ

2.3 สิ่งจูงใจทางด้านสังคม เช่น การก่อตั้งชุมชน การก่อตั้งองค์กร

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว เป็นตอนที่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยว และเกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว อีกทั้งได้รับแรงกระตุ้นจากสิ่งจูงใจเข้าเสริม ก่อให้เกิดภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของแต่ละท้องถิ่นขึ้น แล้วทำการพิจารณาตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวมากที่สุด และมักติดตามด้วยลำดับความสำคัญของคำถามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้ว่าจะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และกับใคร เป็นต้น

ขั้นที่ 6 การวางแผนค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยว เป็นขั้นตอนที่ศึกษาถึงค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ตัดสินใจเลือกแล้วว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดเท่าไร ซึ่งการวางแผนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวจะต้องวางแผนค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในการท่องเที่ยวครั้งนี้เพื่อเตรียมการให้พร้อม

ขั้นที่ 7 การเตรียมตัวก่อนเดินทาง เป็นขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายจะต้องเตรียมตัวก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว หลังจากที่ได้วางแผนค่าใช้จ่ายเรียบร้อยแล้ว ซึ่งการเตรียมตัวก่อนออกเดินทางท่องเที่ยวมีหลายอย่างที่ต้องคำนึงถึง เช่น การจองตัวยานพาหนะเดินทาง การจองตั๋วรายการนำเที่ยว การยืนยันการเดินทาง การจัดทำเอกสารการเดินทาง การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ต้องเตรียมเรื่องสัมภาระส่วนตัวที่จะนำติดตัวไปด้วย

ขั้นที่ 8 การเดินทางท่องเที่ยว เป็นขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวออกเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง หรือ แหล่งท่องเที่ยวที่ได้เลือกแล้ว จนกระทั่งเดินทางกลับสู่ที่พักอาศัยในภูมิลำเนาเดิม โดยนักท่องเที่ยวจะมีการประเมินการเดินทางท่องเที่ยวเป็นระยะๆ ตามประสบการณ์ที่ได้รับ เริ่มตั้งแต่นานาพาหนะที่นำไปสู่จุดหมายปลายทาง หรือแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนที่พักแรม อาหารการกิน และบริการอื่นๆ ว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 9 ประเมินการแจ้งการเดินทางท่องเที่ยว เป็นขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวจะทำการประเมินประสบการณ์ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ หลังจากเสร็จสิ้นการท่องเที่ยวแล้ว ซึ่งการประเมินประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยว จะเกิดความรู้สึกอยู่ 2 ลักษณะ คือ ความรู้สึกพอใจ หรือความรู้สึกไม่พอใจ เป็นการประเมินประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่ได้รับหรือสัมผัสจากการท่องเที่ยวในครั้งนี้

ขั้นที่ 10 ทักษะการท่องเที่ยว เป็นขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวเกิดทัศนคติต่อการท่องเที่ยว หลังจากการประเมินประสบการณ์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวในครั้งนี้แล้ว ถ้าหากนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในครั้งนี้ ก็จะมีทัศนคติที่ดี อาจจะทำให้เขากลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก หรือบอกเล่าให้บุคคลคนอื่นมาท่องเที่ยว แต่ถ้าหากนักท่องเที่ยวได้รับความไม่พึงพอใจจากการท่องเที่ยวครั้งนี้ ก็จะมีทัศนคติไม่ดี ทำให้เขาไม่ยอมมาท่องเที่ยวซ้ำอีก และอาจนำไปบอกให้บุคคลคนอื่นไม่ให้เดินทางมาท่องเที่ยวด้วย จึงเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างความพอใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด

ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจกับกระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นภายใต้การกระตุ้นหรือผลักดันจากสิ่งเร้า หรือการกระตุ้น ให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการหรือจุดมุ่งหมาย ซึ่งนักจิตวิทยาเรียกสิ่งนี้ว่า แรงจูงใจ สำหรับแนวคิดที่ว่าด้วยแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรมหรือกระทำโดยมีเครื่องล่อเป็นแรงหนุนเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจกับเครื่องล่อมีหลายชนิดที่เป็นสิ่งช่วยจูงใจให้บุคคลกระตือรือร้น มีความสนใจ ภายใต้แนวคิดดังกล่าว Hull (1965) ได้สรุปไว้ว่า สิ่งเร้าที่ผลักดันให้มนุษย์เดินทางท่องเที่ยวมีได้หลายรูปแบบ อาทิเช่น การส่งเสริมการตลาดของธุรกิจท่องเที่ยวโดยการให้สิทธิพิเศษ ส่วนลดในการท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจอาจแตกต่างกันไปตามปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ เช่น ในโซนที่มีอากาศหนาวเย็น แรงจูงใจในการท่องเที่ยวอาจได้แก่ ดวงอาทิตย์ ทะเล และรีสอร์ท เป็นต้น (Mill, 1990)

นักจิตวิทยาได้จำแนกประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท (ศักดิ์ไทย, 2542) ได้แก่ แรงจูงใจทางสรีระ เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากสาเหตุภายในร่างกาย เช่น แรงจูงใจที่เกี่ยวกับความหิว ความกระหาย เป็นต้น และแรงจูงใจทางสังคม เป็นแรงจูงใจที่ไม่ได้เกิดจากสาเหตุภายในร่างกาย แต่เกิดจากการเรียนรู้ตลอดเวลาที่เติบโตอยู่ในสังคม เช่น แรงจูงใจในการอ่านหนังสือเพื่อให้อบ

ผ่าน เป็นต้น เมื่อจำแนกประเภทของแรงจูงใจตามแนวคิดดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า ความต้องการอยากรู้ อยากเห็น อยากได้ไปในสถานที่แปลกๆ เป็นแรงจูงใจให้มนุษย์เดินทางท่องเที่ยว (McDougall, 1975)

สำหรับแนวคิดที่พยายามเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแรงจูงใจกับกระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ได้ถูกพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ นำโดย Stanley Plog ซึ่งได้ทำการพัฒนาแบบจำลอง Psychocentrics and Allocentrics ขึ้นในปี 1974 โดยตีพิมพ์ในวารสาร Cornell Quarterly ในบทความเรื่อง Why Destination Areas Rise and Fall in Popularity โดยเชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์มีอิทธิพลในการกระตุ้นให้มนุษย์ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว และต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว โดยจำแนกนักท่องเที่ยวออกตามคุณลักษณะเด่นของบุคลิกภาพของนักท่องเที่ยว (Litvin, 2006) ดังนี้

1. กลุ่มที่รักความตื่นเต้นและท้าทาย (allocentrics) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางจิตวิทยาเป็นตัวของตัวเองสูง มีความตื่นตัวและความสนใจที่หลากหลาย การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปตามแรงจูงใจจากอุปนิสัยชื่นชอบความท้าทาย ความตื่นเต้น และการผจญภัย มีลักษณะตื่นตัวพร้อมเดินทางอยู่เสมอ และนิยมการเดินทางตามลำพัง แบบแผนการท่องเที่ยวจึงเป็นไปเพื่อค้นหาประสบการณ์แปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากที่เคยได้พบเห็น โดยเลือกที่จะเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแปลกใหม่ หรือเพิ่งเปิดตัว ซึ่งยังไม่ได้มีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และอาจไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานมากนัก ไม่นิยมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีผู้เดินทางไปเที่ยวเป็นจำนวนมากๆ หากพร้อมบุกเบิกเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ๆ

2. กลุ่มที่รักความมั่นคงปลอดภัย (psychocentrics) คือ นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางจิตวิทยาในเชิงอนุรักษ์นิยม ไม่ตื่นตัว นิยมชมชอบสิ่งปกติธรรมดา วิตกกังวลง่าย แสวงหาความปลอดภัย ต้องการเดินทางไปกับคนที่ตนเองคุ้นเคยหรือไปในสถานที่ที่คุ้นเคย หรือคนจำนวนมาก นิยมไป หรือที่เรียกกันว่า กลุ่ม sea, sun, sand นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยมีแรงจูงใจจากอุปนิสัยไม่ชื่นชอบความเสี่ยงทุกรูปแบบ ดังนั้นจึงนิยมเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่คนส่วนใหญ่นิยมเดินทางไป หรือในสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับ นอกจากนั้นมักจะวางแผนการท่องเที่ยวไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด

3. กลุ่มที่อยู่กึ่งกลาง (mid-centrics) คือ นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางจิตวิทยาอยู่กึ่งกลางระหว่างกลุ่ม allocentrics และ กลุ่ม psychocentrics นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีจำนวนมากที่สุด โดยมักตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยมีแรงขับเคลื่อนจากความต้องการเปลี่ยนบรรยากาศ หรือผ่อนคลายความเครียดจากสภาพแวดล้อมปกติ แต่ทั้งนี้ยังคงไม่เลือกเดินทางไปยังสถานที่ซึ่งไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน แต่ยังคงสนใจกิจกรรมผจญภัย หรือความตื่นเต้นรูปแบบต่างๆ อยู่บ้าง แต่ต้องเป็นการผจญภัยในระดับที่ไม่เสี่ยงมากนัก เช่น การตั้งแคมป์พักแรมแทนการเข้าพักในโรงแรม

แนวทางการจำแนกนักท่องเที่ยวออกตามคุณลักษณะเด่นของบุคลิกภาพของนักท่องเที่ยวได้รับการยืนยันให้เห็นถึงพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวที่ได้รับผลโดยตรงจากอิทธิพลของการรับรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยและภาวะการคุกคามความปลอดภัยในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ที่ได้รับการยืนยันจากผลการวิจัยเรื่อง Role of Safety and Security Perceptions and Safety Threats in the Tourism Industry ซึ่งมีการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันไป เพื่อมุ่งศึกษากรณีศึกษาว่าด้วยภัยคุกคามการท่องเที่ยวจากหลายกรณี รวมทั้งกรณีพิบัติภัย คลื่นสึนามิ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนมีผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว และการรับรู้ด้านความปลอดภัย โดยนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงไม่เดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยงภัยรูปแบบต่างๆ เป็นการชั่วคราว และพร้อมจะเปลี่ยนแผนการเดินทางไปยังพื้นที่อื่นที่มีความปลอดภัยสูงกว่า การขาดความร่วมมือในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องมีผลให้ยอดนักท่องเที่ยวลดลงได้ ทั้งนี้ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลในท้องถิ่นและสื่อมวลชนมีส่วนสำคัญต่อการกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่พื้นที่เสี่ยงทั้งในช่วงระหว่างเหตุการณ์และหลังเหตุการณ์ โดยความร่วมมือจากสื่อมวลชนระดับระหว่างประเทศมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวได้มากกว่าสื่อมวลชนท้องถิ่น (Ralli and Saloranta, 2005)

แนวคิดที่ว่าด้วยความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในการเดินทางที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว และการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ได้รับการยืนยันที่ชัดเจนอีกครั้งเมื่อผลการสำรวจความคิดเห็นการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นสึนามิขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ที่ปรากฏในรายงานเรื่อง Post-Tsunami Global Travel Intentions Research Report ซึ่งทำการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำนวน 13,256 คน จาก 10 ประเทศทั่วโลก พบว่า นักท่องเที่ยว ร้อยละ 52 ยังคงวางแผนเดินทางไปเยือนประเทศที่ประสบภัยคลื่นสึนามิตามเดิม ขณะที่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 30 ตัดสินใจยกเลิกแผนการเดินทาง ส่วนที่เหลือยังไม่ตัดสินใจว่าจะ

เดินทางไปหรือไม่ ทั้งนี้ผลการศึกษาในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ร้อยละ 54 และนักท่องเที่ยวชาวเกาหลีร้อยละ 63 ไม่ประสงค์เดินทางท่องเที่ยวยังประเทศที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัย คลื่นสึนามิ (Xinhua New Agency, 2005)

อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยที่ทำการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกให้ผลในทิศทางตรงกันข้ามเมื่อพบว่า แนวโน้มการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลีย ในปี 2005 ซึ่งดำเนินการสำรวจวิจัยโดย Institute for Leisure and Tourism (2006) รายงานว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 2 เท่านั้นที่เปลี่ยนแผนการเดินทางเพื่อหลีกเลี่ยงการเดินทางไปเยือนพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นสึนามิ แม้ว่าสัดส่วนของการหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงจะอยู่ในอัตราที่ไม่สูงนัก แต่เมื่อประเมินควบคู่ไปกับผลการศึกษาที่พบว่า นักท่องเที่ยวหญิงมากกว่าครึ่งและนักท่องเที่ยวชายที่อายุไม่เกิน 24 ปี รับรู้ถึงความรุนแรงของวิกฤตดังกล่าว ซึ่งมีผลให้ร้อยละ 4 ของคนกลุ่มนี้ที่ตัดสินใจเปลี่ยนจุดหมายในการเดินทาง ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า อิทธิพลของความเสี่ยงในการเดินทางมีผลต่อการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวพอสมควร แม้ว่าคณะผู้ทำวิจัยจะเชื่อว่า ความคิดดังกล่าวจะคลี่คลายลงไปเมื่อเวลาผ่านไปอีกสักระยะก็ตาม

ความสูญเสียความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับพื้นที่เสี่ยงภัยที่เกิดขึ้นได้ถูกนำมาศึกษาในประเด็นความสัมพันธ์ของแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการเดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ตหลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิ อาทิเช่น Rittichainuwat (2006) ทำการศึกษาเรื่อง Tourists' Motivation in Visiting Phuket after the Tsunami เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของแรงจูงใจในการเดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ต หลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิ ของนักท่องเที่ยวชาวเอเชียและชาวตะวันตก โดยมุ่งศึกษาแรงจูงใจใน 19 คุณลักษณะ ผลการศึกษพบความแตกต่างของแรงจูงใจในการเดินทางมาเยือนภูเก็ตระหว่างนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกและนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย โดยแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวเอเชียเป็นการมาเยือนเพื่อต้องการมาดูแลสุขภาพความเสียหายและการฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ และการรับรู้ข่าวสารการติดตั้งระบบเตือนภัยทำให้เกิดความมั่นใจในเรื่องของความปลอดภัย ขณะที่แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นเรื่องของความงดงามของสภาพทางธรรมชาติ ประสบการณ์จากคนรอบข้าง และการได้รับสิทธิพิเศษในการท่องเที่ยวที่เร้าให้เกิดการเดินทาง (Rittichainuwat, 2006)

ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแรงจูงใจในการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวขึ้น ทั้งนี้แรงจูงใจอาจเป็นความต้องการพักผ่อนคลายเครียดจากงานที่ทำอยู่ หรือความสนใจใคร่รู้ที่จะได้สัมผัสประสบการณ์ที่แปลกใหม่ได้ทั้งสิ้น ซึ่งแรงจูงใจเหล่านี้ส่งผลผลักดันให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวขึ้น ทั้งนี้ผลการศึกษาดังกล่าวยังพบประเด็นที่เพิ่มความสนใจประการหนึ่ง คือ นักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มมีแรงจูงใจร่วมกันทั้งสิ้น 11 ประการ ได้แก่ การรับรู้ว่าเป็นจังหวัดที่อากาศดี มีบรรยากาศเหมาะแก่การพักผ่อน มีสภาพทางธรรมชาติที่งดงาม มีผู้คนเป็นมิตร ค่าใช้จ่ายไม่แพง สนใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีอาหารให้เลือกหลากหลาย สถานพักผ่อนมีคุณภาพดี ประทับใจน้ำใจคนไทยในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ประสบภัยคลื่นสึนามิ และต้องการมาเที่ยวเพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจให้แก่ผู้ประสบภัย ข้อค้นพบบดังกล่าวจึงเป็นแนวทางที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจำเป็นต้องให้ความสำคัญใส่ใจในการรักษาไว้ซึ่งแรงจูงใจดังกล่าว อันจะนำไปสู่การกระตุ้นฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตในระยะยาวต่อไป

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดธุรกิจท่องเที่ยว

เนื่องจากธุรกิจท่องเที่ยวเป็นธุรกิจบริการ ที่ต้องอาศัยการให้บริการที่ดีเป็นตัวกำหนดชี้วัดความพึงพอใจ จึงได้มีการนำเอาแนวคิดส่วนประสมการตลาดสินค้าทั่วไป หรือ 4P ของ Phillip Kotler มาพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางการในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดย Morrison (1989) ได้พัฒนาแนวคิดส่วนประสมการตลาดเดิมให้ครอบคลุมภาคบริการโดยมุ่งเน้นการปรับใช้กับธุรกิจท่องเที่ยวเป็นสำคัญ โดยจำแนกส่วนประสมการตลาดบริการธุรกิจท่องเที่ยวออกเป็น 8 ปัจจัย หรือ 8P ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ หรือบริการ (product or service) เป็นสิ่งที่เสนอขายโดยมุ่งหวังให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือเกิดความพึงพอใจและความประทับใจ ซึ่งการที่จะเกิดภาวะเช่นนั้นได้ ดังนั้นตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการจำเป็นต้องมีรรถประโยชน์ (utility) และมีคุณค่า (value) ในสายตาของนักท่องเที่ยว ดังนั้นในการวางแผนและพัฒนาส่วนประสมการตลาดจำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจอย่างละเอียดก่อน

2. ปัจจัยด้านราคา (price) เป็นการตีค่าของผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน โดยนักท่องเที่ยวจะทำการเปรียบเทียบคุณค่าของผลิตภัณฑ์กับราคาของผลิตภัณฑ์ (value for money) ซึ่งหากพิจารณาแล้วเห็นว่ามียุทธศาสตร์สูงกว่าราคาจึงตัดสินใจซื้อ ด้วยเหตุนี้การกำหนดราคาจึงต้องกำหนดให้

เหมาะสมกับคุณค่าของผลิตภัณฑ์ อย่างไรก็ตามในการกำหนดราคาค่าบริการมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการกำหนดราคา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน โดยส่วนใหญ่นิยมกำหนดราคาให้ใกล้เคียงกับคู่แข่งในระดับเดียวกัน

3. ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (place or channel distribution) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำสินค้าหรือบริการจากผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวไปสู่นักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้ง เนื่องจากธุรกิจท่องเที่ยวมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากธุรกิจอื่น คือ ผู้ให้บริการไม่สามารถเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์หรือบริการไปสู่นักท่องเที่ยวได้ หากนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องเป็นฝ่ายเข้ามาหาผลิตภัณฑ์หรือเข้ามาใช้บริการ ณ จุดให้บริการ ดังนั้นการกำหนดทำเลที่ตั้งเพื่อการเข้าถึงนักท่องเที่ยวจึงยึดหลักการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ให้บริการกับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ ซึ่งอาจกระทำได้ทั้งแบบที่ใช้พนักงานขาย (personal selling) และการขายโดยไม่ใช้พนักงานขาย (non-personal selling) ทั้งนี้ ในการติดต่อสื่อสารการตลาดจำเป็นต้องทราบก่อนว่า ใครเป็นผู้รับเป้าหมาย (target audience) มีวัตถุประสงค์ในการติดต่อสื่อสารอย่างไร เพื่อที่จะเลือกข่าวสารและวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งประกอบด้วย การโฆษณา การส่งเสริมการขายด้วยวิธีการลด แลก แจกแถม การประชาสัมพันธ์ การขายโดยพนักงานขาย

5. ปัจจัยด้านบุคลากรผู้ให้บริการ (people) เป็นปัจจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริการทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่พนักงานขาย พนักงานผู้ให้บริการ รวมไปถึงพนักงานผู้ให้บริการหลังการขาย ซึ่งบุคลากรผู้ให้บริการจำเป็นต้องผ่านการฝึกอบรม ผ่านการคัดเลือก และมีสิ่งจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า และเกิดความแตกต่างจากคู่แข่ง

6. ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางกายภาพ (physical evidence or packaging) เป็นการแสดงให้เห็นคุณภาพของบริการโดยผ่านการใช้หลักฐานที่มองเห็นได้ สำหรับธุรกิจท่องเที่ยวปัจจัยนี้หมายถึงความโดดเด่นของสถานที่ ภาวลักษณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่บริการ ที่สามารถดึงดูดใจลูกค้า และเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้ภาพลักษณ์หรือคุณค่าเชิงบวก อันเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้เกิดความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยว

7. ปัจจัยด้านหุ้นส่วนทางธุรกิจ (partnership) เป็นปัจจัยที่ครอบคลุมถึงหุ้นส่วนในการให้บริการ เช่น ตัวแทนการจัดจำหน่าย หรือผู้ผลิตสื่อโฆษณา ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในฐานะเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ให้บริการกับนักท่องเที่ยว สำหรับในธุรกิจท่องเที่ยว มีขอบเขตกว้างคลุมไปถึงบริษัทท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านธุรกิจที่พักแรม ภัตตาคาร สายการบิน ธุรกิจรถเช่า ฯลฯ

8. ปัจจัยด้านการจัดทำแผนงานบริการ (programming) เป็นปัจจัยที่ผู้ให้บริการพึงจัดทำแผนการเพื่อเสริมหรือดึงดูดใจนักท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความต้องการบริโภค สำหรับธุรกิจท่องเที่ยวปัจจัยดังกล่าวหมายถึง การจัดเตรียมแผนการหรือกิจกรรมต่างๆ ไว้รองรับผู้ใช้บริการ เพื่อสร้างความเพลิดเพลิน ช่วยให้เกิดการผ่อนคลาย หรือตอบสนองความต้องการบางอย่างให้แก่ผู้บริโภค รวมทั้งเพื่อขยายโอกาสในการใช้บริการในสถานพักแรมให้ยาวนานมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมนันทนาการรูปแบบต่างๆ เช่น กิจกรรมกีฬาทางน้ำ เป็นต้น

พื้นที่ศึกษา: จังหวัดภูเก็ต

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดภูเก็ต

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543) รายงานว่า จังหวัดภูเก็ต เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทั่วโลก ในด้านความสวยงามของทิวทัศน์และหาดทราย พร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวครบครัน ภูเก็ตเป็นเกาะใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ ตั้งอยู่ทางชายฝั่งทะเลตะวันตกของประเทศไทยในน่านน้ำทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดภูเก็ต มีพื้นที่ประมาณ 543 ตารางกิโลเมตร ความยาวสุดของเกาะภูเก็ตวัดจากทิศเหนือถึงทิศใต้ 48.7 กิโลเมตร และส่วนกว้างที่สุดวัดจากทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตก 21.3 กิโลเมตร โดยอาณาเขตทางทิศเหนือทิศเหนือจดช่องปากพระ จังหวัดพังงา ทิศใต้จดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ทิศตะวันออก จดทะเลเขตพังงา และ ทิศตะวันตกจดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ภายในจังหวัดภูเก็ตแบ่งการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอถลาง และ อำเภอกะทู้ มีตำบล 17 ตำบล และ 103 หมู่บ้าน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 6 แห่ง คือ เทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองป่าตอง เทศบาลตำบลกะรน เทศบาลตำบลกะทู้ เทศบาลตำบลเทพกษัตรี เทศบาลตำบลเชิงทะเล และ องค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่ง จากการสำรวจประชากรภายในจังหวัดภูเก็ต ณ เดือนมีนาคม 2550 (ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต, 2550) พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 300,222 คน แบ่งเป็นชาย 145,509 คน หญิง 157,713 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 138,138 ครัวเรือน

หาดภูเก็ตมีอยู่ทั้งสองฟากคือตะวันออกและตะวันตก แต่หาดที่มีคุณภาพทรายขาวบริสุทธิ์ เหมาะแก่การท่องเที่ยวมักจะอยู่ทางด้านตะวันตกของเกาะ นับจากหาดบางเทา หาดสุรินทร์ ทางเหนือของเกาะ หาดกมลา หาดป่าตอง หาดกะรน หาดกะตะน้อย จนถึงหาดในหานทางตอนกลาง และตอนใต้ของเกาะตามลำดับ ซึ่งหาดแต่ละแห่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างกันไป โดยหาดป่าตองเป็นชายหาดสำคัญที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวในลำดับต้นๆ โดยตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองภูเก็ตประมาณ 15 กิโลเมตร ตามเส้นทางถนนวิชิตสงคราม หรือ ทางหลวงหมายเลข 4020 ไป 9 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 4029 ไปอีก 6 กิโลเมตร เป็นอ่าวที่มีความโค้งมากหาดทรายงดงามเป็นแนวยาว 9 กิโลเมตร บริเวณหาดมีที่พัก บริษัทนำเที่ยว ศูนย์การค้า สิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งสถานบันเทิงบริการนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

วิถีชีวิตชาวภูเก็ต ในอดีต ชาวจีนฮกเกี้ยนที่อาศัย อยู่บนเกาะภูเก็ตมานาน ได้ปลูกฝัง วัฒนธรรมการดำรงชีวิต ซึ่งแตกต่างกันทั้งด้าน ที่พักอาศัย และอาหารการกินเอาไว้ ดังจะเห็นได้จากตึกเก่าเมืองภูเก็ต อันเป็นสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างตะวันออกและตะวันตกเรียกว่า อาคารแบบชิโนโปรตุกีส นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์รุ่มเมืองของภูเก็ต ตึกเก่าเหล่านี้มีกระจัดกระจายกันทั่วไปเช่น แถบถนนดิบูก ถนนกระบี่ ถนนกลาง และถนนเยาวราช มีอายุนับร้อยปีนอกจากนี้ วัฒนธรรมการกินของชาวภูเก็ตที่แตกต่างโดดเด่นที่สุดน่าจะเป็นขนมจีนเส้นอร่อยรสชาติดี และนิยมกินคู่กับห่อหมกในตอนเช้าซึ่งไม่เหมือนที่ใด กับการแต่งกายชุดย่าหยา ที่เป็นชุดประจำถิ่นสวยงาม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543)

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อน มีลมพัดผ่านตลอดเวลา อากาศอบอุ่น และชุ่มชื้นตลอดปี มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน ฤดูฝนเริ่มเดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ฤดูร้อนเริ่มประมาณเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน เป็นช่วงที่อากาศดีที่สุดไม่มีฝน ท้องฟ้าแจ่มใส

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว ทำให้พื้นที่เขตอันดามันทั้งหมด มีสภาพภูมิศาสตร์ที่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุม คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีเฉพาะ 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน สำหรับฤดูร้อนอยู่ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน เป็นฤดูกาลท่องเที่ยวที่ดี ท้องฟ้าแจ่มใส ปราศจากฝนตก ส่วนที่เหลือเป็นฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายนจะมีฝนตกชุก

การคมนาคม

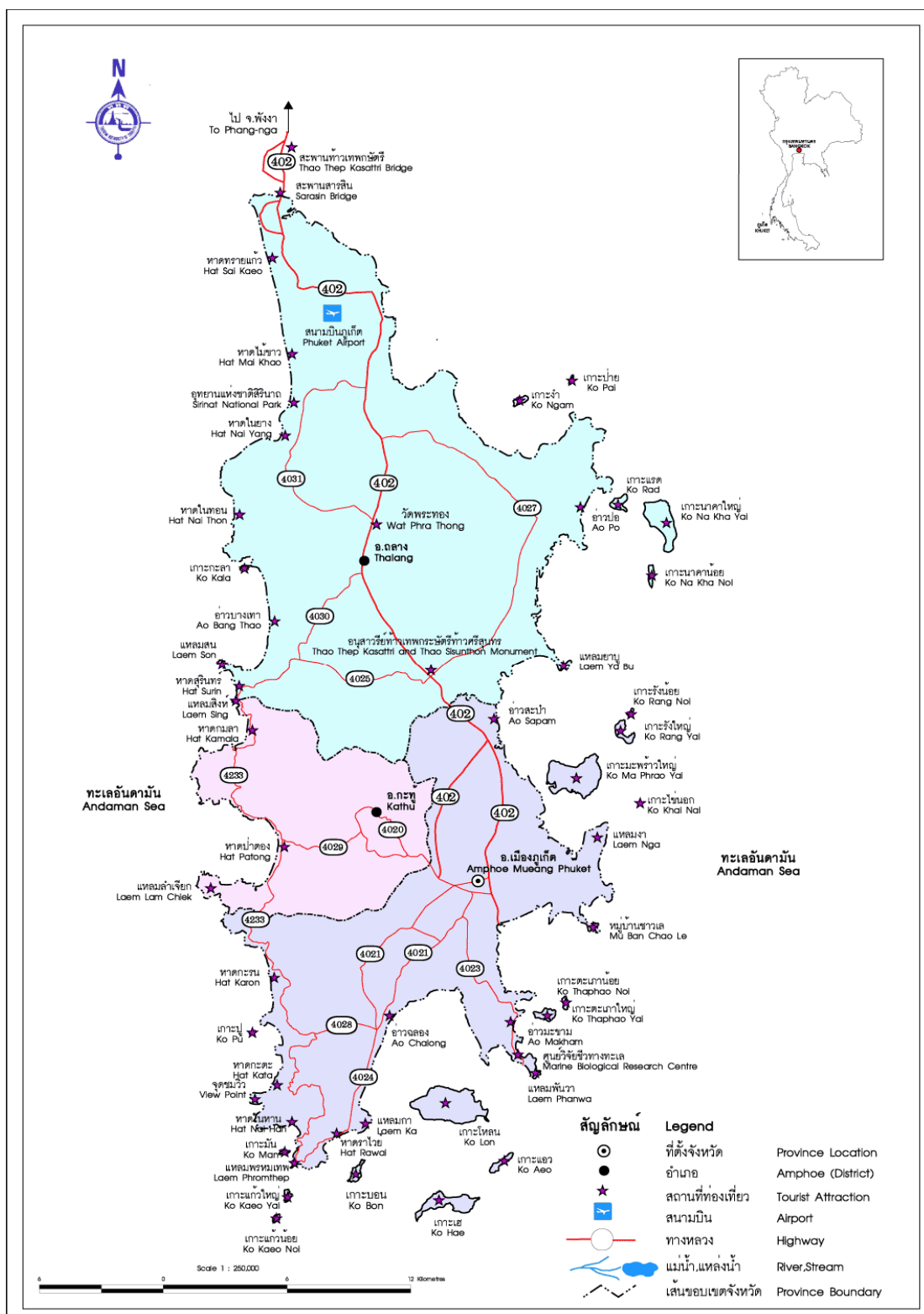
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543) ได้แบ่ง การเดินทางสู่จังหวัดภูเก็ต โดย รถยนต์ หรือ รถโดยสารประจำทาง บริษัทขนส่งจำกัดมีรถโดยสารทั้งรถธรรมดา และรถปรับอากาศ ออกจาก สถานีขนส่งสายใต้ไปภูเก็ตทุกวัน จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางสายธนบุรี-ปากท่อ (ทางหลวงหมายเลข 35) แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ผ่านจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร อำเภอกระบุรี อำเภอเมือง อำเภอตะกั่วป่า อำเภอเมือง อำเภอตะกั่วทุ่ง บ้านโคกลอย จังหวัดพังงาข้ามสะพานท้าวเทพกษัตรี หรือสะพานสารสินเข้าจังหวัดภูเก็ต ระยะทาง 862 กิโลเมตร

สำหรับรถไฟ ไม่มีบริการจากรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปภูเก็ตโดยตรง ผู้ที่ประสงค์จะเดินทางโดยรถไฟต้องไปลงที่สถานีรถไฟชุมทาง จังหวัดสุราษฎร์ธานีแล้วต่อรถประจำทางเข้าจังหวัดภูเก็ต ส่วนการเดินทางโดยเครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด(มหาชน) และสายการบินอื่นๆ ได้จัดเที่ยวบินกรุงเทพฯ-ภูเก็ต ทุกวัน

การเดินทางภายในจังหวัดภูเก็ต ภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีการเดินทางภายในจังหวัดสะดวกมาก มีรถบริการภายในเขตเทศบาล หรือจะเช่าเหมารถสามล้อเครื่อง ไปยังสถานที่ต่างได้ ราคาขึ้นอยู่กับระยะทาง บริการรถสองแถว และรถโดยสารประจำทาง มีรถสองแถวออกจากตลาดสด ใกล้วงเวียน

น้ำพุ ถนนระนอง ไปยังหาดและสถานที่ต่างๆ รถออกทุก 30 นาที ตั้งแต่เวลา 06.00-18.00 น. อัตราค่าโดยสาร ตามระยะทาง บริการรถรับ-ส่งระหว่างสนามบินและตัวเมืองภูเก็ต สนามบินมีบริการรถแท็กซี่ เข้าตัวเมืองภูเก็ต หรือไปยังหาดต่างๆ ในอัตราราคาบริการที่ต่างกัน ส่วนในตัวเมืองก็มีบริการรถรับส่งไปสนามบิน ตามเวลาที่เครื่องบินจะออก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543)

ทั้งนี้ ผู้ทำการวิจัยได้แสดงแผนที่สถานที่ท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต ดังปรากฏตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนที่ท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2546)

การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

แผนพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตก่อนเหตุการณ์คลื่นสึนามิ

ก่อนหน้าเหตุการณ์คลื่นสึนามิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดแผนพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตในด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในระยะยาวไว้ โดยวางนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนภูเก็ตให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำของโลก (world class destination) ซึ่งเป็นแผนงานที่เกิดขึ้นก่อนที่จังหวัดภูเก็ตจะประสบภัยคลื่นสึนามิ โดยแผนงานดังกล่าวมีโครงการสนับสนุนดังต่อไปนี้

1. โครงการระบบปฐมพยาบาลลำเลียงผู้ป่วยจังหวัดภูเก็ต
2. โครงการศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตพร้อมก่อสร้างอาคารที่พักบริเวณอ่าวปอ โครงการภูเก็ต Road Show ผลักดันให้มีการวางระบบพัฒนาเมืองอย่างมีทิศทางเป็นระบบระเบียบ ด้วยการร่วมมือกับชุมชน
3. โครงการผังเมืองเฉพาะในแต่ละเขต (เพื่อสร้างโครงการนำร่องในการจัดผังเมืองอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ถนนศักดิเดช) สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและ ผู้มาเยือนภูเก็ต
4. โครงการประตูเมืองภูเก็ต
5. โครงการสร้างสรรค์ศิลปกรรม แต่งตั้งไข่มุกอันดามันวาดฝันเมืองภูเก็ต
6. โครงการสนับสนุนประเพณีถือศีลกินผัก จังหวัดภูเก็ต
7. โครงการพัฒนาปรับปรุงหน่วยบริการประชาชน
8. โครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการเรือยอร์ชบริเวณท่าเรือฉลอง ส่งเสริมบทบาทของการเป็นชุมชนเจ้าของบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากร
9. โครงการก่อสร้างทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนเกาะสิเหร่

ทั้งนี้ แผนพัฒนาดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดภูเก็ต โดยมุ่งเน้นพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงในระดับโลก มีความพร้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานและกิจกรรมบริการด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติและมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภาพรวมของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด โดยเฉพาะการ

สนับสนุนการพัฒนากิจกรรมบริการ คุณภาพบุคลากร ความปลอดภัย และการประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด โดยวางเป้าหมายในการพัฒนาภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบ Beach Resort เพื่อรองรับกลุ่มลูกค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งกำหนดแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์จังหวัดภูเก็ต
2. จัดทำและบริหารระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
3. การทำการตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย
4. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ตมี 3 แนวทาง คือ
5. สร้างความแตกต่าง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยว (increase value from tourism)
6. เสริมจุดแข็งของภูเก็ต คือ หาดทราย ชายทะเลที่สวยงาม การมีอสังหาริมทรัพย์ที่อบอุ่น เพื่อคงความยั่งยืนการท่องเที่ยวของภูเก็ต

แผนพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตหลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิ

หลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิ แผนดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้ตามเดิม เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นสร้างผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต เป็นเหตุให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต้องเร่งประสานขอรับความช่วยเหลือไปยังสมาคมการท่องเที่ยวภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association) เป็นการเร่งด่วน ซึ่งได้รับการตอบรับและส่งคณะทำงานมาศึกษาวิจัยสำรวจผลกระทบของคลื่นสึนามิต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อการจัดทำแผนช่วยเหลือบรรเทาผลกระทบจากคลื่นสึนามิต่อธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ภายใต้ชื่อโครงการ Tsunami Relief for the Tourism Sector Phuket Action Plan โดยมีเป้าหมายเบื้องต้นเพื่อนำความเชื่อมั่นกลับคืนสู่นักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นรูปธรรมต่อการฟื้นฟูสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการและพนักงานในธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดเล็กและขนาดกลาง นอกจากนั้นการศึกษาในครั้งนี้ยังมุ่งเน้นไปที่การวางระบบเพื่อเสริมสร้างจุดแข็งให้กับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรสหประชาชาติในการวางระบบเฝ้าระวังการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยแบ่งแผนการดำเนินงานออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ การสื่อสารการตลาดเพื่อเรียกความเชื่อมั่นจากนักท่องเที่ยวให้กลับคืนมา การบรรเทาความเสียหายในชุมชนให้แก่ผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะศักยภาพให้แก่เด็ก

และผู้หญิงในพื้นที่ การฟื้นฟูพัฒนาอย่างยั่งยืน และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตาม แนวชายฝั่ง (Pacific Asia Travel Association, 2005)

ทั้งนี้ ผลการศึกษาเบื้องต้นเพื่อรวบรวมข้อมูลในการกำหนดแผนช่วยเหลือฟื้นฟู อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พบว่า คลื่นสึนามิสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศไทยใน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง ระนอง และสตูล โดยมีผู้เสียชีวิตจำนวน 5,303 คน ซึ่งในที่นี่เป็นนักท่องเที่ยวถึง 2,510 คน และสูญหาย จำนวน 4,499 คน โดยเป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 1,076 คน และส่งผลให้มีผู้ไร้ที่อยู่อาศัยสูงถึง 8,500 คน โดยมูลค่าความเสียหายต่อธุรกิจท่องเที่ยวสูงถึง 1 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยในปี 2003 ประเทศไทยมีรายรับจากนักท่องเที่ยว ต่างประเทศสูงถึงปีละ 10.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.8 ในช่วงเก้าเดือนแรกของ ปี 2004 ก่อนเกิดเหตุการณ์ โดยความเสียหายหลักอยู่ที่เขาหลักและเกาะพีพี หลังเหตุการณ์ยอด นักท่องเที่ยวในทุกจังหวัดเสี่ยงภัยลดลงอย่างมาก อัตราห้องพักว่างลดต่ำลงเหลือเพียง 10% จาก ปริมาณห้องพักทั้งหมด

แม้ว่าสถานประกอบการในภูเก็ตส่วนใหญ่จะสามารถฟื้นฟูและเปิดดำเนินการได้ใน ระยะเวลาอันสั้นก็ตาม แต่ความไม่เชื่อมั่นต่อความปลอดภัยยังคงส่งผลกระทบต่อเนื่องต่อการลดลง ของปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนภูเก็ต ดังนั้นจึงได้มีการประสานงานขอรับความช่วยเหลือจากองค์กรต่างประเทศเป็นการเร่งด่วน ซึ่งในเบื้องต้นได้ประสานงานขอรับทุนสนับสนุน จากองค์กรเพื่อการพัฒนาแห่งเนเธอร์แลนด์เป็นเงิน 1 ล้านเหรียญยูโร โครงการเพื่อการพัฒนาแห่ง สหประชาชาติ 400,000 เหรียญสหรัฐฯ และหน่วยงานเพื่อการสนับสนุนทางการเงิน (IFC) ในการ ปลดoyerเครดิตเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวขนาดเล็กและขนาดกลาง มูลค่า 2.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ 3 ประเทศ คือ ไทย ศรีลังกา และมัลดีฟส์ (Pacific Asia Travel Association, 2005)

อย่างไรก็ตาม แผนการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตยังคงขาดแกนนำในการ ประสานงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้การดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูบรรเทาความเสียหายเป็นไปอย่าง ครอบคลุมรอบด้าน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการประสานงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ แนวทางการพลิกฟื้นการท่องเที่ยวอาจนำเอาแนวทางการศึกษาวิจัยของ Carlsen (2005) ซึ่ง ทำการศึกษาเรื่อง Post – tsunami Tourism Strategies for the Maldives เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยวของมัลดีฟส์หลังธรณีพิบัติคลื่นสึนามิ โดยได้เริ่มทำการศึกษาหลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิ เพียง 1 เดือน

ผลการศึกษาดังกล่าวมีประเด็นที่น่าสนใจที่พบว่า ผู้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของมัลดีฟส์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วย ตัวแทนภาครัฐ ผู้จัดการสถานพักแรม สมาชิกหอการค้าและอุตสาหกรรมมัลดีฟส์ ต่างให้การสนับสนุนส่งเสริมการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการ โดยมีการประยุกต์แนวทางการฟื้นฟูยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวในสถานการณ์วิกฤตอื่นๆ มาใช้เป็นแนวทาง เช่น สถานการณ์โรคซาร์ส การก่อวินาศกรรมลอบวางระเบิดในบาห์ลี เพื่อใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ภายใต้การสนับสนุนจากสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวมัลดีฟส์ โดยมีการประเมินสรุปผลกระทบทางกายภาพและเชิงเศรษฐกิจจากพิบัติภัยดังกล่าวจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อจัดหาเงินทุนช่วยเหลือเบื้องต้น และกำหนดประเด็นเพื่อวางกรอบแนวทางในการให้ความช่วยเหลือต่อไป โดยจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว รวมถึงการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว และคนกลางในธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งเพื่อประสานงานประสานงานด้านการสื่อสารไปยังพันธมิตรที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อาทิเช่น สายการบิน บริษัทท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์ และจัดทำติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานโดยวัดผลจากยอดนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนมัลดีฟส์ในแต่ละเดือนในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2005 (Carlsen, 2005)

ดังนั้น เพื่อให้แผนการดำเนินการเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและมีลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการปฏิบัติที่เป็นระบบ จำเป็นต้องมีการผนวกยุทธศาสตร์ดังกล่าวเข้ากับข้อเสนอแนะของ Brigham (2006) ที่ทำการศึกษา เรื่อง Destination recovery : A case study of Thailand's coastal tourism destinations in the aftermath of the December 26, 2004 Indian Ocean Tsunami เพื่อศึกษาแนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวริมชายหาดของประเทศไทยหลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวหลังประสบเหตุการณ์พิบัติภัยจำเป็นต้องดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การเยียวยาเพื่อบรรเทาความเสียหาย (relief) ที่เกิดขึ้นแก่แหล่งท่องเที่ยว 2) การฟื้นฟู (recovery) โครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และ 3) การพัฒนาซ้ำ (redevelopment) สภาพและเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ให้กลับคืนสู่สภาพปกติ และพึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

นอกจากนั้น ความพยายามอย่างเป็นรูปธรรมอีกประการหนึ่งของภาครัฐ คือ การโหมประชาสัมพันธ์ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ โดยเฉพาะแนวทางการปฏิบัติตนหากประสบเหตุด้วยตระหนักในความสำคัญของการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคลื่นสึนามิอย่างถูกต้อง ที่จะ

พื้นฐานในการสร้างความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามันสามารถทำได้อย่างปลอดภัย หากนักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามแนวทางการปฏิบัติตนเมื่อประสบเหตุที่ได้มีการแนะนำไว้ รวมถึงการลงทุนครั้งสำคัญของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการผลักดันให้จังหวัดภูเก็ตได้รับการคัดเลือกให้เป็นเจ้าภาพในการจัดการประกวดนางงามจักรวาลประจำปี 2005 ซึ่งไม่เพียงแต่หวังผลทางตรงในการใช้เวทีการประกวดเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ตหลังการฟื้นฟูเพื่อบอกเล่าและถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวทั่วโลกรับทราบถึงการกลับสู่สถานการณ์ปกติที่พร้อมให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวอีกครั้งเท่านั้น หากยังหวังผลทางอ้อมผ่านผู้เข้าประกวดที่คาดว่าจะมีการบอกเล่าประสบการณ์ที่ประทับใจในการมาเยือนอีกทางหนึ่ง ด้วยเป็นที่ประจักษ์ชัดในผลการวิจัยด้านการท่องเที่ยวที่พบว่า การบอกเล่าปากต่อปาก (word of mouth) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมากเป็นลำดับแรก (Sain, 2004)

ความพยายามในการพลิกฟื้นภูเก็ตยังคงมีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้เพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ต ไม่ว่าจะเป็นการให้สิทธิพิเศษและส่วนลดในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการจัดงานรำลึก 1 ปี เหตุการณ์คลื่นสึนามิ ที่มีญาติของผู้เสียชีวิตราว 1 พันคนเดินทางมาร่วมงาน ซึ่งงานดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการจัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงผู้เสียชีวิตเท่านั้น หากยังเป็นโอกาสในการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตได้อีกทางหนึ่ง โดยสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคใต้ เขต 4 ระบุว่า จังหวัดภูเก็ตได้รับอานิสงส์จากการจัดงานดังกล่าวอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วน of นักท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์คลื่นสึนามิโดยตรง ทั้งนักท่องเที่ยวที่รอดชีวิตและบรรดาญาติผู้เสียชีวิตที่เดินทางมาร่วมงานราว 1,300 คน จากจำนวนผู้เดินทางมาร่วมงานทั้งสิ้นประมาณ 1 หมื่นคน ซึ่งคาดกันว่าจะมีการใช้จ่ายในวงเงินหลายร้อยล้านบาท (ผู้จัดการรายวัน, 27 ธันวาคม 2548)

ความเสียหายจากคลื่นสึนามิและผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

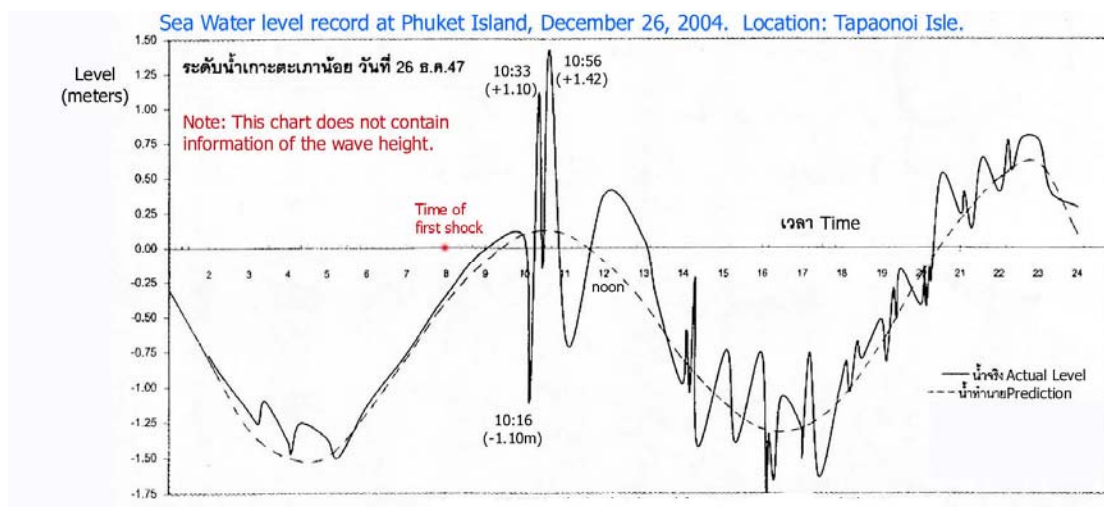
แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับคลื่นสึนามิส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการศึกษาใน 2 ประเด็น คือ แนวทางแรกเป็นการศึกษาความเสียหายและผลกระทบของพื้นที่ที่ประสบภัยคลื่น สึนามิ และแนวทางที่สองเป็นการศึกษาความเสี่ยงในการเกิดคลื่นสึนามิในภูมิภาคต่างๆ ซึ่งงานวิจัยแนวทางหลังได้รับความนิยมอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการศึกษาความเสี่ยงในการเกิดคลื่นสึนามิที่มีการศึกษาในทุกภูมิภาคทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นในทวีปอเมริกา (Legg *et al.*, 2003) ทวีปยุโรป (Defra

Flood Management, 2005) ทวีปเอเชีย (Pelinovsky *et al.*, 2003) ทวีปออสเตรเลีย (Bird and Dominey-Howes, 2006)

การทุ่มเทการศึกษาไปที่แนวทางหลังสะท้อนให้เห็นการละเลยการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบต่อพื้นที่ที่ประสบภัยในด้านต่างๆ เช่น ผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยว รวมไปถึงความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคตนักท่องเที่ยว อันเป็นกลไกผลักดันให้เกิดความเข้าใจในศักยภาพของพื้นที่เสี่ยงภัยในการกลับคืนสู่สภาพเดิมทั้งในเชิงกายภาพและการยอมรับจากนักท่องเที่ยวถึงความปลอดภัยในการเดินทางมาเยือน

ด้วยเหตุนี้ การฟื้นฟูจำเป็นต้องเริ่มจากกระบวนการศึกษาความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการฟื้นฟูอย่างยั่งยืนในลำดับต่อไป ซึ่งความเสียหายที่เกิดจากคลื่นสึนามิที่พัดเข้าสู่ประเทศไทยส่วนใหญ่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ โดยลักษณะของความเสียหายในแต่ละจังหวัดแตกต่างกันไป โดยจังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่ได้รับความเสียหายรุนแรงที่สุด โดยเฉพาะความสูญเสียด้านทรัพยากรมนุษย์ ขณะที่จังหวัดภูเก็ตได้รับผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจ โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรม และสถานประกอบการต่างๆ

จากการศึกษาลักษณะทางกายภาพของหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ตพบว่า หาดป่าตองมีความยาวชายหาดประมาณ 4 กิโลเมตร อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปกติประมาณ 3 เมตร โดยวันที่เกิดเหตุบริเวณหาดป่าตอง คลื่นสึนามิมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 6 เมตรขึ้นไป หรือประมาณระดับอาคารสองชั้น เมื่อพิจารณาลักษณะความเสียหายจากคลื่นสึนามิในจังหวัดภูเก็ตพบว่า ความรุนแรงของคลื่นที่เข้ามากระทบไม่มากนักเมื่อเทียบกับจังหวัดพังงา เนื่องจากทิศทางคลื่นที่พุ่งมาจากจุดเกิดแผ่นดินไหว ถูกบริเวณส่วนหัวของเกาะสุมาตรา ช่วยเป็นแนวกำแพงลดแรงของคลื่นได้ส่วนหนึ่ง อีกทั้ง แนวปะการังธรรมชาติ ช่วยดูดซับความรุนแรงของคลื่นไว้ ซึ่งเมื่อศึกษาระดับน้ำทะเลของจังหวัดภูเก็ตในวันเกิดเหตุ พบว่า ความเร็วของคลื่นประมาณ 175 กิโลเมตรต่อชั่วโมง โดยบริเวณชายฝั่งจังหวัดภูเก็ตช่วงก่อนที่คลื่นจะมาถึง ระดับน้ำลดลงถึง 1.10 เมตร ภายในเวลาเพียงไม่กี่นาที (ทวีศักดิ์, 2547) เมื่อประมวลรวมกับข้อมูลจากกองทัพเรือ ซึ่งมีสถานีตรวจวัดอากาศที่แหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต และสถานีวัดระดับน้ำทะเลที่เกาะตะเก่าน้อย ที่อยู่ใกล้กับท่าเรือน้ำลึก ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะภูเก็ต ซึ่งจากข้อมูลของสถานีวัดระดับน้ำปรากฏดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ระดับน้ำทะเลบริเวณเกาะภูเก็ตจากการตรวจวัดระดับของสถานีวัดระดับน้ำทะเล เกาะตะเภาน้อย วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ก่อนและหลังการเกิดพิบัติภัยสึนามิ

ที่มา: สถานีวัดระดับน้ำทะเล เกาะตะเภาน้อย (2547)

จากภาพแสดงให้เห็นระดับน้ำเฉลี่ย ซึ่งเครื่องวัดของสถานีวัดระดับน้ำสามารถคัดแยกให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำที่เกิดจากคลื่นปกติ ซึ่งมักจะมีระยะเวลาจากยอดบนถึงท้องคลื่นประมาณ 10-30 วินาที ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ของการวัด คือการดูระดับของน้ำทะเลที่เกิดจากน้ำขึ้นน้ำลง (tides) ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วจะเกิดขึ้นวันละ 2 ครั้ง ตามอิทธิพลของดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ ดังนั้น การสำรวจท้องคลื่นตามปกติ ทำการอ่านค่าระดับน้ำทะเลเพียงชั่วโมงละครั้งก็เพียงพอแล้ว (ดูเส้นประ ซึ่งแสดงค่าทำนายของระดับน้ำตามปกติ)

อย่างไรก็ดี เครื่องวัดของกองสมุทรศาสตร์ กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ได้วัดข้อมูลเอาไว้อย่างต่อเนื่องราวๆ นาทีละ 1 ค่า ทำให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลในช่วงเวลาดังกล่าวได้ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งการวัดที่ได้ได้กรองเอาระดับน้ำที่แกว่งมากเนื่องจากคลื่นลมในทะเลออกไปแล้ว กราฟที่เห็นจึงมีลักษณะเช่นเดียวกับน้ำขึ้นน้ำลงตามปกติ จนกระทั่งเวลา 10.16 น. ที่ระดับน้ำทะเลลดลงผิดปกติ โดยลดต่ำลงเกิน 1 เมตร ภายในเวลาไม่ถึง 10 นาที ซึ่งหากความลาดชันบริเวณชายฝั่งเท่ากับ 1: 100 หมายความว่า ระดับน้ำลดลงเป็นระยะทางยาว 100 เมตร ก่อนปรับสูงขึ้นเป็น 1.1 เมตร จากระดับน้ำทะเลปกติ โดยค่าที่วัดได้มีการแกว่งตัวต่อไปอีกหลายครั้ง โดยมีระยะเวลาที่แตกต่างกันตาม ซึ่งคาดว่าเป็นผลจากแผ่นดินไหวครั้งต่อๆ มา (after shock)

ทั้งนี้ จากการสำรวจความสูงของคลื่นบริเวณจังหวัดภูเก็ตแตกต่างกันไปดังนี้ บริเวณหาดป่าตอง วัดความสูงของคลื่นได้ 5.88 เมตร หาดกะตะวัดได้ 3.5 เมตร หาดอ่าวฉลองวัดได้ 3.83 เมตร และบริเวณคลองบางไทรวัดได้ 1.35 เมตร ด้วยความลาดชันของชายหาดจังหวัดภูเก็ตด้านตะวันตกมีลักษณะลาดชันลึกทำให้คลื่นที่มาปะทะลดความรุนแรงและความสูงลงไป ดังนั้นทางด้านตะวันตกของจังหวัด คลื่นมีความสูงประมาณ 5-6 เมตร และลดระดับลงเหลือเพียง 4-5 เมตร มาต่ำลงมาทางตอนใต้ ขณะที่ด้านตะวันออก คลื่นสูงเพียง 3-4 เมตร เท่านั้น (กองบรรณาธิการ นิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์, 2548) ความสูงของคลื่นที่แตกต่างกันทำให้แต่ละบริเวณได้รับความเสียหายแตกต่างกันไป สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นกับจังหวัดภูเก็ต อาจประมวลสรุปความเสียหายที่เกิดขึ้นออกได้เป็น 8 ลักษณะดังนี้

1. ความเสียหายด้านพื้นที่ประสบภัยและด้านที่อยู่อาศัย

พื้นที่ประสบภัยจังหวัดภูเก็ตครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ 13 ตำบล 61 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนที่ประสบภัยด้านที่อยู่อาศัยและได้รับความเสียหาย จำนวน 4,424 ครัวเรือน ขณะที่จำนวนประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและสูญเสียโดยตรง จำนวน 16,731 ราย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นที่ที่ประสบภัยธรณีพิบัติภัยคลื่นสึนามิและความเสียหายด้านที่อยู่อาศัย

พื้นที่ประสบภัย	จำนวน
อำเภอ	3
ตำบล	13
หมู่บ้าน	61
ครัวเรือน	4,424
ประชากร	16,731

ที่มา: สมเจตน์ และคณะ (2548)

2. ความเสียหายด้านประชาชนและบ้านเรือน

จังหวัดภูเก็ตประสบความเสียหายด้านประชาชนทั้งสิ้น 2,032 คน โดยแบ่งเป็นการเสียชีวิต จำนวน 279 คน บาดเจ็บ จำนวน 1,111 คน และสูญหาย จำนวน 642 คน ขณะที่ประสบ

ความเสียหายด้านบ้านเรือน จำนวน 831 หลัง โดยเป็นความเสียหายทั้งหลัง จำนวน 281 หลัง และเสียหายบางส่วน จำนวน 550 หลัง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลความเสียหายด้านประชาชนและบ้านเรือน

ลักษณะความเสียหาย	ระดับความเสียหาย	จำนวน	
ประชาชน (ราย)	เสียชีวิต	ชาวไทย	151
		ชาวต่างชาติ	111
		ระบุไม่ได้	17
	บาดเจ็บ	ชาวไทย	591
		ชาวต่างชาติ	520
	สูญหาย	ชาวไทย	257
ชาวต่างชาติ		385	
บ้านเรือน (หลัง)		ทั้งหลัง	281
	บางส่วน	550	

ที่มา: สมเจตน์ และคณะ (2548)

3. ความเสียหายและมูลค่าความเสียหายเชิงเศรษฐกิจ ด้านธุรกิจโรงแรม สถานประกอบการ และแผงลอย

ความเสียหายเชิงเศรษฐกิจต่อธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภูเก็ต ธุรกิจโรงแรมได้รับความเสียหาย จำนวน 100 แห่ง ขณะที่สถานประกอบการประเภทร้านค้าเสียหาย จำนวน 188 แห่ง ร้านอาหาร จำนวน 65 แห่ง และแผงลอย จำนวน 358 แห่ง รวมมูลค่าความเสียหายเชิงเศรษฐกิจทั้งสิ้น 4,063,549,195 บาท ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลความเสียหายด้านธุรกิจ โรงแรม สถานประกอบการและแผงลอย

ลักษณะความเสียหาย		จำนวน (แห่ง)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)
โรงแรม		100	3,252,700,000
สถานประกอบการ	- ร้านค้า	188	706,649,195
	- ร้านอาหาร	65	
แผงลอย		358	104,200,000
รวม			4,063,549,195

ที่มา: สมเจตน์ และคณะ (2548)

4. ความเสียหายและมูลค่าความเสียหายด้านการประมง

คลื่นสึนามิสร้างความสูญเสียและความเสียหายด้านการประมงแก่จังหวัดภูเก็ตมูลค่าสูงถึง 284,241,319 บาท โดยเป็นความเสียหายต่อพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 765,142 ตารางเมตร โดยมีชาวประมงได้รับความเสียหาย จำนวน 2,162 ราย โดยเป็นความเสียหายต่อเรือประมงขนาดใหญ่ 473 ลำ ขนาดเล็ก 968 ลำ และ เครื่องมือประมงของชาวประมง 721 ราย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อมูลความเสียหายและมูลค่าความเสียหายด้านอาชีพประมง

ความเสียหายและมูลค่า		จำนวน	มูลค่า (บาท)
เรือประมง (ลำ)	ใหญ่	473	58,210,000
	เล็ก	968	31,362,610
เครื่องมือประมง (ราย)		721	18,868,240
รวมจำนวนผู้เสียหาย (ราย)		2,162	-
พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ตร.ม.)		765,142	275,800,469
รวม			284,241,319

ที่มา: สมเจตน์ และคณะ (2548)

5. ความเสียหายและมูลค่าความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมประโยชน์

สำหรับความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมประโยชน์เรียงตามลำดับตามความร้ายแรงได้
ดังนี้ อาคาร สวนสาธารณะ พลังก้นน้ำ ถนน ท่อระบายน้ำ และ ไฟฟ้า ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อมูลความเสียหายและมูลค่าความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมประโยชน์

ความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมประโยชน์	จำนวน (แห่ง)	มูลค่า (บาท)
ท่าเทียบเรือ	3	8,000,000
สะพาน (คสล)	2	5,500,000
สะพานไม้	7	2,400,000
พังก้นน้ำ / เขื่อน	8	45,400,000
ถนน/ท่อระบายน้ำ	9	42,940,000
พังก้นดินริมคลอง	4	10,700,000
ทางเดินเท้า	3	7,470,000
คูระบายถนน	5	12,740,000
ศาลาที่พัก	3	750,000
การปรับปรุงภูมิทัศน์	2	1,950,000
บำบัดน้ำเสีย/เตาเผาขยะ	2	14,000,000
ไฟฟ้า	4	30,854,684
ประปา	4	2,664,544
โทรศัพท์	1	8,621,875
อาคาร	87	70,800,000
โรงพยาบาล/อนามัย	7	24,233,280
สวนสาธารณะ	3	65,300,000
สนามกีฬา	1	5,000,000
สนามเด็กเล่น	1	5,000,000
ห้องน้ำสาธารณะ	5	2,490,000
สถานีสูบน้ำ	5	10,000,000
อื่น ๆ	23	11,550,000
รวมทั้งสิ้น		387,364,383

ที่มา: สมเจตน์ และคณะ (2548)

6. ความเสียหายด้านอื่น ๆ

ผลพวงของคลื่นสึนามิ นอกเหนือจากจะทำความสูญเสีย และความเสียหาย ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้านตามที่ได้ประมวลสรุปนำเสนอมาแล้วข้างต้น ก็ยังมีความสูญเสียและความเสียหาย ในอีกหลายด้าน อาทิ ความเสียหายด้านแหล่งน้ำ ความเสียหายด้านปะการัง ความเสียหายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเสียหายของโครงการตามพระราชดำริ อาทิ ความเสียหายของ “โครงการศึกษาพัฒนาและอนุรักษ์ ป่าทุ่งทะเล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” และ ความเสียหายด้านอาชีพสุจริต และอาชีพทางด้านการเกษตร

ความสูญเสียที่สำคัญอีกประการหนึ่งจากเหตุการณ์ภัยพิบัติคลื่นสึนามิ คือ ความสูญเสียด้านจิตวิทยาของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งจากสถิติการให้บริการด้านการฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบเหตุ โดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ในช่วง 10 วันแรกหลังเกิดเหตุ พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีผู้ป่วยเข้ารับบริการฟื้นฟูสูงถึง 2,600 คน โดยบางรายต้องได้รับการบำบัดหลายวิธีควบคู่กันไป ซึ่งจำแนกสถิติของผู้ป่วยตามประเภทของวิธีการบำบัดได้ดังนี้ การบำบัดโดยการให้คำปรึกษาแนะนำ จำนวน 634 ราย การให้คำปรึกษาแนะนำ จำนวน 2,669 ราย และการเข้าพักรักษาตัวในสถานพยาบาล จำนวน 833 ราย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2548) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สถิติการให้บริการด้านการฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบเหตุคลื่นสึนามิ ในจังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 26 ธันวาคม 2547 – 4 มกราคม 2548

จังหวัด	ประเภทของวิธีการบำบัด		
	การให้คำปรึกษาแนะนำ	การให้คำปรึกษาแนะนำ	การเข้าพักรักษาในสถานพยาบาล
ภูเก็ต	634	2,669	833
รวม 6 จังหวัด	5,070	18,278	5,955

ที่มา: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2548)

จากการประมวลความเสียหายจากพิบัติภัยที่จังหวัดภูเก็ตได้รับโดยหน่วยราชการพบว่า สามารถประมวลสรุปความเสียหายออกเป็น 2 ด้าน คือ ความเสียหายด้านกายภาพ และความเสียหายด้านจิตวิทยา โดยความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับที่รุนแรงมาก ซึ่งผลการรวบรวมข้อมูล

ดังปรากฏให้ผลสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรพันธ์ (2548) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากภัยพิบัติคลื่นสึนามิและความต้องการ ความช่วยเหลือของประชาชนจังหวัดภูเก็ต โดยทำการศึกษาประชาชนที่ประสบภัยคลื่นสึนามิและหัวหน้าหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองภูเก็ต อำเภอถลาง และอำเภอกระบุรี จำนวน 1,370 คน โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนจังหวัดภูเก็ตได้รับผลกระทบจากคลื่นสึนามิมากถึงร้อยละ 89.98 โดยผลกระทบสำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ ความเสียหายของเครื่องมือประกอบอาชีพ สถานประกอบการ การตกลาน การขาดรายได้ และยานพาหนะเสียหาย ทั้งนี้ประชาชนผู้ประสบภัยได้เสนอแนะให้มีการดำเนินการจัดตั้งระบบเตือนภัย ช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา และการประกอบอาชีพ ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว และระเบียบสถานประกอบการบริเวณชายหาด ซึ่งทางส่วนราชการได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านกายภาพในระยะยาวด้วยการจัดโครงการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบจากภัยคลื่นสึนามิต่อประชาชน ทรัพยากรทางทะเล และ สภาพแวดล้อมชายฝั่งอันดามัน โครงการจัดระเบียบสถานประกอบการบริเวณชายหาด และการมอบทุนการศึกษาแก่นุตรหลานผู้ประสบภัย

ขณะที่ผลการวิจัยหลายชิ้นให้ข้อสรุปชัดเจนถึงความเสียหายและผลกระทบในเชิงจิตวิทยาจากพิบัติภัยดังกล่าว โดยผลการวิจัยเรื่อง Effects of the December 2004 Tsunami and Disaster Management in Southern Thailand (Thanawood *et al.*, 2006) ซึ่งทำการศึกษาผลกระทบของคลื่นสึนามิและการจัดการความเสียหายที่เกิดขึ้นทางภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า นอกจากความเสียหายด้านกายภาพความเสียหายยังปรากฏในรูปของความสูญเสียด้านจิตวิทยาของผู้คนที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยและนักท่องเที่ยวที่ถูกบั่นทอนสภาวะความมั่นคงปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งจากการลงพื้นที่ในการทำวิจัยของ Cardozo *et al.* (2006) เพื่อสำรวจสภาพจิตใจของเด็กอายุ 7-14 ปี จำนวน 371 คน ช่วง 2 เดือนหลังเกิดเหตุการณ์คลื่นสึนามิ และ วัดผลซ้ำเมื่อเหตุการณ์ผ่านไป 9 พบว่า ประสบการณ์ในสถานการณ์ที่เลวร้ายมีความสัมพันธ์ต่ออาการป่วยด้วยโรควิตกกังวลของเด็กอายุ 7-14 ปี ที่ประสบภัยคลื่นสึนามิ โดยเด็กที่มีประสบการณ์แสดงอาการเครียดมากกว่าเด็กที่ไม่ได้ประสบภัยถึงสองเท่า

ทั้งนี้ความเลวร้ายของผลกระทบทางจิตวิทยาไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับเด็กเท่านั้น เมื่อผลการวิจัยของ Griensven *et al.* (2006) ที่ทำการสำรวจ สำนวสภาพจิตใจของผู้ใหญ่ ช่วง 2 เดือนหลังเกิดเหตุการณ์คลื่นสึนามิ และ วัดผลซ้ำเมื่อเหตุการณ์ผ่านไป 9 เดือนเช่นกัน พบว่า ผลกระทบทางจิตใจในผู้ใหญ่มีเป็นไปในทิศทางเดียวกันที่ว่า หลังเหตุการณ์ผ่านไปนานถึง 9 เดือน

ผู้ประสบภัยยังคงมีอาการวิตกกังวลและซึมเศร้าอยู่ แม้ว่าสภาวะดังกล่าวจะลดลงกว่าช่วงหลังเกิดเหตุการณ์ใหม่ๆ ก่อนข้างมากแล้วก็ตาม

แนวคิดเกี่ยวกับคลื่นสึนามิ ระบบเตือนภัย และแนวทางการปฏิบัติตัว หากประสบภัยคลื่นสึนามิ

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสึนามิ

สึนามิ เกิดจากการสุมของคำในภาษาญี่ปุ่นระหว่างคำว่า "สึ" (Tsu) ซึ่งแปลว่า ท่าเรือ และคำว่า "นามิ" (Nami) แปลว่า คลื่น รวมแล้วแปลได้ว่า คลื่นที่เข้าสู่ฝั่งหรือท่าเรือ ตรงกับความหมายในภาษาอังกฤษว่า harbor wave ซึ่งแตกต่างกับคลื่นในทะเล (tidal wave) เพราะเมื่อวิเคราะห์ตามหลักการทางวิทยาศาสตร์นับเป็นการเรียกที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากคลื่นในทะเลเกิดจากแรงดึงดูดระหว่างดาวเคราะห์ ดวงอาทิตย์ หรือดวงจันทร์ ขณะที่คลื่นสึนามิเกิดจากการกระตุ้นน้ำในมหาสมุทรให้กระเพื่อมในแนวดิ่งโดยมีปัจจัยจากแผ่นดินไหว ดินถล่ม การระเบิด แต่สึนามิที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปเป็นผลมาจากแผ่นดินไหว (อาณัติ, ม.ป.ป.) โดยมีช่วงคลื่นยาวประมาณ 80 ถึง 200 กิโลเมตร เกิดจากความสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว หรือแผ่นดินถล่ม หรือภูเขาไฟระเบิดที่พื้นสมุทร มีความเร็วในการเคลื่อนที่สูงถึง 600-1,000 กิโลเมตรต่อชั่วโมง หากคลื่นเคลื่อนตัวผ่านที่ตื้นจะเพิ่มความสูงขึ้นอย่างรวดเร็วประมาณ 15 เมตร

คลื่นสึนามิ เพิ่งจะได้รับการบัญญัติใช้ในพจนานุกรมภาษาไทย ในปี พ.ศ. 2546 โดยรากศัพท์เดิมมาจากภาษาญี่ปุ่น ซึ่งเขียนโดยภาษาคันจิ และเขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า "Tsunami" เขียนเป็นภาษาไทย "สึนามิ" คำแรกของภาษาคันจิ หมายถึง ท่าเรือ (ราชกิจจานุเบกษา, 2530) ปรากฏในพจนานุกรมศัพท์ธรณีวิทยา จัดทำโดยคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมธรณีวิทยา ถอดอักษร (วิธีทับศัพท์) ว่า คลื่นสึนามิ (ราชกิจจานุเบกษา, 2530)

ประเภทของคลื่นสึนามิ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ทั่ว ๆ ไปคือ คลื่นสึนามิ เฉพาะแห่ง (local tsunami) กับคลื่นสึนามิที่เดินทางข้ามทวีป (distance tsunami) กรณีของคลื่นสึนามิ เฉพาะแห่งมักจะเกิดใกล้ ๆ ชายฝั่ง และเคลื่อนเข้าถล่มชายฝั่งอย่างทันทีทันใด (ภายในเวลาคิดเป็นนาที) แม้ว่าจะมีความสูงคลื่น ไม่มากนัก แต่พลังงานของคลื่นมีอำนาจทำลายล้างสูง ประเทศญี่ปุ่น มักจะประสบกับคลื่นยักษ์ประเภทนี้บ่อยครั้ง สำหรับคลื่นสึนามิประเภทหลัง เป็นคลื่นที่เกิดจาก

แผ่นดินไหวที่ค่อนข้างรุนแรงมาก และ สามารถเคลื่อนตัวข้ามทวีปไปยังชายฝั่งที่อยู่ห่างไกลหลายหมื่นกิโลเมตร เช่น กรณีคลื่นยักษ์สึนามิ ที่เกิดจากแผ่นดินไหวใกล้ชายฝั่งประเทศชิลีในปี ค.ศ. 1960 และเคลื่อนตัวข้ามทวีปไปถล่มประเทศญี่ปุ่น ซึ่งอยู่ห่างออกไปถึง 17,000 กิโลเมตร ในเวลา 22 ชั่วโมง ความสูงของคลื่นที่ปะทะชายฝั่งประเทศญี่ปุ่น 3-6 เมตร ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 140 คน ทำลายอาคารบ้านเรือนที่อยู่ริมชายหาดกว่าพันหลังคาเรือน (เสรี, 2548)

คลื่นสึนามิมีลักษณะเฉพาะตัว โดยเป็นผลของการเกิดแผ่นดินไหวที่มีการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกอย่างกะทันหันแล้วปลดปล่อยพลังงานในรูปแบบการสั่นสะเทือน ซึ่งมักเกิดที่รอยเลื่อนของเปลือกโลกโดยรอยเลื่อนนี้อาจอยู่บนแผ่นดินหรืออยู่ใต้มหาสมุทร ถ้าการเคลื่อนตัวที่รอยเลื่อนใต้มหาสมุทรทำให้น้ำเกิดการกระเพื่อมในแนวตั้งอย่างทันทีทันใด จะทำให้เกิดสึนามิได้ โดยสึนามิมีความยาวคลื่นยาวมากเป็น 100 กิโลเมตร และมีระยะเวลาระหว่างยอดคลื่นยาวมากโดยอาจยาวเป็นชั่วโมง แล้วเคลื่อนที่ด้วยความเร็วเท่ากับรากที่สองของผลคูณของความเร่งดึงดูด (9.8 เมตร/วินาที) และความลึกของน้ำ จะเห็นได้ว่าในมหาสมุทรลึก 4 กิโลเมตร สึนามิจะเคลื่อนที่ด้วยความเร็วกว่า 700 กิโลเมตร/ชม. หรือเท่ากับความเร็วของเครื่องบินโดยสาร แต่ความสูงของคลื่นจากระดับปกติอาจสูงเพียงครึ่งเมตร ทำให้ผู้ที่อยู่บนเรือในทะเลลึกจะรู้สึกไม่รู้ว่าเกิดสึนามิ แต่เมื่อคลื่นเคลื่อนที่เข้าใกล้ชายฝั่งความเร็วจะลดลงตามความลึก แต่คลื่นที่ตามมาด้วยความเร็วจะเสริมให้คลื่นมีความสูงมากขึ้น เมื่อใกล้ชายฝั่งซึ่งอาจสูงกว่า 10 เมตร และเมื่อพัดเข้าสู่ชายฝั่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน คลื่นบางส่วนจะสะท้อนกลับสู่มหาสมุทรทำให้เกิดคลื่นวิ่งกลับไปกลับมาขนานไปกับชายฝั่ง คลื่นที่ตามมาอาจมีความสูงมากกว่าคลื่นแรกที่เข้ามาได้ ดังนั้นควรหลีกเลี่ยงการอยู่ชายฝั่งหลังเกิดคลื่นสึนามิในระยะแรก

ระบบเตือนภัยคลื่นสึนามิ

ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกในระบบเตือนภัยสึนามิในแปซิฟิก (Pacific Tsunami Warning System) ซึ่งมีสมาชิก 26 ประเทศ ซึ่งมีศูนย์ปฏิบัติการอยู่ที่ฮาวาย เมื่อศูนย์ได้รับข้อมูลแผ่นดินไหวจะทำการตรวจสอบว่าตำแหน่งที่เกิดกับขนาดของแผ่นดินไหวว่าเข้าเกณฑ์เสี่ยงหรือไม่ ถ้าพบว่าเข้าเกณฑ์เสี่ยงก็จะทำการแจ้งเตือนภัยโดยรอบ พร้อมทั้งจะให้ข้อมูลเวลาที่คาดว่าคลื่นจะมาถึงสำหรับบริเวณที่คลื่นจะถึงใน 2-3 ชั่วโมง เมื่อทางศูนย์ตรวจพบสึนามิใหญ่จากการตรวจวัดภาพพื้นทะเล ศูนย์จะแจ้งเตือนทั่วประเทศในภาคพื้นแปซิฟิก

สำหรับระบบเตือนภัยสึนามิ ประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินการ โดย DART (Deep Ocean Assessment and Reporting on Tsunami) มีการติดตั้งทุ่นในทะเลเพื่อจัดแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว การเปลี่ยนแปลงของคลื่นในทะเลอย่างละเอียดและตลอดเวลา (real time) ข้อมูลที่ได้จะมีการส่งผ่านดาวเทียม NOAA GOES และถ่ายทอดสัญญาณมายังสถานีภาคพื้นดิน เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดและออกประกาศเตือนภัยต่อไป ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการติดตั้งไปแล้วเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2548 บริเวณละติจูดที่ 9 องศาเหนือ ลองจิจูดที่ 89 องศาตะวันออก หรือห่างจากชายฝั่งทะเลอันดามันประมาณ 1,000 กิโลเมตร โดยตัวแท่นวางไว้ใต้ทะเลที่มีความลึก 3,516 เมตร ส่วนตัวทุ่นวางลอยเหนือพื้นน้ำ โดยสามารถวัดความรุนแรงของแผ่นดินไหวใต้ทะเลและประมวลผลรายงานเหตุได้ทันที

รัฐบาลได้ประกาศจัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติขึ้น ขึ้นตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2548-2551 ภายใต้ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงของรัฐ มีหน้าที่การแจ้งเตือนภัยพิบัติและกระจายข่าวความรุนแรงของภัยพิบัติ โดยอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติจากหน่วยงานที่มีหน้าที่เฝ้าระวังภัย ภายในประเทศ โดยมีการประสานข้อมูลจาก 7 หน่วยงาน คือ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมทรัพยากรธรณี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมควบคุมมลพิษ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมประมง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และจากหน่วยงานภายนอกประเทศ เช่น ศูนย์เตือนภัยสึนามิมหาสมุทรแปซิฟิก สำนักงานอุตุนิยมวิทยาประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น (อาณัติ, ม.ป.ป.)

ในระยะแรกจะติดตั้งหอกระจายข่าวบริเวณพื้นที่เสี่ยงภัยสึนามิ ชายฝั่งทะเลอันดามันของ 6 จังหวัดภาคใต้ก่อน คือ พังงา 16 แห่ง ภูเก็ต 4 แห่ง กระบี่ 12 แห่ง ตรัง 11 แห่ง สตูล 14 แห่ง และระนอง 5 แห่ง รวม 62 แห่ง ใช้งบประมาณในการติดตั้งรวม 138.78 ล้านบาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2548 อนุมัติให้ดำเนินการได้ดังตารางที่ 7 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากแผนงานจัดสร้างหอเตือนภัยทั้งสิ้น 62 แห่ง ใน 6 จังหวัดพื้นที่เสี่ยงภัย พบว่า เป็นการจัดสร้างตามแนวชายหาดภูเก็ตทั้งสิ้น 18 แห่ง โดยเป็นหอเตือนภัยบริเวณหาดป่าตอง จำนวน 3 แห่ง (บริเวณโรงแรมซีวี, โรงแรมชันเซิร์ท และ จุดบริการนักท่องเที่ยวหาดป่าตองของตำรวจท่องเที่ยว) โดยมีการเชื่อมต่อสัญญาณกับศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเป็นที่เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2548 (กองบรรณาธิการผู้จัดการรายสัปดาห์, 2548) ซึ่งนับเป็นมาตรการเร่งด่วนที่ภาครัฐทุ่มเทจริงจัง ด้วยตระหนักว่ามาตรการด้านความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวที่ชัดเจนเท่านี้ที่ จะนำพานักท่องเที่ยวกลับคืนสู่จังหวัดภูเก็ตได้สำเร็จ

ตารางที่ 7 รายละเอียดงบประมาณการติดตั้งหอกระจายข่าวบริเวณพื้นที่เสี่ยงภัยสึนามิ

(หน่วย: บาท)

จังหวัด	จำนวน	ค่าเสา	ค่าคู่สาย	ค่าอุปกรณ์ควบคุมระบบ	รวมค่าติดตั้ง
พังงา	16	35,200,000	560,000	35,000	35,795,000
ภูเก็ต	4	8,800,000	140,000	35,000	8,975,000
กระบี่	12	26,400,000	420,000	35,000	26,855,000
ตรัง	11	24,200,000	385,000	35,000	24,620,000
สตูล	14	30,800,000	490,000	35,000	31,325,000
ระนอง	5	11,000,000	175,000	35,000	11,210,000
รวม	62	136,400,000	2,170,000	210,000	138,780,000

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กระทรวงมหาดไทย (2548)

ผลกระทบต่อเนื่องดังกล่าวส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและเอกชน
เร่งฟื้นฟูความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวทางทะเล ดังจะเห็นได้จากรัฐบาล
ได้ตั้งงบประมาณ 138.78 ล้านบาท มอบหมายให้กรมอุตุนิยมวิทยา และกระทรวงเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อเป็นแกนหลักใน
การวางระบบแจ้งเตือนภัย และการชักซ้อมการหลบภัยอย่างมีแบบแผนและเต็มระบบ รวมถึง
นโยบายติดตั้งทุ่นเตือนภัยลอยน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ ขนาดของคลื่นเพื่อให้การ
เตือนภัยเป็นไปอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การเผยแพร่ประกาศเตือนภัยให้ประชาชนทราบ

สำหรับการประกาศเตือนภัยให้ประชาชนทราบได้กำหนดให้มีการประกาศทางสื่อมวลชน
พร้อมกันทั่วประเทศ เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยผ่านสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อวิทยุ
สมัครเล่น สื่อ SMS ผ่านโทรศัพท์มือถือ และ สื่อหอกระจายข่าว โดยสื่อชนิดนี้จะออกประกาศ
กระจายเสียงเป็น 5 ภาษา คือ ไทย อังกฤษ เยอรมัน จีน และญี่ปุ่น มีรัศมีการกระจายเสียงได้ในระยะ
1.5 กิโลเมตร

ชนิดของป้ายสัญญาณอพยพ

1. ป้ายเตือนเข้าเขตพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นยักษ์สึนามิ
2. ป้ายเตือนในพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นยักษ์สึนามิ
3. เสาหลักแสดงความสูงคลื่นยักษ์สึนามิ
4. แผนที่แสดงเส้นทางหนีภัยคลื่นยักษ์สึนามิ
5. พื้นที่ปลอดภัยรอกการอพยพ และพื้นที่ปลอดภัยศูนย์บรรเทาภัยพิบัติ
6. ป้ายแสดงเส้นทางหนีภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ไปยังพื้นที่รอกการอพยพ
7. ป้ายบอกทิศทางไปศูนย์บรรเทาภัยพิบัติ
8. ป้ายแสดงตำแหน่งพื้นที่ปลอดภัยรอกการอพยพ และป้ายบอกศูนย์บรรเทาภัยพิบัติ

รายละเอียด ข้อกำหนดของป้ายสัญญาณอพยพ

1. แผ่นป้ายเป็นหลักแผ่นอาบสังกะสี ตาม มอก.50 ความหนาไม่น้อยกว่า 1.2 มม. สีพื้นป้ายใช้แผ่นสะท้อนแสง ตาม มอก.606 เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ตัวเลข ตัวอักษร และเส้นขอบป้ายใช้สีน้ำมันสกรีน สำหรับด้านหลังแผ่นป้ายพ่นสีรองพื้นจับหลัก แล้วพ่นสีเทาแห้งเร็วทับอีก 1 ชั้น
2. เสาป้ายเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กขนาด 0.10 x 0.10 ม. สีเสาป้ายใช้สีขาว สีดำ ตาม มอก.327 หรือเสาเหล็กกล่องสี่เหลี่ยมจัตุรัส (กลาง) ขนาด 0.075 x 0.075 ม. หนา 3.2 มม. พ่นสีรองพื้นด้วยสีกันสนิมประเภท Lead Oxide อย่างน้อย 2 ครั้ง แล้วพ่นทับด้วยสีขาวและสีดำอย่างน้อย 2 ครั้ง โดยสีขาวสีดำ ใช้ตาม มอก.327

แนวทางการปฏิบัติตัวเมื่ออยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นสึนามิ

1. ประชาชน และนักท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นยักษ์ “สึนามิ” ให้ศึกษาเส้นทางอพยพและพื้นที่ปลอดภัยจากแผนที่แสดงเส้นทางหนีภัยคลื่นยักษ์ “สึนามิ”
2. เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณเตือนภัย ให้รีบวิ่งอย่างรวดเร็ว ตามป้ายบอกเส้นทางหนีภัยคลื่นยักษ์ ไปสู่พื้นที่ปลอดภัย ได้แก่ พื้นที่สูงเกิน 15 เมตร อาคารสูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป สถานที่อื่น ๆ ที่ตั้ง

อยู่ที่สูงเกิน 15 เมตร เช่น วัด โรงเรียน โรงแรม ฯลฯ รอการอพยพไปสู่ศูนย์บรรเทาภัยพิบัติ หรือไปศูนย์บรรเทาภัยพิบัติด้วยตนเอง

3. หน่วยปฏิบัติการฯ และประชาชนผู้อพยพ ช่วยเหลือผู้อพยพที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ (เด็ก / คนชรา / คนพิการ / ผู้ป่วย/ ผู้บาดเจ็บ) ผู้พื้นที่ปลอดภัย หรือไปศูนย์บรรเทาภัยพิบัติตามแต่สถานการณ์

4. เรือประมง เรือโดยสาร เรือนำเที่ยว ที่เห็นว่าจะเข้าฝั่งไม่ทัน ให้รับนำเรือออกไปกลางทะเล

5. การเตรียมพร้อมการอพยพโดยใช้ป้ายแสดงทิศทางการอพยพอย่างพอเพียง

6. การประชาสัมพันธ์ วิธีการอพยพให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

7. จัดทำแผนผังแนะนำวิธีการอพยพประชาชน เนื่องจากระยะเวลาในการอพยพมีจำกัด การเรียนรู้วิธีอพยพล่วงหน้าจะช่วยให้การอพยพเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิธี เนื่องจากเมื่อมีสัญญาณเตือนภัยดังขึ้น การอพยพประชาชนและนักท่องเที่ยวในพื้นที่เสี่ยงภัยมีจำนวนมาก อาจทำให้การจัดระเบียบการอพยพทำได้ยาก ประกอบกับความชำนาญพื้นที่ของประชาชน นักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ที่แตกต่างกัน อาจทำให้เกิดความสับสนในการอพยพ นอกจากนั้นช่วงเวลาที่เกิดเหตุอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทั้งกลางวัน / กลางคืน ซึ่งทำให้การอพยพมีความยากง่ายแตกต่างกันได้

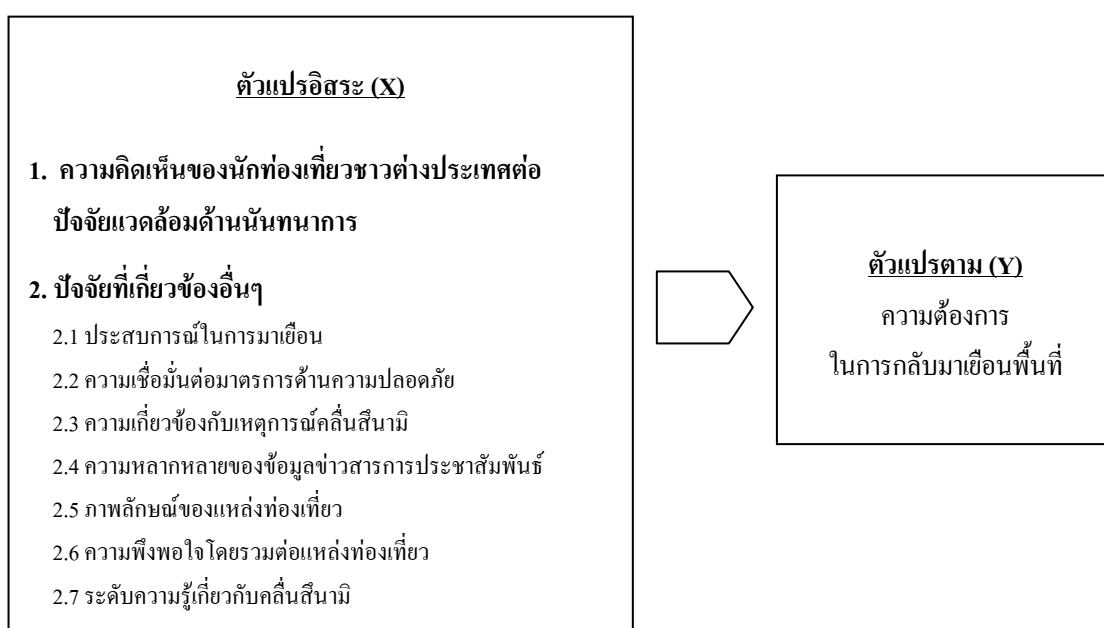
จากที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นมาตรการในการเฝ้าระวังความเสี่ยงในการเกิดคลื่นสึนามิที่หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ในระยะสั้นเพื่อป้องกันปัญหาเฉพาะหน้า อย่างไรก็ตาม ความพยายามที่เพื่อการบรรเทาความเสี่ยงในระยะยาวยังคงได้รับการสานต่อ เมื่อรัฐบาลนอร์เวย์ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการศึกษาวิจัย ทำการศึกษาเรื่อง Tsunami Risk Reduction Measures with Focus on Land Use and Rehabilitation เพื่อศึกษาความเสี่ยงในการเกิดคลื่นสึนามิในประเทศไทยในระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนมาตรการในการบรรเทาความเสี่ยงในการเกิดคลื่นสึนามิ โดยกำหนดทำการศึกษาพื้นที่ 3 จุด ได้แก่ หาดป่าตอง บ้านบางเนียง และบ้านน้ำเค็มโดยมุ่งเน้นไปที่มาตรการในด้านการใช้ที่ดิน และการซ่อมสร้างเคหสถานเพื่อการพักอาศัย ทั้งนี้ได้มีการศึกษาโอกาสในการเกิดคลื่นสึนามิใน

ตำแหน่งเดิมที่เคยเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 เนื่องจากการเกิดแผ่นดินไหวในบริเวณดังกล่าวอย่างรุนแรงย่อมก่อให้เกิดความเสี่ยงในการเกิดคลื่นสึนามิพัดเข้าทำลายจังหวัดชายฝั่งอันดามันเดิมทั้งหมด ซึ่งผลการศึกษาพบว่า โอกาสการเกิดคลื่นสึนามิบริเวณเกาะสุมาตราทางตอนเหนือและบริเวณหมู่เกาะนิโคบาร์ทางตอนใต้ที่มีโอกาสเกิดขึ้นอีกใน 400 ปี ข้างหน้า ขณะที่โอกาสการเกิดบริเวณหมู่เกาะนิโคบาร์ทางตอนเหนือกินเวลานานถึง 800 ปี (Department of Mineral Resources, 2006)

แม้โอกาสในการเกิดคลื่นสึนามิในอนาคตอันใกล้จะเป็นไปได้้น้อยมาก แต่กรมทรัพยากรธรณีได้เสนอแนวทางในการใช้พื้นที่เพื่อลดความรุนแรงของความเสี่ยงภัยกรณีเกิดคลื่นสึนามิ โดยการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยห่างจากชายฝั่งอย่างน้อย 30 เมตร และปลูกต้นไม้เพื่อลดแรงปะทะของคลื่น กำหนดเส้นทางหลบหนีเมื่อเกิดภัย และจัดเตรียมสถานที่หลบภัยไว้รองรับหากระบบเตือนภัยไม่ทำงาน สำหรับพื้นที่บริเวณหาดป่าตองจำเป็นต้องห้ามมิให้มีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างใดๆ ในบริเวณเขตหวงห้ามริมชายหาด ขณะที่ต้องมีการตรวจสอบความแข็งแรงของแบบแปลนการก่อสร้างในบริเวณพื้นที่เสี่ยงอย่างละเอียด และควบคุมมิให้มีการปลูกสร้างชั้นใต้ดิน รวมถึงหมั่นตรวจสอบให้เส้นทางการสัญจรจากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตกซึ่งเป็นภูเขาสูงให้เปิดโล่งอยู่เสมอ สำหรับมาตรการในการลดความรุนแรงของคลื่นให้ปรับเพิ่มความสูงของแนวกำแพงกันระหว่างชายหาดกับถนน ตลอดจนจัดให้มีปลูกต้นไม้ริมชายหาดเพื่อเป็นแนวกำแพงกันน้ำ และเนินทรายเพื่อลดแรงปะทะของคลื่นตามแบบของหาดกะรน แม้ว่า แนวกำแพงและเนินทรายดังกล่าวจะบดบังทัศนียภาพความงดงามของหาดป่าตองลงก็ตาม (Department of Mineral Resources, 2006)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการเดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นสึนามิ ไว้ 8 ตัวแปร สรุปได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการในการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ คือ ประสิทธิภาพในการมาเยือน ความเชื่อมั่นต่อมาตรการด้านความปลอดภัย ความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์คลื่นสึนามิ ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว และระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการในการกลับมาเยือนพื้นที่

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เอกสาร ตำรา ข้อมูล และผลงานวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. กล้องถ่ายรูป หรืออุปกรณ์บันทึกภาพ
3. คอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมวิเคราะห์ผลทางสถิติ
4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
5. อุปกรณ์ และ เครื่องมือแบบต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

วิธีการ

การศึกษครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ที่มีการเก็บข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างครั้งเดียว โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

ศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยได้จาก หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง และการค้นคว้าข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต และ ทำการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ต ซึ่งสถิติปี 2548 เฉลี่ยเดือนละ 105,575 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 6 เดือน (พฤษภาคม – ตุลาคม 2549) จึงทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 6 เดือน เท่ากับ 633,450 คน เพื่อเป็นประชากรเพื่อนำไปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1979) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)} \quad \dots (3.1)$$

โดย n = จำนวนประชากรที่ต้องการศึกษา หรือกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าตามสูตร ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเท่ากับ 399.74 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนตัวอย่างที่จะศึกษาทั้งหมด 400 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ปี 2547 และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต” โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว จำนวน 9 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สัญชาติ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว และจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว โดยเป็นการเลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ (check list) และคำถามปลายเปิด (opened-end)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง จำนวนครั้งในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองหลังเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ จุดประสงค์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง ลักษณะ การเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหาดป่าตอง โดยเป็นการเลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ (check list)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง จำนวน 6 ข้อ โดยกำหนดเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (rating scale) คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ จำนวน 16 ข้อ ภาพลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ต จำนวน 1 ข้อ ความพึงพอใจโดยรวม จำนวน 1 ข้อ และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติสึนามิ จำนวน 1 ข้อ โดยคำถามวัดความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการและความพึงพอใจโดยรวมกำหนดเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (rating scale)

ตอนที่ 5 ระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยว จำนวน 25 ข้อ โดยทำการวัดความเข้าใจถูก-ผิดเกี่ยวกับการเกิดคลื่นสึนามิ และแนวทางการปฏิบัติตัวหากประสบกรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ออกเป็น 2 ทางเลือก (dichotomous choice)

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง จำนวน 1 ข้อ โดยจัดทำเป็นคำถามปลายเปิด (opened-end) เพื่อให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเพื่อตรวจแก้ไขสำนวน ภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนรับข้อเสนอแนะต่างๆ ก่อนนำไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มตัวอย่างมีเข้าใจในการตอบแบบสอบถามอย่างชัดเจน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (content reliability) ที่ได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (Likert's scale) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ทั้งนี้ตามหลักสถิติกำหนดให้ค่าที่ได้ต้อง ไม่น้อยกว่า 0.70 จึงถือว่าเป็นแบบสอบถามที่ความเชื่อมั่นเพียงพอ (ศิริชัย, 2544) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$r_{tt} = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_0^2} \right] \quad \dots (3.2)$$

โดย r_{tt} = ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

n = จำนวนข้อคำถาม

σ_0^2 = ค่าความแปรปรวนของค่าที่ได้ทั้งหมด

σ_i^2 = ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามที่ i

ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.70 และแบบสอบถามตอนที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.88 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

4.3 ตรวจสอบความยากเป็นรายข้อของคำถามวัดความรู้ เพื่อทดสอบสัดส่วนระหว่างจำนวนผู้ที่ตอบคำตอบในแต่ละข้อถูกต้องต่อจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมดเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้ (พวงรัตน์, 2531)

$$P = \frac{R}{N} \quad \dots (3.3)$$

เมื่อ p หมายถึง ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ

R หมายถึง จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ

N หมายถึง จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

ถ้า p มีค่ามาก (ตัวถูก) หมายถึง มีจำนวนผู้ตอบคำถามข้อนั้นถูกเป็นจำนวนมาก ซึ่งหมายความว่า คำถามข้อนั้นอยู่ในระดับง่าย หาก p มีค่าน้อย (ตัวถูก) หมายถึง มีจำนวนผู้ตอบคำถามข้อนั้นถูกเป็นจำนวนน้อย ซึ่งหมายความว่า คำถามข้อนั้นอยู่ในระดับยาก ทั้งนี้ ค่า p จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1

ทั้งนี้ ผลการทดสอบความยากของแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิพบว่า มีคำถามระดับยาก (ค่า p ต่ำกว่า 0.39) จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ คำถามข้อที่ 4 คำถามระดับปานกลาง (ค่า p ระหว่าง 0.40-0.59) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ คำถามข้อที่ 8, 20, 21, 22 ระดับง่าย (ค่า p ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป) จำนวน 17 ข้อ ได้แก่ คำถามข้อที่ 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 23, 24, 25 และคำถามระดับง่ายมาก จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ คำถามข้อที่ 1, 16, 17 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

4.4 ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 5 ซึ่งเป็นแบบสอบถามวัดความรู้แบบตอบถูก-ตอบผิด ของโดยเลือกใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) หรือ K-20 เนื่องจากแบบสอบถามแต่ละข้อมีความยากง่ายแตกต่างกัน โดยค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ทั้งนี้ตามหลักสถิติกำหนดให้ค่าที่ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงถือว่าเป็นแบบสอบถามที่ความเชื่อมั่นเพียงพอ (ศิริชัย, 2544) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$r_{tt} = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\sum p_i q_i}{\sigma_0^2} \right] \quad \dots (3.4)$$

โดย r_{tt} = ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

n = จำนวนข้อคำถาม

p_i = สัดส่วนของผู้ตอบคำถามข้อ i ถูกต้อง

q_i = สัดส่วนของผู้ตอบคำถามข้อ i ผิด (โดยที่ $q = 1-p$)

σ_0^2 = ค่าความแปรปรวนของค่าที่ได้ทั้งหมด

ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.79 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่ปรับปรุงจนสมบูรณ์แล้ว โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่าง กระจายแบบสอบถามไปตามเคาน์เตอร์สายการบิน สถานที่พักแรม บริษัทท่องเที่ยว และบริเวณชายหาด ดังตารางที่ 8 โดยขณะเก็บข้อมูลจะทำการตรวจสอบแบบถามทุกฉบับเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้อง

ตารางที่ 8 การกำหนดโควตาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

สถานที่ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม	จำนวน (คน)
บริเวณหาดป่าตอง	100
เคาน์เตอร์การบินไทย จังหวัดภูเก็ต	50
Phuket Adventure Travel	50
Chong Ko Travel	50
Gigat Service	50
Patong Sanook Travel	50
Patong Premier Resort	50
รวม	400

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การให้ค่าคะแนนตัวแปร

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต ได้กำหนดความกว้างของช่วงชั้นในการแปลความหมายของแบบสอบถามตอนที่ 2, 3 และ 4 ออกเป็น 5 ระดับ ตามสูตรการกำหนดช่วงชั้นในการแปลความหมาย (width of class interval) (วิเชียร, 2544) ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{ระดับคะแนนสูงสุด} - \text{ระดับคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับที่ต้องการแปลผล}}$$

$$\begin{aligned}\text{ซึ่งแทนค่าได้} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80\end{aligned}$$

ดังนั้น จึงกำหนดเกณฑ์ในการอธิบายความหมายของข้อมูลร่วมกัน ดังนี้

- 1.00-1.80 ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ มีความเหมาะสมน้อยมาก
- 1.81-2.60 ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ มีความเหมาะสมน้อย
- 2.61-3.40 ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ มีความเหมาะสมปานกลาง
- 3.41-4.20 ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ มีความเหมาะสมมาก
- 4.21-5.00 ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ มีความเหมาะสมมากที่สุด

ตอนที่ 2 สำหรับประสบการณ์ในการมาเยือนหาดป่าตอง ซึ่งไม่นับรวมการเดินทางในครั้งนี้นำมากำหนดเป็นตัวแปรประสบการณ์ในการมาเยือน ส่วนจำนวนครั้งในการเดินทางมาเยือนกลับมาเยือนหาดป่าตองหลังเหตุการณ์คลื่นสึนามินำมากำหนดเป็นตัวแปรความเชื่อมั่นต่อมาตรการด้านความปลอดภัย ขณะที่จุดประสงค์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเมื่อเลือกตอบเท่ากับ 1 คะแนน ก่อนนำมาคำนวณผลรวมเพื่อกำหนดเป็นตัวแปรความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์คลื่นสึนามิ ส่วนการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหาดป่าตอง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเมื่อเลือกตอบเท่ากับ 1 คะแนน ก่อนนำมาคำนวณผลรวมเพื่อกำหนดเป็นตัวแปรความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 3 เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ เห็นด้วยมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน เห็นด้วยมาก เท่ากับ 4 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน เห็นด้วยน้อย เท่ากับ 2 คะแนน และ เห็นด้วยน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน ทั้งนี้ นำผลรวมมากำหนดเป็นตัวแปรความคิดเห็นต่อแนวทางการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบเดียวกับแบบสอบถามตอนที่ 3 ส่วน
 ภาพลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ต กำหนดให้คะแนนภาพลักษณ์เชิงบวกเท่ากับ 1 คะแนน และ
 ภาพลักษณ์เชิงลบ เท่ากับ 0 คะแนน ทั้งนี้ นำคะแนนของความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้าน
 นันทนาการและภาพลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ตมาคำนวณหาผลรวมเพื่อกำหนดเป็นตัวแปรความ
 คิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านกายภาพ

ตอนที่ 5 โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเมื่อตอบคำถามถูกต้อง ได้ 1 คะแนน ตอบ
 ผิดได้ 0 คะแนน ทั้งนี้ นำผลรวมมากำหนดเป็นตัวแปรระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

6.2 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่ง
 ประกอบด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum)
 ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดย
 การนำเสนอในรูปแบบของตารางสำหรับการอธิบายข้อมูลทุกส่วนเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

6.3 ใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการ
 วิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม (discriminant analysis) เพื่อพยากรณ์ความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่เสี่ยง
 ภัยคลื่นยักษ์สึนามิในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ผลและวิจารณ์

การศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อปัจจัยแวดล้อมด้าน
นันทนาการบริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ปี 2547 และความ
ต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต” แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อปัจจัยแวดล้อมด้าน
นันทนาการ ความพึงพอใจ และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติสึนามิ

ตอนที่ 4 ระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 6 การศึกษาความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์
ต่อความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

1. ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

ในการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ทำการศึกษาข้อมูลภูมิหลังของนักท่องเที่ยว
ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สัญชาติ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว และจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งรายละเอียดของผลการศึกษา
ปรากฏดังตารางที่ 9

1.1 เพศ

จากการศึกษานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 400 คน เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามเพศพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 โดยมีเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0

1.2 อายุ

สำหรับผลการศึกษาระดับอายุของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 14-70 ปี โดยผลการศึกษาอายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวพบว่า มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 35 ปี 6 เดือน ซึ่งเมื่อจำแนกระดับอายุออกเป็น 6 ช่วงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาได้แก่ อายุ 31-40 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ส่วนนักท่องเที่ยวที่อายุ 41-50 ปี มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 ขณะที่นักท่องเที่ยวที่อายุ 51-60 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 โดยมีนักท่องเที่ยวที่อายุ 20 ปี หรือต่ำกว่า จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 และผู้ที่อายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไปจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

1.3 ภูมิลำเนา

เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามภูมิลำเนาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในทวีปยุโรปมากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 139 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาได้แก่ ทวีปเอเชีย จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 ทวีปอเมริกาเหนือ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 ทวีปออสเตรเลีย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และทวีปแอฟริกา เพียง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อจำแนกตามสัญชาติพบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันมากที่สุด โดยมีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 รองลงมาได้แก่ ชาวอังกฤษ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ย้ายถิ่นฐานมาพำนักในประเทศไทย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ชาวแคนาดา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ชาวเยอรมัน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 ชาวสิงคโปร์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ส่วนที่เหลือเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก

1.4 ระดับการศึกษา

ส่วนระดับการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 245 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 ระดับปริญญาโท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 และ ระดับปริญญาเอก เพียง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

1.5 สถานภาพสมรส

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 รองลงมาได้แก่ สมรส จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 โดยมีผู้มีสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

1.6 อาชีพ

สำหรับการประกอบอาชีพพบว่า ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมาได้แก่ ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 อาจารย์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 เกษียณอายุ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 รับจ้าง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ศิลปิน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ที่ปรึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 วิศวกร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 แม่บ้าน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 อาสาสมัคร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 นักบินและลูกเรือ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

1.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

จากการศึกษารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 2,000 – 1,600,000 บาท ต่อเดือน โดยมีค่าเฉลี่ยรายได้ต่อเดือนอยู่ที่เดือนละ 115,463.74 บาท ซึ่งเมื่อจำแนกกระดบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนออกเป็น 3 ระดับพบว่า ผู้มีรายได้ 60,001 บาทขึ้นไป จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 30,001-60,000 บาท

จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 30,000 บาท หรือต่ำกว่า จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	236	59.0
หญิง	164	41.0
รวม	400	100.0
อายุ ($\bar{X}$ = 33.9, Min. = 14, Max. = 70)		
20 ปี หรือต่ำกว่า	35	8.8
21-30 ปี	140	35.0
31-40 ปี	12	25.5
41-50 ปี	67	16.8
51-60 ปี	62	10.5
61 ปี ขึ้นไป	14	3.5
รวม	400	100.0
ภูมิลำเนา		
ทวีปยุโรป	139	40.5
ทวีปเอเชีย	99	28.9
ทวีปอเมริกาเหนือ	95	27.7
ทวีปออสเตรเลีย	6	1.7
ทวีปแอฟริกา	4	1.2
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 57 คน)	343 *	100.0
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา	102	25.9
ปริญญาตรี	245	62.2
ปริญญาโท	44	11.2
ปริญญาเอก	3	0.8
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 6 คน)	394 *	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	261	65.6
สมรส	131	32.9
หม้าย	6	1.5
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 2 คน)	398 *	100.0

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
พนักงานบริษัท	127	32.6
ธุรกิจส่วนตัว	87	22.4
นักเรียนนักศึกษา	54	13.9
อาจารย์	29	7.5
เกษียณอายุ	21	5.4
รับจ้าง	19	4.9
ศิลปิน	19	4.9
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	3.1
ที่ปรึกษา	7	1.8
วิศวกร	7	1.8
แม่บ้าน	3	0.8
นักบิน/ลูกเรือ	2	0.5
อาสาสมัคร	2	0.5
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 11 คน)	389 *	100.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ($\bar{X}$ = 115,463.74, Min. = 2,000, Max. = 1,600,000)		
30,000 บาท หรือต่ำกว่า	60	22.9
30,001-60,000 บาท	70	26.7
60,001 บาท ขึ้นไป	132	50.4
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 138 คน)	262 *	100.0

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว

ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง จำนวนครั้งในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองหลังเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ จุดประสงค์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง ลักษณะการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหาดป่าตอง ซึ่งรายละเอียดของผลการศึกษา มีดังนี้

2.1 วิธีการเดินทาง

ส่วนวิธีการเดินทางมายังหาดป่าตองของนักท่องเที่ยวพบว่า ส่วนใหญ่เดินทางโดยเครื่องบินมากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 369 คน คิดเป็นร้อยละ 92.3 รองลงมาได้แก่ ทางเรือ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และทางรถยนต์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

2.2 จำนวนผู้ร่วมเดินทาง

สำหรับจำนวนผู้ร่วมเดินทางพบว่า ค่าเฉลี่ยผู้ร่วมเดินทางเท่ากับ 3.6 คน โดยจำนวนผู้ร่วมเดินทางน้อยที่สุด คือ 1 คน และมากที่สุด คือ 59 คน ซึ่งเมื่อจำแนกออกเป็นกลุ่มพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางน้อยกว่า 5 คน โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 327 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมาได้แก่ คณะละ 6-10 คน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางตามลำพัง มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นกลุ่มใหญ่ ตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป มีเพียง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ ดังตารางที่ 9

2.3 ประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง

จากการศึกษาประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองของนักท่องเที่ยวพบว่า มีนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 ส่วนที่เหลือเคยมีประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 โดยแบ่งกลุ่มที่เคยเดินทางมาเพียงครั้งเดียว จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 เดินทางมาเยือนหาดป่าตองประมาณ 2-5 ครั้ง จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 เดินทางมาเยือนหาดป่าตองมากกว่า 5 ครั้ง ขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

2.4 จำนวนครั้งในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ

ส่วนจำนวนครั้งในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ เมื่อปี 2547 พบว่า มีนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาเยือนหลังเหตุการณ์ครั้งนี้เป็นครั้งแรก จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 ส่วนผู้ที่เคยเดินทางมาเยือนระหว่าง 2-5 ครั้ง มีจำนวน 84 คน

คิดเป็นร้อยละ 21.0 และเดินทางมาเยือนมากกว่า 5 ครั้ง ขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตามลำดับ

2.5 รูปแบบการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง

ด้านรูปแบบการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองของนักท่องเที่ยวพบว่า ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเอง จำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 85.1 โดยมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับบริษัททัวร์ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 ทั้งนี้มีผู้ไม่ตอบคำถาม จำนวน 3 คน

2.6 ประเภทของสื่อที่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับหาดป่าตอง

ส่วนการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหาดป่าตองพบว่า สื่อที่นักท่องเที่ยวเปิดรับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ได้แก่ สื่อบุคคล อันได้แก่ ครอบครัวและเพื่อน จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 อันดับที่สอง ได้แก่ สื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 อันดับที่สาม ได้แก่ ข้อมูลจากบริษัทท่องเที่ยว จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 อันดับที่ได้สี่ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 อันดับที่ยี่ห้า ได้แก่ สื่อโทรทัศน์-วิทยุ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 และสื่ออื่นๆ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ ดังตารางที่ 10

2.7 จุดประสงค์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง

สำหรับจุดประสงค์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองในครั้งนี้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเยือนหาดป่าตองเพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1 รองลงมาได้แก่ การเดินทางมาเพื่อสังสรรค์กับเพื่อน จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ขณะที่มีย่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อสังสรรค์กับครอบครัว จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาด้วยจุดประสงค์อื่นๆ มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 โดยมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อศึกษารวมชาติหลังเกิดภัยพิบัติ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ทั้งนี้มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์คลื่นสึนามิ เพียง 24 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการเดินทาง		
เครื่องบิน	198	49.5
เรือ	70	17.5
รถยนต์	132	33.0
รวม	400	100.0
จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ($\bar{X}$ =3.6, Min.= 1, Max. = 59)		
เดินทางตามลำพัง	27	6.8
น้อยกว่า 5 คน	237	81.8
6-10 คน	43	10.8
มากกว่า 10 คนขึ้นไป	3	8.8
รวม	400	100.0
ประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง		
ไม่เคย	198	49.5
เคย	202	50.5
- 1 ครั้ง	39	9.8
- 2-5 ครั้ง	107	26.8
- มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไป	52	13.0
รวม	400	100.0
จำนวนครั้งในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตองหลังเหตุการณ์ฯ		
ครั้งแรก	285	71.3
2-5 ครั้ง	84	21.0
มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไป	31	7.8
รวม	400	100.0
ลักษณะการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง		
เดินทางท่องเที่ยวเอง	338	85.1
เดินทางมากับบริษัทท่องเที่ยว	59	14.9
รวม	397 *	100.0
สื่อที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหาดป่าตอง		
สื่อบุคคล เช่น ครอบครัว เพื่อน	248	35.5
สื่ออินเทอร์เน็ต	216	30.9
สื่อข้อมูลของบริษัทท่องเที่ยว	101	14.5
สื่อสิ่งพิมพ์	62	8.9

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
สื่อโทรทัศน์-วิทยุ	45	6.4
สื่ออื่นๆ	26	3.7
รวม (** ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	698 **	100.0
จุดประสงค์ในการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง		
เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ	293	46.1
เพื่อสังสรรค์กับเพื่อน	150	23.6
เพื่อสังสรรค์กับครอบครัว	100	15.7
เหตุผลอื่นๆ	44	6.9
เพื่อศึกษาธรรมชาติหลังเกิดภัยพิบัติ	25	3.9
เพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์คลื่นสึนามิ	24	3.8
รวม (**ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	636 **	100.0

3. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ ความพึงพอใจ และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติสึนามิ

ในการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ ความพึงพอใจ และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติคลื่นสึนามิ ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการฟื้นฟูสภาพทางกายภาพของหาดป่าตอง ใน 6 ประเด็น ได้แก่ สภาพเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่ ความห่างไกลจากเสียงรบกวน การฟื้นฟูสภาพทางธรรมชาติหลังเกิดภัยพิบัติคลื่นสึนามิ โอกาสในการพบปะผู้คน การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และกฎระเบียบและการควบคุมนักท่องเที่ยว รวมถึงการประเมินระดับความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวก ภาวการณ์ของหาดป่าตองในทัศนะของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง และการประเมินโอกาสในการเดินทางกลับมาเยือนหาดป่าตองในอนาคต ซึ่งรายละเอียดของผลการศึกษาปรากฏดังตารางที่ 11

3.1 สภาพเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่หาดป่าตอง

สำหรับการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อสภาพเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่หาดป่าตองในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =

3.38) (S.D. = 0.91) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หรือประมาณร้อยละ 48.1 มีความคิดเห็นว่าสภาพเส้นทาง การเข้าถึงพื้นที่หาดป่าตองสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกพอสมควร

3.2 ความห่างไกลจากเสียงรบกวน

ความคิดเห็นต่อความห่างไกลจากเสียงรบกวนในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X}=2.92$) (S.D. = 0.97) โดยส่วนใหญ่หรือประมาณร้อยละ 44.2 มีความคิดเห็นว่าหาดป่าตองยังคงมีเสียงดังรบกวนอยู่พอสมควร

3.3 การฟื้นฟูสภาพทางธรรมชาติของหาดป่าตองหลังประสบภัยพิบัติ

ส่วนด้านการฟื้นฟูสภาพทางธรรมชาติของหาดป่าตองหลังเกิดภัยพิบัติพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการฟื้นฟูสภาพทางธรรมชาติหลังเกิดภัยพิบัติว่า สามารถฟื้นฟูให้มีสภาพเป็นธรรมชาติในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$) (S.D. = 0.93) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หรือประมาณร้อยละ 39.6 เห็นว่า การฟื้นฟูทำได้อย่างเป็นธรรมชาติพอสมควร

3.4 โอกาสในการพบปะผู้คน

สำหรับโอกาสในการพบปะผู้คนพบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า หาดป่าตองมีความเป็นส่วนตัวน้อย ($\bar{X}=2.40$) (S.D. = 0.96) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หรือคิดเป็นร้อยละ 35.8 ประเมินว่า หาดป่าตองมีความเป็นส่วนตัวในระดับปานกลาง

3.5 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณหาดป่าตอง

ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) (S.D. = 0.95) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 35.7 เห็นว่ามีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอย่างดี

3.6 กฎระเบียบและการควบคุมนักท่องเที่ยว

สำหรับกฎระเบียบและการควบคุมนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อกฎระเบียบและการควบคุมนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$) (S.D. = 0.85) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หรือคิดเป็นร้อยละ 51.9 เห็นว่า มีการใช้กฎระเบียบในการควบคุมนักท่องเที่ยวอยู่พอสมควร

สรุปนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ จำนวน 6 ประเด็น โดยเฉลี่ย ($\bar{X}=3.12$) (S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมีรายละเอียด ดังนี้ สภาพเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่หาดป่าตองในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$) (S.D. = 0.91) ความห่างไกลจากเสียงรบกวนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.92$) (S.D. = 0.97) การฟื้นฟูสภาพทางธรรมชาติของหาดป่าตองหลังเกิดภัยพิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$) (S.D. = 0.93) โอกาสในการพบปะผู้คนพบว่ามีความเป็นส่วนตัวไม่มากเท่าที่ควร ($\bar{X}=2.40$) (S.D. = 0.96) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) (S.D. = 0.95) และ กฎระเบียบการควบคุมนักท่องเที่ยวในระดับกลาง ($\bar{X}=3.07$) (S.D. = 0.85) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณแหล่ง
ท่องเที่ยวหาดป่าตอง

ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. สภาพเส้นทางในการเข้าถึงพื้นที่			3.38	0.91
เข้าถึงได้อย่างสะดวกมาก	52	13.3		
เข้าถึงได้อย่างสะดวก	102	26.1		
เข้าถึงได้อย่างสะดวกพอสมควร	188	48.1		
เข้าถึงได้อย่างไม่สะดวกนัก	41	10.5		
เข้าถึงได้อย่างยากลำบาก	8	2.0		
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 9 คน)	391 *	100.0		
2. ความห่างไกลจากเสียงรบกวน			2.92	0.97
ไม่มีเสียงดังรบกวนเลย	16	4.1		
ไม่มีเสียงดังรบกวนมากนัก	87	22.3		
มีเสียงรบกวนพอสมควร	173	44.2		
มีเสียงรบกวนค่อนข้างมาก	79	20.2		
มีเสียงรบกวนอย่างมาก	36	9.2		
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 9 คน)	391*	100.0		
3. การฟื้นฟูสภาพทางธรรมชาติหลังเกิดภัยพิบัติ			3.30	0.93
มีสภาพที่เป็นธรรมชาติอย่างมาก	33	8.5		
มีสภาพที่เป็นธรรมชาติมาก	134	34.4		
มีสภาพที่เป็นธรรมชาติพอสมควร	154	39.6		
ไม่มีสภาพที่เป็นธรรมชาติมากนัก	54	13.9		
ไม่มีสภาพที่เป็นธรรมชาติเลย	14	3.6		
รวม (*มีผู้ไม่ตอบคำถาม 11 คน)	389 *	100.0		
4. โอกาสในการพบปะผู้คน			2.40	0.96
มีความเป็นส่วนตัวอย่างมาก	8	2.0		
มีความเป็นส่วนตัวมาก	39	9.8		
มีความเป็นส่วนตัวพอสมควร	133	33.5		
ไม่มีความเป็นส่วนตัวมากนัก	142	35.8		
ไม่มีความเป็นส่วนตัวเลย	75	18.9		
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 3 คน)	397 *	100.0		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.
5. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก			3.60	0.95
มีการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวดีมาก	75	18.8		
มีการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวดี	142	35.7		
มีการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวพอสมควร	134	33.7		
ไม่มีการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร	42	10.6		
ไม่มีการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเลย	5	1.3		
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 2 คน)	398 *	100.0		
6. ฤดูระเบียบและการควบคุมนักท่องเที่ยว			3.07	0.85
มีการควบคุมนักท่องเที่ยวน้อยมาก	22	5.5		
มีการควบคุมนักท่องเที่ยวน้อย	82	20.7		
มีการควบคุมนักท่องเที่ยวพอสมควร	206	51.9		
ไม่มีการควบคุมนักท่องเที่ยวมากนัก	76	19.1		
ไม่มีการควบคุมนักท่องเที่ยวเลย	11	2.8		
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 3 คน)	397 *	100.0		
ความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ โดยรวม			3.12	0.58

3.7 ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

3.7.1 ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

สำหรับการแสดงความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของหาดป่าตองพบว่า มีนักท่องเที่ยวร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นต่อหาดป่าตองในเชิงบวก จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 73.4 และเชิงลบ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 โดยความคิดเห็นเชิงบวก ประกอบด้วย เป็นชายหาดที่มีความสวยงาม จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 เป็นแหล่งที่มีสถานบันเทิงอย่างดีครบครัน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 มีสินค้าของที่ระลึกอย่างดีและน่าสนใจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 มีบริการกิจกรรมกีฬาทางน้ำหลากหลาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ขณะที่ความคิดเห็นเชิงลบพบว่า มีนักท่องเที่ยวเห็นว่า เป็นชายหาดที่มีผู้คนพลุกพล่านและไม่สงบ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เต็มไปด้วยสถานบริการทางเพศ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

ภาพลักษณ์ของหาดป่าตอง	จำนวน	ร้อยละ
เชิงบวก	152	73.4
- ชายหาดสวยงาม	138	(66.7)
- มีสถานบันเทิงครบครัน	8	(3.9)
- สินค้าของที่ระลึกดีมีเสน่ห์	3	(1.4)
- มีบริการกิจกรรมกีฬาทางน้ำหลากหลาย	3	(1.4)
เชิงลบ	55	26.6
- มีผู้คนพลุกพล่านไม่สงบ	53	25.6
- มีสถานบริการทางเพศมาก	2	1.0
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 193 คน)	207	100.0

3.7.2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

สำหรับความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตองพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำแนกเป็นรายชื่อโดยเรียงตามลำดับความเหมาะสมจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ($\bar{X}=3.74$) (S.D. = 0.88) ความเหมาะสมในการเข้าถึงพื้นที่ ($\bar{X}=3.70$) (S.D. = 0.84) ความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่พัก ($\bar{X}=3.69$) (S.D. = 0.94) รูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.64$) (S.D. = 0.98) ความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=3.50$) (S.D. = 0.94) การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=3.49$) (S.D. = 0.92) สิทธิพิเศษในการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.49$) (S.D. = 0.89) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ($\bar{X}=3.47$) (S.D. = 0.89) การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณชายหาดและพื้นที่พักผ่อน ($\bar{X}=3.44$) (S.D. = 0.91) ความเหมาะสมของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.42$) (S.D. = 0.85) ระบบเตือนภัย ($\bar{X}=3.40$) (S.D. = 0.92) แผ่นป้ายสัญลักษณ์ ($\bar{X}=3.36$) (S.D. = 0.85) ห้องน้ำ ($\bar{X}=3.32$) (S.D. = 0.92) การดูแลความปลอดภัยโดยเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=3.24$) (S.D. = 0.89) และ การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ ($\bar{X}=3.22$) (S.D. = 0.96) และ ความเข้มงวดกวดขันนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ($\bar{X}=3.22$) (S.D. = 0.96) ตามลำดับดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง	ระดับความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ต้องปรับปรุงอย่างมาก			
ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 2 คน)	77 (19.3)	180 (45.2)	103 (25.9)	37 (9.3)	1 (0.3)	3.74	0.88	มาก
ความเหมาะสมในการเข้าถึงพื้นที่ (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 4 คน)	71 (17.9)	162 (40.9)	140 (35.4)	20 (5.1)	3 (0.8)	3.70	0.84	มาก
ความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่พัก (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 9 คน)	86 (22.0)	143 (36.6)	120 (30.7)	40 (10.2)	2 (0.5)	3.69	0.94	มาก
รูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 19 คน)	80 (21.0)	141 (37.0)	108 (28.3)	48 (12.6)	4 (1.0)	3.64	0.98	มาก
สิทธิพิเศษในการท่องเที่ยว (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 30 คน)	54 (14.6)	122 (33.0)	145 (39.2)	49 (13.2)	0 (0.0)	3.49	0.89	มาก
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 21 คน)	47 (12.4)	140 (36.9)	140 (36.9)	49 (12.9)	3 (0.8)	3.47	0.89	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง	ระดับความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ต้องปรับปรุงอย่างมาก			
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 17 คน)	42 (11.0)	123 (32.1)	177 (46.2)	36 (9.4)	5 (1.3)	3.42	0.85	มาก
ระบบเตือนภัย (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 35 คน)	41 (11.2)	128 (35.1)	142 (38.9)	45 (12.3)	9 (2.5)	3.40	0.92	ปานกลาง
แผ่นป้ายสัญลักษณ์ (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 1 คน)	34 (8.5)	138 (34.6)	167 (41.9)	57 (14.3)	3 (0.8)	3.36	0.85	ปานกลาง
ห้องน้ำ (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 7 คน)	44 (11.2)	113 (28.2)	170 (43.3)	58 (14.8)	8 (2.0)	3.32	0.92	ปานกลาง

3.7.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรบุคคล ได้แก่ บุคลากร เจ้าหน้าที่ใน
 สายงานด้านการท่องเที่ยวในการรองรับและให้ความช่วยเหลือในการอำนวยความสะดวกแก่
 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=3.50$) (S.D. = 0.94) การให้บริการ
 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=3.49$) (S.D. = 0.92) การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณชายหาดและพื้นที่
 พักผ่อน ($\bar{X}=3.44$) (S.D. = 0.91) การดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X}=3.24$) (S.D. = 0.89)
 การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ ($\bar{X}=3.22$) (S.D. = 0.96) และความ
 เข้มงวดกวดขันนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ($\bar{X}=3.22$) (S.D. = 0.83) ตามลำดับ
 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรบุคคลบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

ทรัพยากรบุคคลบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง	ระดับความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ต้องปรับปรุงอย่างมาก			
ความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่ (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 39 คน)	52 (14.4)	132 (36.6)	127 (35.2)	43 (11.9)	7 (1.9)	3.50	0.94	มาก
การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่ (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 13 คน)	49 (12.7)	151 (39.0)	137 (35.4)	41 (10.6)	9 (2.3)	3.49	0.92	มาก
การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณชายหาดและพื้นที่พักผ่อน (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 8 คน)	44 (11.2)	151 (38.5)	139 (34.8)	51 (12.8)	7 (1.8)	3.44	0.91	มาก
การดูแลความปลอดภัยโดยเจ้าหน้าที่ (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 41 คน)	27 (7.5)	104 (29.0)	166 (46.2)	52 (14.5)	10 (2.8)	3.24	0.89	ปานกลาง
การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 17 คน)	31 (8.1)	122 (31.9)	149 (38.9)	64 (16.7)	17 (4.4)	3.22	0.96	ปานกลาง
ความเข้มงวดกวดขันนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ (มีผู้ไม่ตอบคำถาม 38 คน)	20 (5.5)	16 (29.3)	178 (49.2)	50 (13.8)	8 (2.2)	3.22	0.83	ปานกลาง

3.8 ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

สำหรับระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตองพบว่า นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตองเท่ากับ 3.41 คะแนน โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จำนวนทั้งสิ้น 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมาได้แก่ พึงพอใจในระดับมาก จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 พึงพอใจในระดับมากที่สุด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 พึงพอใจระดับน้อย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และพึงพอใจน้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ทั้งนี้มีผู้ไม่ตอบคำถาม จำนวน 4 คน ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง

ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.
พึงพอใจมากที่สุด	54	13.6	3.41	0.99
พึงพอใจมาก	134	33.8		
พึงพอใจปานกลาง	144	36.4		
พึงพอใจน้อย	50	12.6		
พึงพอใจน้อยที่สุด	14	3.5		
รวม (* มีผู้ไม่ตอบคำถาม 4 คน)	396 *	100.0		

3.9 ความต้องการกลับมาเยือนหาดป่าตอง

ส่วนการประเมินความต้องการในการเดินทางกลับมาเยือนหาดป่าตองพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประมาณว่า คาดว่าจะไม่เดินทางกลับมาเยือนอีก จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ส่วนที่เหลือคาดว่าจะเดินทางกลับมาเยือนหาดป่าตองอีก จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 79.50 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ความต้องการในการเดินทางกลับมาเยือนหาดป่าตอง

ความต้องการในการเดินทางกลับมาเยือนหาดป่าตอง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	82	20.5
ต้องการ	318	79.5
รวม	400	100.0

4. ระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยว

ในการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยว ทำการศึกษาโดยใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ จำนวน 25 ข้อ ซึ่งรายละเอียดของผลการศึกษาปรากฏดังตารางที่ 17

เมื่อจำแนกความรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับคลื่นสึนามิออกเป็นรายชื่อพบว่า ประเด็นที่นักท่องเที่ยวมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับคลื่นสึนามิมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คลื่นสึนามิสามารถเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นในตอนกลางวันหรือกลางคืน โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 90.8 คลื่นสึนามิสามารถเคลื่อนที่ได้รวดเร็วกว่าที่คนจะสามารถวิ่งได้ โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 89.0 ในการเดินทางท่องเที่ยวทุกครั้ง นักท่องเที่ยวต้องคอยติดตามข่าวสารการเตือนภัยสึนามิอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 88.5 คลื่นสึนามิบางลูกมีพลังความรุนแรงมหาศาลสามารถพัดพาก้อนหินขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักหลายตัน พร้อมทั้งเรือและซากปรักหักพังอื่นๆ ขึ้นมาบนฝั่งในระยะหลายร้อยฟุตได้ โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 88.3 ในกรณีที่ท่านอยู่ในบริเวณที่จะได้รับอันตรายจากคลื่นสึนามิ ท่านควรอพยพครอบครัวตามเส้นทางที่จัดไว้เพื่อความปลอดภัยนอกเขตอันตรายโดยเร็วที่สุด โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 88.0 ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณชายหาดและรู้สึกแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านควรอพยพไปยังพื้นที่ที่สูงกว่าโดยทันที โดยไม่ต้องรอเสียงประกาศเตือนภัย โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 87.0 ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณพื้นราบ และได้ยินเสียงประกาศเตือนภัย ท่านควรรีบหนีขึ้นไปชั้นบนสุดของอาคารใกล้เคียงที่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กที่มีความแข็งแรง โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 85.3 ในกรณีที่น้ำทะเลลดระดับลงอย่างกะทันหัน ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน ภายหลังเกิดแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านสามารถรู้ทันทีว่าอาจเกิดคลื่นสึนามิตามมา โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 83.5 อันตรายที่เกิดจากคลื่นสึนามิหนึ่งลูกอาจกินเวลานานหลายชั่วโมง โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 83.5 บางครั้งคลื่นสึนามิทำให้บริเวณชายฝั่งลดลงและเผยให้เห็นพื้นมหาสมุทรได้ โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 83.0 คลื่นสึนามิเกิดจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกบริเวณที่มี น้ำทะเลจำนวนมาก ทำให้น้ำทะเลเหนือบริเวณดังกล่าวและบริเวณใกล้เคียงมีการไหลเวียนอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่บริเวณจุดศูนย์กลางและกระจายออกไปทุกทิศทาง โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 83.0 ถ้าท่านอยู่บริเวณที่เกิดเหตุการณ์สึนามิ ท่านควรพยายามหาสิ่งยึดเหนี่ยวที่ใกล้ตัวและแข็งแรง ขณะถูกพัดพาลอยตัวตามกระแสน้ำ โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 82.3 คลื่นสึนามิยังสามารถเคลื่อนตัวเข้าฝั่งด้วยความสูงหลายร้อยฟุต โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 81.5 ในกรณีที่ท่านอยู่บนเรือ ขณะเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว หรือได้รับสัญญาณเตือนภัย ท่านควรนำเรือ

ออกจากฝั่งสู่ทะเลทันที โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 78.5 ในกรณีที่ท่านท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเล ท่านควรสังเกตปฏิกิริยาของสัตว์บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ ซึ่งบ่งบอกถึงสัญญาณเตือนภัยพิบัติจากธรรมชาติ โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 78.0 คลื่นสึนามิสามารถพัดถล่มบริเวณแนวปะการังที่อยู่ในระดับต่ำได้ทั้งหมด โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 78.0 คลื่นสึนามิหนึ่งลูกประกอบด้วยคลื่นจำนวนหลายระลอก โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 73.8 จุดเริ่มต้นของคลื่นสึนามิ อาจจะมีขนาดของคลื่นเพียงไม่กี่นิ้ว โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 70.5 ในกรณีที่ท่านอยู่ในที่พักหรือสถานที่ที่ใกล้กับบริเวณที่เกิดคลื่นสึนามิเมื่อได้ยินเสียงเตือนภัย ท่านควรปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้อื่น ไม่ควรใช้สัญญาณในการตัดสินใจของตัวเอง โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 65.3 คลื่นสึนามิ ไม่ได้เป็นคลื่นที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ไม่อาจคำนวณช่วงเวลาที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการเดินทางท่องเที่ยวทางทะเลควรกระทำอย่างระมัดระวัง โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 62.8 การเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ที่เป็นสาเหตุของคลื่นสึนามิไม่ได้เกิดจากแผ่นดินไหวเท่านั้น โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 55.5 คลื่นสึนามิลูกแรกเป็นคลื่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุด โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 44.3 ภายหลังเกิดคลื่นสึนามิ แล้วเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า after shock ที่เกิดต่อเนื่อง ซึ่งควรระมัดระวังตามสมควร โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 31.8 ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่บ่งบอกถึงเหตุที่กำลังจะเกิดคลื่นสึนามิ คือ ท้องฟ้าจะมีคกริมเช่นเดียวกับการเกิดพายุฝน โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 28.5 คลื่นสึนามิมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขึ้น-ลงของกระแสน้ำ และแรงลมที่พัดบนผิวน้ำ เช่นเดียวกับคลื่นตามปกติทั่วไปที่เราพบเห็นตามชายหาด โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 25.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยว

ความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คลื่นสึนามิสามารถเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นในตอนกลางวันหรือกลางคืน	363	90.8	37	9.2
2. คลื่นสึนามิสามารถเคลื่อนที่ได้รวดเร็วกว่าที่คนจะสามารถวิ่งได้	356	89.0	44	11.0
3. ในการเดินทางท่องเที่ยวทุกครั้ง นักท่องเที่ยวต้องคอยติดตามข่าวสารการเตือนภัยสึนามิอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด	354	88.5	46	11.5
4. คลื่นสึนามิบางลูกมีพลังแรงมหาศาล สามารถพัดพาก้อนหินขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักหลายตัน พร้อมทั้งเรือและซากปรักหักพังอื่นๆ ขึ้นมาบนฝั่งในระยะหลายร้อยฟุตได้	353	88.3	47	11.7
5. ในกรณีที่ท่านอยู่ในบริเวณที่จะได้รับอันตรายจากคลื่นสึนามิ ท่านควรอพยพครอบครัวตามเส้นทางที่จัดไว้เพื่อความปลอดภัยนอกเขตอันตรายโดยเร็วที่สุด	352	88.0	48	12.0
6. ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณชายหาดและรู้สึกแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านควรอพยพไปยังพื้นที่ที่สูงกว่าโดยทันทีโดยไม่ต้องรอเสียงประกาศเตือนภัย	348	87.0	52	13.0
7. ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณพื้นที่ราบ และได้ยินเสียงประกาศเตือนภัย ท่านควรรีบหนีขึ้นไปชั้นบนสุดของอาคารใกล้เคียงที่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กที่มีความแข็งแรง	341	85.3	59	14.7
8. ในกรณีที่น้ำทะเลลดระดับลงอย่างกะทันหัน ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน ภายหลังเกิดแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านสามารถรู้ทันทีว่าอาจเกิดคลื่นสึนามิตามมา	334	83.5	66	16.5
9. อันตรายที่เกิดจากคลื่นสึนามิหนึ่งลูกอาจกินเวลานานหลายชั่วโมง	334	83.5	66	16.5
10. บางครั้งคลื่นสึนามิทำให้บริเวณชายฝั่งลดลงและเผยให้เห็นพื้นมหาสมุทรได้	332	83.0	68	17.0
11. คลื่นสึนามิเกิดจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกบริเวณที่มีน้ำทะเลจำนวนมาก ทำให้น้ำทะเลเหนือบริเวณดังกล่าวและใกล้เคียงมีการไหลเวียนอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่บริเวณจุดศูนย์กลางและกระจายออกไปทุกทิศทาง	332	83.0	68	17.0

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
12. ถ้าท่านอยู่บริเวณที่เกิดเหตุการณ์สึนามิ ท่านควรพยายามหาสิ่งยึดเหนี่ยวที่ใกล้ตัวและแข็งแรง ขณะถูกพัดพาลอยตัวตามกระแสน้ำ	329	82.3	71	17.7
13. คลื่นสึนามิสามารถเคลื่อนตัวเข้าฝั่งด้วยความสูงหลายร้อยฟุต	326	81.5	74	18.5
14. ในกรณีที่ท่านอยู่บนเรือ ขณะเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว หรือได้รับสัญญาณเตือนภัย ท่านควรร่นาเรือออกจากฝั่งสู่ทะเลทันที	314	78.5	86	21.5
15. ในกรณีที่ท่านท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเล ท่านควรสังเกตปฏิกิริยาของสัตว์บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ ซึ่งบ่งบอกถึงสัญญาณเตือนภัยพิบัติจากธรรมชาติ	312	78.0	88	22.0
16. คลื่นสึนามิสามารถซัดถล่มบริเวณแนวปะการังที่อยู่ในระดับตื้นได้ทั้งหมด	312	78.0	88	22.0
17. คลื่นสึนามิหนึ่งลูกประกอบด้วยคลื่นจำนวนหลายระลอก	295	73.8	105	26.2
18. จุดเริ่มต้นของคลื่นสึนามิ อาจจะมีขนาดของคลื่นเพียงไม่กี่นิ้ว	282	70.5	118	29.5
19. ในกรณีที่ท่านอยู่ในบริเวณที่เกิดคลื่นสึนามิเมื่อได้ยินเสียงเตือนภัย ท่านควรปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้อื่น ไม่ควรใช้สัญชาตญาณในการตัดสินใจของตัวเอง	261	65.3	139	34.7
20. คลื่นสึนามิ ไม่ได้เป็นคลื่นที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ไม่อาจคำนวณช่วงเวลาที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการเดินทางท่องเที่ยวทางทะเลควรกระทำอย่างระมัดระวัง	251	62.8	149	37.2
21. การเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ที่เป็นสาเหตุของคลื่นสึนามิ ไม่ได้เกิดจากแผ่นดินไหวเท่านั้น	222	55.5	178	44.5
22. คลื่นสึนามิลูกแรกเป็นคลื่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุด	177	44.3	223	55.7
23. ภายหลังเกิดคลื่นสึนามิ แล้วเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า after shock ที่เกิดต่อเนื่อง ซึ่งควรระมัดระวังตามสมควร	127	31.8	273	68.2
24. ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่บ่งบอกถึงเหตุที่กำลังจะเกิดคลื่นสึนามิ คือ ท้องฟ้าจะมีดครีမ်เช่นเดียวกับการเกิดพายุฝน	114	28.5	286	71.5
25. คลื่นสึนามิมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขึ้น-ลงของกระแสน้ำ และแรงลมที่พัดบนผิวน้ำ เช่นเดียวกับคลื่นตามปกติทั่วไปที่เราพบเห็นตามชายหาด	100	25.0	300	75.0

จากการจำแนกระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยว ออกเป็น 2 ระดับ พบว่า มีนักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิในระดับมาก จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 และระดับน้อย จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยว

ระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้ในระดับมาก	203	50.8
มีความรู้ในระดับน้อย	197	49.2
รวม	400	100.0

5. ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะและคำแนะนำจากนักท่องเที่ยวพบว่า มีผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ข้อเสนอแนะว่าด้วยมาตรการเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต และปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

5.1 มาตรการเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเสนอให้มีการติดตั้งระบบเตือนภัย แก๊วปรับปรุงขนาดและความชัดเจนของป้ายเตือนภัย และป้ายแนะนำเส้นทางการหลบภัย จัดทำเอกสารเผยแพร่เพื่อให้ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติตนหากประสบเหตุ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการสถานพักแรมเพื่อเป็นศูนย์กลางแจกจ่ายเอกสารประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว และรณรงค์ให้มีการปลูกป่าชายเลนและป่าชายหาดเพื่อลดความรุนแรงและความเสียหายหากเกิดเหตุ

5.2 แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

นักท่องเที่ยวเสนอให้เร่งปลูกสร้างส่วนที่เสียหายจากเหตุการณ์ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณชายหาด รักษาความสะอาดบริเวณริมชายหาดและถนนสายต่างๆ ควบคุมการฟื้นฟูในทางที่สร้างสรรค์และยั่งยืน ประชาสัมพันธ์เสริมสร้าง

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวถึงมาตรการการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัยเพื่อลดความวิตกกังวล จัดกิจกรรมและสิทธิพิเศษแก่นักท่องเที่ยวเพื่อจูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยว

5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

นักท่องเที่ยวเสนอให้มีการควบคุมสอดส่องผู้ประกอบการมิให้เอาัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว และบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะปัญหาการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล โดยการเพิ่มจำนวนถังขยะบริเวณชายหาดและถนนสายต่างๆ ตลอดจนยับยั้งการบุกรุกทำลายสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดของผู้ประกอบการ ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว		
1. ติดตั้งระบบเตือนภัย	11	23.4
2. แก้ไขปรับปรุงขนาดและความชัดเจนของป้ายเตือนภัย-ป้ายแสดงเส้นทางหลบภัย	5	10.6
3. จัดทำเอกสารเผยแพร่เพื่อให้ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติตนหากประสบเหตุ	3	6.4
4. ประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการสถานพักแรมเพื่อเป็นศูนย์กลางแจกจ่ายเอกสารประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว	3	6.4
5. รมรงค์ให้มีการปลูกป่าชายเลนและป่าชายหาดเพื่อลดความรุนแรงและความเสียหายหากเกิดเหตุ	1	2.1
แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต		
1. เร่งปลูกสร้างส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สภาพเดิม	4	8.5
2. ควบคุมการฟื้นฟูในทางที่สร้างสรรค์และยั่งยืน	4	8.5
3. จัดกิจกรรมและสิทธิพิเศษเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว	3	6.4
4. ประชาสัมพันธ์ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคลื่นสึนามิเพื่อให้คลายกังวล	3	6.4
5. รักษาความสะอาดบริเวณชายหาด	2	4.3
6. ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณชายหาด	1	2.1
7. ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	1	2.1

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต		
1. ควบคุมมิให้มีการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว	3	6.4
2. บริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น การจัดการขยะ	1	2.1
3. แก้ไขปัญหาการพลุกพล่าน แออัด และเสียงดังบริเวณชายหาด	1	2.1
4. ควบคุมดูแลมิให้มีการบุกรุกพื้นที่ชายหาดและพื้นที่สาธารณะ	1	2.1
รวม (* มีผู้ตอบคำถาม 37 คน ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	47 *	100.0

6. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่มีต่อความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต โดยใช้สถิติการวิเคราะห์จำแนกประเภท (discriminant analysis) ซึ่งมีประโยชน์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ เป็นการสร้างสมการจำแนกประเภท (discriminant function) เพื่อใช้เป็นสมการในการจำแนกกลุ่ม อีกทั้งสามารถวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ได้จากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตองและปัจจัยเกี่ยวข้องอื่นๆ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม พบว่า มีค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระเพียง 3 ตัวจากทั้งหมด 8 ตัวของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการของหาดป่าตอง ($F=38.96$; $Sig.=.000$) ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง ($F=35.48$; $Sig.=.000$) และ ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว ($F=137.84$; $Sig.=.000$) โดยตัวแปรอิสระดังกล่าวมีความสัมพันธ์โดยรวมกับความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2=122.399$; $Sig. = .000$) โดยขนาดความสัมพันธ์อยู่ที่ระดับปานกลาง (Canonical Correlation = .519) โดยมีตัวแปรอิสระเพียง 1 ตัวแปรเท่านั้นที่มีอำนาจในการจำแนกอยู่ในระดับสูง (ค่า Standardized canonical discriminant function coefficients สูงกว่า 0.40) (Cooley and Lohens, 1971 อ้างถึงใน อุษารดี, 2549) คือ ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว ขณะที่ตัวแปรด้านภาพลักษณ์ต่อแหล่ง

ห้องเที่ยว และความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง มีอำนาจในการ
จำแนกอยู่ในระดับต่ำ

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง และ
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ พบว่า มีตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถจำแนกกลุ่มได้ 1 ตัวแปร ได้แก่
ประสบการณ์ในการมาเยือน ซึ่งหมายความว่า การมีหรือไม่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือน
แหล่งท่องเที่ยวก่อนหน้านี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแต่อย่าง
ใด ซึ่งคาดว่าเป็นเพราะวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง ได้ปรับ
เปลี่ยนไปจากเดิม โดยขยายขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเยือนจากเดิมที่มาเพียงเพื่อ
พักผ่อนหรือชมชื่นธรรมชาติ ไปสู่วัตถุประสงค์ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น เพื่อศึกษาสภาพหลัง
เหตุการณ์ หรือเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์และผู้เสียชีวิต เป็นต้น เป็นเหตุให้ตัวแปรประสบการณ์ในการ
มาเยือนไม่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต

ตัวแปรอิสระ	ความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต				F	Sig.	Standardized canonical
	ไม่ต้องการ		ต้องการ				Discriminant Function
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			Coefficient
1. ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ	16.61	3.41	19.22	3.31	38.96	.000*	.518
2. ประสบการณ์ในการมาเยือน	4.00	13.52	4.22	12.47	0.01	.892	.011
3. ระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ	18.48	3.71	17.91	2.86	2.17	.141	-.122
4. ความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์คลื่นสึนามิ	1.53	0.77	1.61	0.79	0.75	.385	.072
5. จำนวนครั้งที่เดินทางมาเยือนหลังเหตุการณ์	2.24	3.04	2.89	8.54	0.75	.502	.056
6. ความหลากหลายของข้อมูลข่าวสาร	1.60	0.85	1.78	0.88	2.62	.106	.134
7. ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	50.28	8.91	56.86	8.80	35.48	.000*	.494
8. ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว	2.41	0.80	3.67	0.86	137.84	.000*	.974

หมายเหตุ $\chi^2 = 122.399$; $df = 8$; $Sig. = .000$; Canonical Correlation = .519

สำหรับตัวแปรอิสระที่มีอำนาจในการจำแนกกลุ่มพบว่า มีเพียงตัวแปรเดียวที่มีอำนาจในการจำแนกกลุ่มอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ Canonical ที่อยู่ในรูปมาตรฐานเท่ากับ .926 ซึ่งหมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับที่สูงกว่าจะมีความต้องการในการกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจในระดับที่ต่ำกว่า โดยระดับความพึงพอใจโดยรวมยิ่งสูงเท่าใดความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นตามไปเท่านั้น ทั้งนี้ การที่ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวเป็นตัวแปรที่ดีที่สุดที่ใช้ในการพยากรณ์ความต้องการกลับมาเยือน เป็นไปตามแนวคิดที่ว่าด้วยกระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวที่พบว่า เมื่อกระบวนการท่องเที่ยวสิ้นสุด นักท่องเที่ยวจะประเมินประสบการณ์ที่ได้รับจากท่องเที่ยว ซึ่งหากมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการท่องเที่ยวหรือมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวในครั้งนี้ ย่อมมีโอกาที่จะเดินทางกลับมาเยือนซ้ำ หรือบอกเล่าให้บุคคลคนอื่นเดินทางมาท่องเที่ยว (บุญเลิศ, 2543) ซึ่งความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อได้รับการตอบสนองในหลายด้าน

ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตแบบองค์รวม โดยประยุกต์เอาแนวคิดปัจจัยส่วนประสมการตลาดธุรกิจท่องเที่ยว (8 P) มาใช้ เนื่องจากแนวคิดปัจจัยส่วนประสมการตลาดทั่วไป (4P) อาจไม่เพียงพอที่จะอธิบายปรากฏการณ์บางอย่างในธุรกิจภาคบริการได้ดีพอ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความแตกต่างไปจากการเสนอขายผลิตภัณฑ์ทั่วไป เนื่องจากสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการไม่ได้มีเพียงแค่รรถประโยชน์ที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการเท่านั้น หากคาดหวังไปถึงอรรถประโยชน์เชิงอารมณ์ความรู้สึกควบคู่ไปด้วย (Morrison, 1989)

ส่วนการที่ตัวแปร ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และ ความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ (X_2) มีอำนาจในการจำแนกกลุ่มอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ Canonical ที่อยู่ในรูปมาตรฐานต่ำกว่า 0.40 หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองสามารถนำมาใช้ในการจำแนกกลุ่มได้ หากแต่มีศักยภาพในการจำแนกกลุ่มในระดับต่ำ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีภาพลักษณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวและมีความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการในระดับที่สูงกว่าจะมีความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ที่มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีภาพลักษณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวและมีความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการในระดับที่ต่ำกว่า ทั้งนี้สามารถอนุมานสาเหตุที่ทำให้ ตัวแปรดังกล่าวมีความสามารถในการจำแนกกลุ่มในระดับต่ำตามลำดับของค่าสัมประสิทธิ์ได้ดังนี้

สำหรับตัวแปรภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าสัมประสิทธิ์ Canonical ที่อยู่ในรูปมาตรฐานเท่ากับ .077 ซึ่งคาดว่าเป็นผลเนื่องมาจากมีนักท่องเที่ยวที่ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย โดยมีจำนวนเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ทำให้ความชัดเจนของตัวแปรดังกล่าวในการนำมาใช้เป็นตัวแปรจำแนกกลุ่มอยู่ในระดับต่ำ

ขณะที่ความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการมีค่าสัมประสิทธิ์ Canonical ที่อยู่ในรูปมาตรฐานเท่ากับ .044 ซึ่งเหตุที่ทำให้ที่ตัวแปรความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการมีความสามารถในการจำแนกกลุ่มในระดับต่ำคาดว่าเป็นเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นแบบกลางๆ ไม่นิยมเอียงไปทางบวกหรือทางลบอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางที่นิยมใช้เมื่อจำเป็นต้องแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่ตนเองยังไม่แน่ใจ หรือข้อมูลและประสบการณ์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะช่วยให้สามารถทำการประเมินได้ เนื่องจากอาจเพิ่งเดินทางมาถึงและยังท่องเที่ยวไม่ทั่ว กอปรกับยังไม่ได้สัมผัสกับบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างครบถ้วนเพียงพอที่จะทำการประเมิน เป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวเลือกแสดงความคิดเห็นแบบกลางๆ แทน

เมื่อทำการกำหนดความน่าจะเป็นเบื้องต้นที่นักท่องเที่ยวแต่ละรายจะถูกจัดเข้ากลุ่มโดยใช้ข้อมูลทั้งหมด 400 รายในการสร้างสมการจำแนกกลุ่ม พบว่า จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยตรง มีผู้ที่ไม่ต้องการเดินทางกลับมาเยือนหาดป่าตอง จำนวน 82 คน แต่สมการคำนวณว่ามีนักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการเดินทางกลับมาเยือน จำนวน 64 คน คลาดเคลื่อนไป 18 คน ซึ่งหมายความว่า สมการนี้สามารถพยากรณ์ความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ไม่ต้องการเดินทางกลับมาเยือน ได้ถูกต้องที่ระดับ ร้อยละ 78.0

ขณะที่มีนักท่องเที่ยวที่ประเมินตนเองว่า ต้องการเดินทางกลับมาเยือนหาดป่าตอง มีจำนวน 318 คน โดยคำนวณว่าต้องการเดินทางกลับมาเยือนถูกต้อง จำนวน 215 คน คลาดเคลื่อนผิดไปจากสมการ 103 คน ซึ่งถือว่ามีความสามารถพยากรณ์ความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการเดินทางกลับมาเยือนได้ถูกต้องเพียงร้อยละ 67.6

อย่างไรก็ดี เมื่อประมวลสรุปความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ โดยวิเคราะห์ควบคู่กับ ผลการวิจัยอื่นๆ ผู้วิจัยคาดว่า อาจมีตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่อื่นๆ อาทิเช่น สัญชาติหรือภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวสังกัด ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ Institute for Leisure and Tourism (2006) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เปลี่ยนแผนการเดินทาง เพื่อหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย (Institute for Leisure and Tourism, 2006) ขณะที่ผลการวิจัยขององค์การ ท่องเที่ยวโลกพบว่า ในบรรดานักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจยกเลิกแผนการเดินทางท่องเที่ยวพบว่า เป็นการยกเลิกในกลุ่มนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นร้อยละ 54 และนักท่องเที่ยวชาวเกาหลี ร้อยละ 63 (Xinhua New Agency, 2005) ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ตามแนวคิดการจำแนกคุณลักษณะทางจิตวิทยาของ นักท่องเที่ยวของ Plog พบว่า นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นและเกาหลีจัดอยู่ในกลุ่ม psychocentrics ที่มี ลักษณะทางจิตวิทยาเชิงอนุรักษ์นิยม ที่รักความมั่นคงปลอดภัย เป็นเหตุให้การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปตามแรงขับที่ไม่นิยมความเสี่ยงในทุกรูปแบบ ด้วยเหตุนี้ การจำแนกกลุ่ม นักท่องเที่ยวตามภูมิภาคหรือสัญชาติอาจเป็นตัวแปรที่นำมาใช้ในสมการพยากรณ์ความต้องการ เดินทางกลับมาเยือนที่ควรมีการศึกษาต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ปี 2547 และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลัง ความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง ตลอดจนความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต และปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการกลับมาเยือนจังหวัดภูเก็ต หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ปี 2547 โดยทำการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (discriminant analysis) ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 400 คน ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ต้องการกลับมาเยือน และกลุ่มที่ไม่ต้องการกลับมาเยือน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีภูมิลำเนาในทวีปยุโรป มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 60,000 บาท ขึ้นไป เดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ตโดยเครื่องบิน และมีผู้ร่วมเดินทางประมาณ 4 คน โดยจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีและไม่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ตมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน และการเดินทางในครั้งนี้เป็นการเดินทางมาเยือนจังหวัดภูเก็ตเป็นครั้งแรกหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ โดยเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเอง และเปิดรับข่าวสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นหลัก และมีความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิในระดับมากและน้อยในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.12$) และมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณหาดป่าตองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.42$) ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตองในเชิงบวกและลบที่ระดับร้อยละ 73.4 และ 26.6 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตองอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการกลับมาเยือนหาดป่าตองร้อยละ 79.5

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการในการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการของหาดป่าตอง, ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง และ ความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยมีความสามารถในการพยากรณ์ความต้องการกลับมาเยือนได้ถูกต้องร้อยละ 72.85

ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตออกเป็น 3 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะว่าด้วยมาตรการเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว, แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต และ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ซึ่งผู้เกี่ยวข้องพึงเร่งดำเนินการเกี่ยวกับระบบเตือนภัย ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ ระดมมวลชนในการฟื้นฟูบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ใช้กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดเพื่อจูงใจด้วยการมอบสิทธิพิเศษแก่นักท่องเที่ยว และพึงสอดส่องดูแลผู้ประกอบการมิให้เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยจำแนกออกเป็นข้อเสนอแนะที่แต่ละภาคส่วนควรนำไปดำเนินการดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐ

1. แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตได้ดำเนินการตามแนวคิดที่ว่าด้วยการฟื้นฟูการท่องเที่ยวของ Brigham (2006) ที่ระบุว่า แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวริมชายหาดของประเทศไทยหลังเหตุการณ์คลื่นสึนามิจำเป็นต้องดำเนินการไปบนหลักการ 3 R คือ relief recovery และ redevelopment ซึ่งที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการใน 2 หลักการแรกแล้ว อันได้แก่ การเยียวยาสภาพความเสียหาย และการฟื้นฟูสภาพความเสียหาย ดังนั้นนโยบายต่อไปที่หน่วยงานต่างๆ พึงมุ่งเน้น คือ การพัฒนาสภาพและเงื่อนไขทางสังคมให้กลับคืนสู่สภาพปกติ เนื่องจากผลการศึกษาในส่วนของคุณภาพลักษณะของจังหวัดภูเก็ตในครั้งนี้ไม่ปรากฏว่า มีการกล่าวถึงความประทับใจในรอยยิ้มหรืออัธยาศัยไมตรีของผู้คนในท้องถิ่นดังเช่นที่มีการรับรู้ภาพลักษณ์ของเมืองไทยในสายตาของชาวต่างประเทศดังเช่นที่ผ่านมา ซึ่งเหตุที่เป็นเช่นนี้คาดว่าส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความบอบช้ำของสภาพจิตใจของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยดังกล่าว ซึ่งผลสรุปจากงานวิจัยที่ผ่านมาต่างยืนยันตรงกันว่า ความสูญเสียด้านจิตวิทยาของประชาชนในพื้นที่ และการสูญเสียความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวยังคงอยู่ อันเป็นผลกระทบโดยตรงของเหตุการณ์ธรณีพิบัติคลื่นสึนามิ (Ralli and Saloranta, 2005 ; Thanawood *et al.*, 2006; Cardozo *et al.* , 2006; Griensven *et al.*, 2006)

2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสำคัญ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวเปิดรับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เป็นอันดับที่สอง รองจากสื่อบุคคล ทั้งนี้สื่ออินเทอร์เน็ตไม่เพียงใช้งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ต่ำ หากยังสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติมได้ง่ายและทันต่อเหตุการณ์มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ อีกด้วย นอกจากนี้ทางการท่องเที่ยวพึงประสานงานเพิ่มเติมไปยังฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำลิงค์เชื่อมโยงจากเว็บไซต์ของสำนักงานการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในการเผยแพร่สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวภูเก็ตผ่าน

เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานดังกล่าว เนื่องจากผลการวิจัยของ Ralli and Saloranta (2005) พบว่า ความร่วมมือจากสื่อระดับระหว่างประเทศมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวได้มากกว่าสื่อภายในท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงแต่มีโอกาสนในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากกว่าแล้ว ยังไม่ต้องใช้งบประมาณสูงเกินจำเป็นอีกด้วย

3. จากข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ประสงค์ให้มีการแจกหรือประชาสัมพันธ์เส้นทางรถหลบภัย ณ เคาน์เตอร์ของสถานพักผ่อนต่างๆ นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงรับไปดำเนินการจัดหาคู่มือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาแจกจ่ายประชาสัมพันธ์ในจุดดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอให้ทางศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาตินำเอาแผนที่ภูมิประเทศสำหรับใช้ในการหลบภัย (evacuation map) ซึ่งกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำขึ้นประกอบในรายงานเรื่อง Tsunami Risk Mitigation Measures with Focus on Land Use and Rehabilitation มาพิมพ์เผยแพร่แจกจ่ายให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว เนื่องจากเอกสารดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นแสดงเส้นทางหลบหนีกรณีเกิดเหตุเท่านั้น หากสะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในการเตรียมความพร้อมของเส้นทางและแผนการหลบภัยที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการเดินทางท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่งด้วย

4. กระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้รับผิดชอบแผนการฝึกซ้อมและการอพยพ ควรปรับแผนการฝึกซ้อมแผนอพยพ ซึ่งแต่เดิมกำหนดให้มีการจัดซ้อมแผนอพยพปีละ 2 ครั้ง โดยที่ผ่านมาเป็นการหมุนเวียนการฝึกซ้อมแผนไปตามหาดต่างๆ ที่เคยประสบภัย ซึ่งในทางปฏิบัติพึงจัดซ้อมแผนดังกล่าวร่วมกัน เนื่องจากเวลาเกิดเหตุ หาดต่างๆ มีความเสี่ยงที่ต้องเผชิญภัยในช่วงเวลาเดียวกัน ดังนั้นการจัดซ้อมแผนอพยพโดยแยกกันฝึกซ้อมที่ละแห่งอาจไม่เพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์จริง และยังขาดแนวทางการรองรับเหตุเมื่อเกิดความเสี่ยงขึ้นพร้อมกัน ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดในช่วงเวลาเดียวกันดังที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยใคร่เสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการศึกษาและประยุกต์แผนการอพยพในแต่ละพื้นที่มาใช้ในการฝึกซ้อมร่วมกันเพิ่มเติมจากแผนการฝึกซ้อมเดิม โดยพึงมีการฝึกซ้อมร่วมกันในทุกพื้นที่เสี่ยงอย่างน้อยปีละครั้งเพื่อให้แผนดังกล่าวมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง และเพื่อป้องกันมิให้เส้นทางอพยพที่จัดเตรียมไว้ไม่สามารถใช้การได้จริงหากเกิดเหตุ ผู้วิจัยเสนอให้กระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้รับผิดชอบแนวทางการจัดระเบียบชายหาด จำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อควบคุมมิให้มีการบุกรุกพื้นที่สาธารณะอันเป็นการ

ทำลาย แนวทางการจัดภูมิทัศน์ที่ได้มีการริเริ่มไว้ ตลอดจนรื้อล้างทำลายเส้นทางการหลบหนีอันอาจนำไปสู่การปิดกั้นเส้นทางมิให้สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพดังที่ควรจะเป็น

5. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ในฐานะผู้รับผิดชอบทุนส่งเสริมข้าราชการ พึงจัดทุนสนับสนุนการพัฒนาศาสตร์สาขาสมุทรศาสตร์ธรณี (geological oceanography) และ สาขาฟิสิกส์ธรณีด้านแผ่นดินไหว (seismologist) และสนับสนุนทุนวิจัยในการศึกษาจัดทำแบบจำลองคลื่นทะเล โดยเฉพาะแบบจำลองการเดินทางของคลื่นสึนามิ เพื่อติดตามเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมทำความเข้าใจเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาคเอกชน

1. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวพึงตระหนักในการนำเสนอและให้บริการที่มีคุณภาพและน่าประทับใจต่อนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ตลอดจนตรวจสอบและติดตามประเมินผลคุณภาพบริการที่นำเสนอ เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การรับรู้ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง ทั้งในด้านของภาพลักษณ์ต่อแหล่งท่องเที่ยว ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ และความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยว ล้วนมีอิทธิพลในการกระตุ้นหรือโน้มนำนักท่องเที่ยวให้เกิดความต้องการกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต ซึ่งความพึงพอใจโดยรวมต่อแหล่งท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบทั้งในด้านของความประทับใจที่มีต่อความสะดวกสบายและบริการที่ได้รับจากผู้ประกอบการขณะเดินทางมาใช้บริการเป็นสำคัญ รวมถึงความประทับใจต่อภาพลักษณ์ที่ดีของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเกิดขึ้นได้โดยความร่วมมือร่วมใจจากผู้ประกอบการในการร่วมมือกันฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนปฏิบัติตามแนวทางการฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น ไม่รื้อล้างพื้นที่สาธารณะบริเวณชายหาด เข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนอพยพตามกำหนด ฯลฯ

2. สำหรับผู้ประกอบการสถานพักแรม จำเป็นต้องมีการฝึกซ้อมแผนอพยพเฉพาะของสถานพักแรม แยกต่างหากจากแผนอพยพของส่วนกลาง เพื่อรองรับสถานการณ์ในพื้นที่ความรับผิดชอบของตนเอง และจำเป็นต้องจัดให้มีแผนที่แสดงเส้นทางอพยพแจกจ่ายให้กับผู้เข้าพัก เนื่องจากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการจัดให้มีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัยธรรมชาติในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นความจำเป็นที่ทางผู้ประกอบการสถานพักแรมจำเป็นต้องเร่งประสานงานขอรับการสนับสนุนด้าน

เอกสารประชาสัมพันธ์จากทางภาครัฐเพื่อนำมาแจกจ่ายให้นักท่องเที่ยว ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยป้องกันและบรรเทาความเสียหายหากเกิดกรณีพิบัติเท่านั้น หากยังนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยว ซึ่งอาจนำไปสู่การบอกเล่าถ่ายทอดไปยังคนรอบข้าง อันนับว่าเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สถานพักแรมดังกล่าว และอาจนำไปสู่การแนะนำให้มาใช้บริการต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะเมื่อผลการศึกษาในครั้งนี้ปรากฏชัดว่า สื่อที่นักท่องเที่ยวเลือกใช้ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์มากเป็นอันดับแรก ได้แก่ สื่อบุคคล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ตัวแปรสัญชาติหรือภูมิถิ่นานของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้พึงทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจำแนกกลุ่มของสมการจำแนกประเภทในแต่ละภูมิภาค เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ความต้องการในการกลับมาเยือนบนพื้นฐานการจำแนกกลุ่มนักท่องเที่ยว (segmentation) ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น
2. ควรทำการศึกษาเชิงเปรียบเทียบความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวชาวไทยควบคู่ไปด้วย เพื่อหนุนเสริมมิติทางการศึกษาให้เป็นไปอย่างรอบด้านและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง
3. นำนาระเบียบวิธีวิจัยอื่นๆ มาใช้ในการดำเนินการวิจัยควบคู่ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล (depth interview) หรือสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและมโนภาพที่นักท่องเที่ยวมีต่อแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นสึนามิ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527. **จิตวิทยาสังคม**. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- กรมสุขภาพจิต. 2548. สถิติการให้บริการด้านการฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบเหตุคลื่นสึนามิ ในจังหวัดภูเก็ต. **Mental Health Center (MHC) for Thai Tsunami Disaster**. แหล่งที่มา: <http://www.dmh.moph.go.th/english/>, 25 เมษายน 2550.
- กองบรรณาธิการนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์. 2548. **วันคลื่นสังหาร** บันทึกหายนภัยชายฝั่งอันดามัน. บริษัทเนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป. กรุงเทพฯ.
- กองบรรณาธิการผู้จัดการรายสัปดาห์. 2548. อันดามันกลับมาเป็นมุกเมื่อดงหลังสึนามิพัดถล่ม ผ่านไปครบปี. **ธุรกิจ-ภูมิภาค**. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/mgrWeekly/ViewNews.aspx?NewsID=9480000173383>, 2 พฤษภาคม 2550.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547. **การท่องเที่ยวภูเก็ต**. งานพัฒนาข้อมูลการท่องเที่ยว กองข่าวสารการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- ข่าวสด. 2548. การจัดระเบียบชายหาด 6 จังหวัดภาคใต้. **หนังสือพิมพ์รายวันข่าวสด**. วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548, หน้า 34.
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. 2548. ผลกระทบจากภัยพิบัติคลื่นสึนามิและความต้องการความช่วยเหลือของประชาชนจังหวัดภูเก็ต. **ระบบฐานข้อมูลวิจัย**. แหล่งที่มา: <http://www.jvkk.go.th/researchnew/datails.asp?code=0029>, 24 เมษายน 2550.
- ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล. 2547. รายงานลักษณะของสึนามิที่เกิดขึ้นในวันที่ 26 ธันวาคม 2547. **รายงานพิเศษจาก NECTEC**. แหล่งที่มา: http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/poonsak/tsunami/theme_3.html, 24 เมษายน 2550.

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. 2526. การวิเคราะห์การปลูกป่าฟื้นทางด้านสังคมศาสตร์. คณะสังคมศาสตร์.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นพมาศ ชีวเวทิน. 2542. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

บำรุง สุขพรรณ. 2543. จิตวิทยาการสื่อสาร. คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพฯ (อัคราณา)

บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. 2543. การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

บุปผา ส่งเสริม. 2544. ปัจจัยทางจิตวิทยาผู้บริโภคที่พยากรณ์พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผู้จัดการ. 2548. รำลึกสี่นามีทำท่องเที่ยวอันดามันคึกคัก. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน. วันที่ 27
ธันวาคม 2548.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2531. เอกสารบรรยายเรื่องการวัดทัศนคติ. คณะสังคมศาสตร์ และ
มนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. สำนักทดสอบทาง
การศึกษา และจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

พงศ์ศักดิ์ กาญจนภักดิ์. 2545. แรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราชกิจจานุเบกษา. 2522. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ฉบับพิเศษ, กรุงเทพฯ.

ราชกิจจานุเบกษา. 2522. พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน. กรุงเทพฯ.

ราชกิจจานุเบกษา. 2530. พจนานุกรมศัพท์ธรณีวิทยา. คณะอนุกรรมการจัดทำพจนานุกรม
ธรณีวิทยา. กรุงเทพฯ.

ราชกิจจานุเบกษา. 2541. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
กรุงเทพฯ.

วรรณา วงษ์วานิช. 2546. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2530. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. โรงพิมพ์เรืองอักษร,
กรุงเทพฯ.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. 2542. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กิตติการพิมพ์, เชียงใหม่.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2544. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 11. สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2548. ระบบเศรษฐกิจหลังคลื่นยักษ์สึนามิ. ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ. แหล่งที่มา:
<http://www.geocities.com/krabiyouth/tsunami09.html>, 22 เมษายน 2550.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ จำรัส คิ้วสุวรรณ และฐิติพงษ์ ธรรมนุสรณ์. 2522. จิตวิทยาสังคม.
ชัยศิริการพิมพ์. กรุงเทพฯ.

สมเจตน์ ไวยาการณ์, เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์, ชลัช จงสืบพันธ์ และ มนต์ กัมพูกุล. 2548. การ
ประเมินผลการฝึกอบรมตามโครงการสร้างโอกาสการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่
บุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ตกงาน อันเนื่องมาจากธรณีพิบัติภัยภาคใต้. โรงพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์. กรุงเทพฯ

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2526. **ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ**. สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

2548. **ผลกระทบจากคลื่นสึนามิต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. แหล่งที่มา: http://www.eximgo.th/doc/research/hot_issue/%E0%B8%A3%E0%B8%A3.pdf, 3 พฤษภาคม 2550.

สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ. 2548. การติดตามและประเมินผลกระทบจากแผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิที่ภาคใต้ด้วยข้อมูลจากดาวเทียมสำรวจทรัพยากร. **ภาพจากดาวเทียมติดตามสถานการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิที่ภาคใต้ ปี 2547**. แหล่งที่มา: <http://www.netdev.gistda.or.th/Gallery/html/tsunami2004/tsunami2004.html>, 5 พฤษภาคม 2550.

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2548. **แผนแม่บทการอพยพประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยจากคลื่นยักษ์ (สึนามิ)**. กระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ.

สุพรรณ หัศภาค. 2545. **ปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้มาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เสรี ศุภราทิพย์. 2548. **มัจจุราช อันดามัน: สึนามิ (ตอนที่ 1 ความจำเป็นขององค์ความรู้)**. ศูนย์วิจัยภัยธรรมชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต. กรุงเทพฯ.

โสรัศ แสงศิริพันธ์. 2528. การบริหารโดยคณะกรรมการ. **การตัดสินใจ**. (เอกสารอัดสำเนา).

อานันท์ เรืองรัชต์. ม.ป.ป. ระบบเตือนภัยสึนามิ DART (Deep Ocean Assessment and Reporting on Tsunami). **คลื่นชีวิต - สึนามิ**. แหล่งที่มา: <http://www.thaisnews.com/prdnews/life/disaster/tsunami.htm>, 24 เมษายน 2550.

อารี พันธุ์ณี. 2540. **จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน**. บริษัทดันอ้อ แกรมี จำกัด, กรุงเทพฯ

อุไรวรรณ อมรนิมิตร. 2546. เทคนิคการวิเคราะห์ความเสี่ยง: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง Logistic Regression Analysis และ Discriminant Analysis. **เทคนิคการเลือกใช้สถิติ**. แหล่งที่มา: http://www.sci.kmitnb.ac.th/eng_sci/Journal/Journal_2003_1.htm, 19 มีนาคม 2550.

Bird and D.Howes. 2006. Tsunami Risk Mitigation and the Issue of Public Awareness. **The Australian Journal of Emergency Management**. 21 (4): 29-35.

Brigham, B. 2006. Destination Recovery: A Case Study of Thailand's Coastal Tourism Destinations in the Aftermath of the December 26, 2004 Indian Ocean Tsunami. **Post Tsunami Thailand**. Available Source: <http://www.springbreakrelief.org/project.html>, April 25, 2007.

Butler, G.D. 1967. **Introduction to Community Recreation**. 4th ed. Mc Graw – Hill. New York.

Cardozo. B.L., W.Thienkrua, S.Chakkraband, T.E. Guadamuz, W.Pengjuntr, P.Tantipiwatanaskul, S. Sakornsatian, S.Ekkasswin, B. Panyayong, A.Varangrat, J.W. Tappero, M. Schreiber, and F.V. Griensven. 2006. Symtoms of Posttraumatic Stress Disorder and Depression among Children in Tsunami-affected Areas in Southern Thailand. **Journal of the American Medical Association**. 5 (296): 549-559.

Carlsen, J. 2006. Post-tsunami Tourism Strategies for the Maldives. **Tourism Review International**. 10 (1): 69-79.

Defra Flood Management. 2005. The Threat Posed by Tsunami to the U.K. **Tsunami Risk to the U.K.** Available Source: http://www.ccop.or.th/download/pub/tsunami_final_report.pdf, April 30, 2007.

Department of Mineal Resources. 2006. Tsunami Risk Mitigation Measures with Focus on Land Use and Rehabilitation. **CCOP-DMR Project**. Available Source: http://www.ccop.or.th/download/pub/tsunami_final_report.pdf, April 29, 2007.

- Griensven, F.V., S. Chakkraband, W.Thienkrua, W.Pengjuntr, B.L.Cardozo, P. Tantipiwatanaskul, P.A. Mock, S. Ekassawin, A. Varangrat, C. Gotway, M. Sabin, and J.W. Tappero. 2006. Mental Health Problems among Adults in Tsunami-affected Areas in Southern Thailand. **Journal of the American Medical Association**. 5 (296): 537-548.
- Hilgard, E.R. 1962. **Introduction to Psychology**. Harcourt Brase World, Inc. New York.
- Institute for Leisure and Tourism. 2006. Executive Summary of Austria Travel and Tourism Market Trends. **Austria Travel**. Available Source: <http://www.the-infoshop.com/study/eo45888-travel-tourism.html>, April 25, 2007.
- Legg, B. and Synolakis. 2003. Evaluation of Tsunami Risk to Southern California Coastal Cities. **California's Tsunami Risk**. Available Source: http://www.eeri.org/tsunami_risk/FinlRept.pdf, May 1, 2007.
- Litvin, S.W. 2006. Revisiting Plog's Model of Allocentricity and Psychocentricity. **Industry & Business News**. Available Source: http://www.goliath.ecnext.com/coms2/gi_0199-5686539/Revisiting-Plog-s-mode-of.html, April 26, 2007.
- Mill, R.C. 1990. **The Tourism International Business**. Denver University
- Morgan, T. and R.A. King. 1965. **Introduction to Psychology**. Mc Graw – Hill, New York.
- Morrison, A.M. 1989. **Hospitality and Travel Marketing**. Delmar Publisher, New York.
- Oskamp, S. 1977. **Attitude and Opinion**. Englewood Cilffs, New Jersey.
- Pacific Asia Travel Association. 2005. Tsunami Relief for the Tourism Sector. **Phuket Action Plan**. Available Source: www.world-tourism.org/tsunami/Phuket/Draft%20Phuket%20Action%20Plan-A%20Rev.3.pdf , April 24, 2007.

- Pelinovsky E., B.H. Choi, J.S. Lee, and S.B. Woo. 2003. Estimates of Tsunami Risk Zone in the East Sea Based on Data of the Synthetic Catalogue. **Smithsonian / NASA ADS Physics Abstract Service**. Available Source: <http://adsabs.harvard.edu/abs/2003EAEJ735P>, May 1, 2007.
- Ralli, T. and S. Juha-Pekka. 2003. Role of Safety and Security Perceptions and Safety Threats in the Tourism Industry. **Abstract of Tourism and Services Management Program**. Available Source: <http://www.kirjasto.jypoly.fi/opin/abstract.asp?aidee=3967>, April 24, 2007.
- Remmers, H.H., H.L. Gage and J.F. Rummel. 1965. **Practical Introduction to Measurement and Evaluation**. 2nd ed. Harper & Row. New York.
- Rittichainuwat, B. 2006. Tourists' Motivation in Visiting Phuket after the Tsunami. **Tourism News**. Available Source: http://www.tatnews.org/tourism_news/detail.asp?id=2873, April 25, 2007.
- Rittichainuwat, B., H. Qu, and J. K. Leong. 2003. The Collective Impacts of a Bundle of Travel Determinants on Repeat Visitation. **Journal of Hospitality & Tourism Research**. 27 (2), p.217-236.
- Simon, H. 1960. **The New Science of Management Decision**. Harper & Row, New York.
- Stokey, E and R. Zeckhauser. 1978. **A Primer for Policy Analysis** W.W. Newton & Company, New York.
- Thanawood, C., C. Yongchalermchai and O. Densrisereekul. 2006. Effects of the December 2004 Tsunami and Disaster Management in Southern Thailand. **Science of Tsunami Hazards**. 3 (24): 206-217.

- Veloze, R.D.C. 1987. **Incentives for Community Involvement in Conservation Programmes**. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome.
- Xinhua New Agency. 2006. Post-Tsunami Global Travel Intentions Research Report. **Tsunami Effects on Tourism Lingers: Report**. Available Source: [http://www. Tsunami Effects on Tourism Lingers Report.mht](http://www.TsunamiEffects.org), April 24, 2007.
- Yamane, T. 1979. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd Ed. Harper & Row Publishers, New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามภาษาไทย

หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการบริเวณหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต
หลังเกิดธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ปี 2547 และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต

โดย

นางสาวพริญา เงินถิ

นิสิตโครงการปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจง

การสำรวจข้อมูลในครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ บริเวณหาดป่าตอง อำเภอกระบุรี จังหวัดภูเก็ต และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่ในอนาคต กับศึกษาปัจจัยบางประการที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศโดยจะทำการศึกษา ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจากทุกกลุ่มประเทศทั่วโลก ซึ่งเดินทางมาเยือน หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ภายหลังจากที่รัฐบาลไทยจัดงานรำลึกถึงเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ ครบรอบ 1 ปี

ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษวิจัย และประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

ตอนที่ 3. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ ความพึงพอใจ และความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ สึนามิ

ตอนที่ 4. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับ สึนามิ

วิธีตอบแบบสอบถาม

- ทำเครื่องหมาย ✕ หรือ ✓ ลงใน ☐ หรือช่องว่างที่ท่านต้องการในคำถามแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว ยกเว้นคำถามที่ระบุว่าตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
- เติมคำในช่องว่างที่เว้นไว้หลังคำถามแต่ละข้อ

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สัญชาติ.....
4. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด.....
5. สถานภาพการสมรส.....
6. อาชีพหลัก.....
อาชีพเสริม.....
7. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของท่าน.....
8. การเดินทางโดย.....
9. จำนวนผู้ร่วมเดินทางทั้งหมด.....

ตอนที่ 2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

10. ท่านเคยเดินทางมาเยือนหาดป่าตอง อำเภอกระบี่ จ.ภูเก็ตมาก่อนหรือไม่
☐ ไม่เคย ☐ เคย โปรดระบุจำนวนครั้งที่เคยมา จำนวนครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้)
11. หลังจากเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติคลื่นยักษ์ สึนามิ เมื่อปี พ.ศ. 2547 ท่านเดินทางมาเยือน หาดป่าตอง อ.กระบี่ จ. ภูเก็ตแล้วกี่ครั้ง.....ครั้ง (รวมครั้งนี้)
12. จุดประสงค์ของท่านในการเดินทางมาในครั้งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
☐ เพื่อรำลึก ถึงเหตุการณ์ สึนามิ
☐ เพื่อศึกษาธรรมชาติหลังเกิดภัยพิบัติ
☐ เพื่อสังสรรค์กับเพื่อน ๆ
☐ เพื่อสังสรรค์กับครอบครัว
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
13. ลักษณะการเดินทางของท่านในครั้งนี้ (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)
☐ ท่านเดินทางมาเอง ☐ ท่านเดินทางมากับบริษัททัวร์

14. ท่านทราบข่าวสารข้อมูล การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ หาดป่าตอง อ.กระบุรี จ.ภูเก็ต จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ครอบครัว, เพื่อน	☐ บริษัททัวร์
☐ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	☐ ทาง Internet.
☐ โทรทัศน์-วิทยุ	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ ความพึงพอใจและความต้องการกลับมาเยือนพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ สีนามิ

15. ตามความคิดของท่าน ลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวกับหาดป่าตอง ต่อไปนี้ ควรจะได้คะแนนในระดับใด (โปรดทำเครื่องหมาย ✕ หรือ ✓ ทับตัวเลขที่ท่านเลือกเพียงข้อเดียว)

15.1) สภาพเส้นทางเข้าถึงพื้นที่ - สามารถเข้าถึงโดยใช้รถยนต์ประเภทต่างๆ

เข้าถึงยากลำบากมาก						เข้าถึงสะดวกมาก
	5	4	3	2	1	

15.2) ความห่างไกลของแหล่งท่องเที่ยวจากเสียงรบกวนจากภายนอก เช่น เสียงจากรถยนต์ เสียงจากกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชน

มีความสงบสันโดษอย่างมาก						มีเสียงรบกวนอย่างมาก ไม่มีความสงบ
	5	4	3	2	1	

15.3) ความเป็นธรรมชาติ/การที่สภาพของพื้นที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลังเกิดภัยพิบัติคลื่นยักษ์ สีนามิ

มีความเป็นธรรมชาติสูงมาก						มีความเป็นธรรมชาติต่ำมาก
	5	4	3	2	1	

15.4) โอกาสในการพบปะผู้คน

มีโอกาสที่จะพบปะผู้คนน้อยมาก						โอกาสที่จะปลีกวิเวกต่ำมาก
	5	4	3	2	1	

15.5) สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการภายในแหล่ง

ระดับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสูงมาก - ระดับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่ำ -
ความเป็นธรรมชาติสูงมาก ความเป็นธรรมชาติต่ำมาก

5 4 3 2 1

15.6) การควบคุมนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยการใช้เจ้าหน้าที่ตรวจตรา และ/หรือ การใช้การสื่อต่าง ๆ

การควบคุมสูง/การพึ่งตนเองต่ำ การควบคุมต่ำ/การพึ่งตนเองสูง

5 4 3 2 1

16. ตามความคิดของท่าน สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการด้านการท่องเที่ยวและรูปแบบกิจกรรมของหาดป่าตอง มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด (โปรดทำเครื่องหมาย X หรือ ✓ ลงในช่องว่าง)

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการ	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	ควร ปรับปรุง (2)	ควร ปรับปรุง อย่างมาก (1)
1) ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่					
2) การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่					
3) การให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ					
4) ความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่พัก					
5) การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณ ชายหาดและพื้นที่พักผ่อน					
6) บริการอาหาร/เครื่องดื่ม					
7) ห้องน้ำ/ห้องสุขา					
8) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
9) แผ่นป้ายสัญลักษณ์					
10) ระบบเตือนภัย					
11) การดูแลความปลอดภัยโดยเจ้าหน้าที่					
12) ความเข้มงวดกวดขันของเจ้าหน้าที่ให้ นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ					

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการ	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	ควร ปรับปรุง (2)	ควร ปรับปรุง อย่างมาก (1)
13) ความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่					
14) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว					
15) สิทธิพิเศษในการท่องเที่ยว					
16) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว					
17) อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

17. ตามความคิดเห็นของท่าน ภาพลักษณ์ของหาดป่าตอง เป็นอย่างไร

.....

18. ท่านมีความพึงพอใจต่อการมาท่องเที่ยวหาดป่าตอง อ.กระบุรี จ.ภูเก็ต ในครั้งนี้เพียงใด

- ☐ มีความพึงพอใจน้อยมาก
☐ มีความพึงพอใจน้อย
☐ มีความพึงพอใจปานกลาง
☐ มีความพึงพอใจมาก
☐ มีความพึงพอใจมากที่สุด

19. หากมีโอกาстанจะกลับมาเยือนหาดป่าตอง แห่งนี้หรือไม่

- ☐ ไม่มา เนื่องจาก
- ☐ มา เนื่องจาก

ตอนที่ 4. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับ สึนามิ

20. โปรดพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ ตามความคิดของท่าน เห็นด้วยหรือไม่ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง)

ข้อความ	ถูก	ผิด
1) คลื่น สึนามิ เกิดจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก บริเวณที่มีน้ำทะเลจำนวนมาก ทำให้น้ำทะเลเหนือบริเวณดังกล่าวและบริเวณใกล้เคียงมีการไหลเวียนอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่ บริเวณจุดศูนย์กลางและกระจายออกไปทุกทิศทาง		
2) การเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ที่เป็นสาเหตุของสึนามิ เกิดจากแผ่นดินไหวเท่านั้น		
3) จุดเริ่มต้นของคลื่นสึนามิ อาจจะมีขนาดของคลื่นเพียงไม่กี่นิ้ว		
4) คลื่น “สึนามิ” มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขึ้น-ลงของกระแสน้ำ และแรงลม ที่พัดบนผิวน้ำ เช่นเดียวกับคลื่นตามปกติทั่วไป ที่เราพบเห็นตามชายหาด		
5) คลื่นสึนามิ ยังสามารถเคลื่อนตัวเข้าฝั่งด้วยความสูงหลายร้อยฟุต		
6) คลื่น สึนามิ สามารถซัดถล่มบริเวณแนวประการังที่อยู่ในระดับตื้นได้ทั้งหมด		
7) คลื่นสึนามิ หนึ่งลูกประกอบด้วยคลื่นจำนวนหลายระลอก		
8) คลื่นสึนามิ ลูกแรกจะไม่ใช่คลื่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุด		
9) อันตรายที่เกิดจากคลื่นสึนามิ หนึ่งลูกอาจกินเวลาหลายชั่วโมง		
10) คลื่นสึนามิสามารถเคลื่อนที่ได้รวดเร็วกว่าที่คนจะสามารถวิ่งได้		
11) บางครั้งคลื่นสึนามิทำให้น้ำบริเวณชายฝั่งลดลงและเผยให้เห็นพื้นมหาสมุทรได้		
12) คลื่นสึนามิบางลูกมีพลังความรุนแรงมหาศาล สามารถพัดพาก้อนหินขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักหลายตัน พร้อมทั้งเรือและซากปรักหักพังอื่น ๆ ขึ้นมาบนฝั่งในระยะหลายร้อยฟุต		
13) คลื่นสึนามิสามารถเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นในตอนกลางวันหรือกลางคืน		
14) ในกรณีที่ท่านอยู่ในที่พัก หรือสถานที่ ที่ใกล้กับบริเวณที่เกิดคลื่นสึนามิเมื่อได้ยินเสียงเตือนภัย ท่านไม่ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้อื่นควรใช้ สัญชาตญาณในการตัดสินใจของตัวเอง		
15) ในกรณีที่ท่านอยู่ในบริเวณที่จะได้รับอันตรายจากคลื่นสึนามิ ท่านควรอพยพครอบครัวตามเส้นทางที่จัดไว้เพื่อความปลอดภัยนอกเขตอันตรายให้เร็วที่สุด		

ข้อความ	ถูก	ผิด
16) ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณชายหาดและรู้สึกแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านควรอพยพไปยังพื้นที่ที่สูงกว่าโดยทันที โดยไม่ต้องรอเสียงประกาศเตือนภัย		
17) ในการเดินทางท่องเที่ยวทุกครั้ง นักท่องเที่ยวต้องคอยติดตามข่าวสารการเตือนภัยสึนามิอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด		
18) ในกรณีที่ท่านอยู่บนเรือ ขณะเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว หรือได้รับสัญญาณเตือนภัย ท่านควรนำเรือออกจากฝั่งสู่ทะเลทันที		
19) ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณพื้นราบ และได้ยินเสียงประกาศเตือนภัย ท่านควรรีบหนีขึ้นไปชั้นบนสุดของอาคารใกล้เคียง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กที่มีความแข็งแรง		
20) ภายหลังเกิดคลื่นสึนามิ แล้วเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว ที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า after shock ที่เกิดต่อเนื่องเมื่อเหตุการณ์สงบลง จะไม่เคยมีปรากฏ เป็นเพียงเรื่องเล่าสืบทอดกันมาเท่านั้น ไม่ควรกังวลจนเกินไป		
21) คลื่นสึนามิ ไม่ได้เป็นคลื่นที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ 50-60 ปีจะเกิดขึ้นครั้งหนึ่ง ท่านไม่ควรหวาดวิตกจนเกินไป ซึ่งอาจทำลายการเดินทางท่องเที่ยวได้		
22) ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่บ่งบอกถึงเหตุที่กำลังจะเกิดคลื่นสึนามิ คือ ท้องฟ้าจะมีคลื่นเช่นเดียวกับการเกิดพายุฝน		
23) ถ้าท่านอยู่บริเวณที่เกิดเหตุการณ์สึนามิ ท่านควรพยายามหาสิ่งยึดเหนี่ยวที่ใกล้ตัวและแข็งแรงขณะถูกพัดพาลอยตัวตามกระแสน้ำ		
24) ในกรณีที่น้ำทะเลลดระดับลงอย่างกะทันหัน ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน ภายหลังเกิดแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านสามารถรู้ทันทีว่าอาจเกิดคลื่นสึนามิตามมา		
25) ในกรณีที่ท่านท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเล ท่านจะสังเกตปฏิกิริยาของสัตว์บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ ซึ่งบ่งบอกถึงสัญญาณเตือนภัยพิบัติจากธรรมชาติ		

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามภาษาอังกฤษ

ID Number

Visitor Survey

**The Project “Opinions of Foreign Tourists towards Recreational Settings
at Patong Beach, Phuket after the Tsunami 2004 and Need for Revisiting
the Area in the Future”**

By

Miss Peeraya Ngoenthee

Faculty of Forestry, Kasetsart University

In effort to provide the best information for the decision makers on the management of nature of recreation areas after the Tsunami effect in the Southern part of Thailand

Miss Peeraya Ngoenthee, is a Master’s degree program student from the Faculty of Forestry, Kasetsart University and is conducting the research titled “Opinions of Foreign Tourists towards Recreational Settings at Patong Beach, Phuket after the Tsunami 2004 and Need for Revisiting the Area in the Future”

The survey is part of the research and aims at analyzing recreational activities, and tourists motivation to visit Patong Beach, their opinions toward recreation settings at the beach after the Tsunami 2004, and need for revisiting the area in the future.

Your cooperation in filling in this questionnaire would be very beneficial for this research. Thank you for your time!!!

Miss Peeraya Ngoenthee

Master’s degree Program, student Faculty of Forestry,

Kasetsart University

Part I : General Information

We would like to ask for your background information to conclude visitor profile of the survey. Please take a few minutes to complete this questionnaire.

1. Gender ☐ Male ☐ Female

2. Age years

3. Highest Education

4. Marital Status

5. Occupation (full time)
(part time)

6. Income per month (approximately)

7. Country of residence

8. Traveling

☐ Air ☐ Sea ☐ Road ☐ Other (please specify.....)

9. Including yourself, how many individuals are traveling in your group? person (s)

Part II : Traveling Information

10. Have you ever visit Patong Beach, Kathu District, Phuket Province before?

☐ No (This is my first visit)

☐ Yes, Please specify number of your previous visit (excluded this visit) Time (s)

11. After Tsunami effect disaster in 2004, how many time did you visit Patong Beach, Kathu district, Phuket province? (Included this visit) time (s)

12. Your objective (s) of this visit (You can answer more than one choice)

- ☐ Relaxing Vacation
- ☐ In memorizing of the Tsunami event and come back to travel
- ☐ To learning about nature after the disaster
- ☐ To enjoy with friends
- ☐ To enjoy with family
- ☐ Others, please specify

13. Please specify characteristic of your traveling.

- ☐ By yourself
- ☐ Group tour by tour agency

14. From what source(s) you get the information about Patong Beach, Kathu district, Phuket province (You can answer more than one choice)

- ☐ Family, Friends ☐ Tour agencies
- ☐ Publishing ☐ Internet
- ☐ Television-Radio ☐ Others (Please specify)

Part III : Opinions toward recreational setting

15. Please circle the number that represent the level of each characteristic that you would rate of Patong Beach

15.1) Accessibility / road condition to area the site

Very convenient	Average			Very difficult
5	4	3	2	1

15.2) The level of tranquility

High	Moderate			Low
5	4	3	2	1

15.3) Naturelness of the site after Tsunami effect disaster.

High richness	Moderate			Low
5	4	3	2	1

15.4) The level of solitude / remoteness

Very remote - isolated				Crowded
5	4	3	2	1

15.5) Accommodation and services supplied for the tourism site

High level of facilities And service supplied				Low level of facilities and service supplied
5	4	3	2	1

15.6) Visitor control by regulation and enforcement by patrol officers and / or by signs
advertisements.

High control/low self reliant				Low
5	4	3	2	1

16. According to your opinion, how would you rate the facilities Tourism service system and characteristics of Patong Beach (Only the utilities that you use at the Beach)

Characteristic of site	Rate score				
	Very good 5	Good 4	Moderate 3	Poor 2	Very poor 1
1) Accessibility					
2) Visitor's Information supplied by officer					
3) Visitor management and control, information service on how to react when nature disaster occurred					
4) Cleanliness of accommodation					
5) Cleanliness of facility and rest area at the beach					
6) Food and drinks services					
7) Bathroom and toilet					
8) Tourism service center					
9) Tourist signs					
10) Warning system					
11) Safety care by officer					
12) Visitor management and control to rules and regulations by officer					
13) Friendliness of officer					
14) Express of traveling					
15) Privilege of traveling					
16) Tourism activities					
17) Others (please specify)					

17. According to your opinion, how is the image of Patong Beach?

.....

.....

.....

18. How are you satisfied in this trip to Patong Beach?

Please circle the number that represent the level of satisfaction that you would rate for this tourism site.

High			Moderate				Low
	5	4	3	2	1		

19. If you have any chance, would you come back to visit Patong Beach or not?

- ☐ No, because
- ☐ Yes, because

Part IV: Knowledge about Tsunami

20. Please consider each of these phrase according to your opinion are Agree is Yes or Disagree is No.

Description	Yes	No
1) Tsunami wave was caused by the changing of the earths shell causing movement of water, a wave is generated outwards in all directions from the center of the disturbance.		
2) Only a Earthquake can cause a Tsunami wave.		
3) The beginning of Tsunami might be only small size wave of a few inches.		
4) Tsunami waves cause the normal tidal movement that we see going up and down every day.		
5) Tsunami wave can move to the shore at over 100 feet in height.		
6) Tsunami wave also causes disaster to the undersea control.		
7) The Tsunami is composed of many waves.		
8) The first Tsunami wave is the biggest wave.		
9) Danger from one Tsunami warning might be in effect for several hours.		
10) Tsunami wave can move more quickly than normal human can run.		
11) Sometimes Tsunami waves cause the sea along the shore to run out and leave the sea floor more visible than normal.		
12) Some Tsunami wave are strong enough to blow many tons of rock including shipwreck and debris upon the shore for a hundred feet distance.		
13) Tsunami wave can occur at anytime, either day or night.		
14) In case when you are in hotel or near Tsunami wave, you should not follow other people but rely on yourself.		
15) If you are in danger zone of Tsunami wave, you should evacuate your family to the evacuation site or safe site out of the danger zone.		
16) In case of when you are on the beach and feel the earthquake, you should move to the upper or high level ground immediately without waiting for danger warning.		

Description	Yes	No
17) Every time when you travel, travelers should follow the warning Tsunami information all the time.		
18) In case when you are on a boat, when a earthquake occurrence or you receive a danger alarm, you should head your ship to deep sea water.		
19) In case your area is low level, you should go upstairs to highest level of a rigid concrete building.		
20) After the Tsunami disaster has stopped a “After shock” might never happen so you should not worry.		
21) Tsunami does not happened so often, in 50-60 years, it might only happen once, you should not worry and let it spoil your vacation trip.		
22) A Tsunami always happens during stormy weather.		
23) If you are caught in a Tsunami wave you should try to grab something that floats.		
24) When the sea level along the shore is rapidly a lot lower than normal, there may have been an earthquake which might cause a Tsunami wave.		
25) In case of traveling along the sea shore, did you notice an unnaturally reaction of animals around you? It might be the sign showing of a natural disaster.		

Please use this space to make any further comments or suggestions.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ ค1 การทดสอบความน่าเชื่อถือของความคิดเห็นต่อปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ

ปัจจัยแวดล้อมด้านนันทนาการ	Correlated	Alpha
	Item-Total Correlation	if item Deleted
สภาพเส้นทางเข้าถึงพื้นที่	.3259	.6836
ความห่างไกลของแหล่งท่องเที่ยวจากเสียงรบกวนภายนอก	.6604	.5621
ความเป็นธรรมชาติ / การเปลี่ยนแปลงของสภาพพื้นที่หลังเหตุการณ์	.6219	.5747
โอกาสในการพบปะผู้คน	.2789	.6958
สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการภายในแหล่งท่องเที่ยว	.4340	.6464
การควบคุมนักท่องเที่ยวโดยเจ้าหน้าที่	.2272	.7025
N of item = 6 N of case = 40 Alpha = .6904		

ตารางผนวกที่ ค2 การทดสอบความน่าเชื่อถือของความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวก
บริการด้านการท่องเที่ยว บริเวณหาดป่าตอง

สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	Correlated Item-Total Correlation	Alpha if item Deleted
ความเหมาะสมในการเข้าถึงพื้นที่	.2967	.8949
การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่	.3478	.8947
การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ	.6628	.8788
ความสะดวกเรียบร้อยของสถานที่พัก	.5295	.8841
การดูแลรักษาความสะดวกบริเวณชายหาดและพื้นที่พักผ่อน	.6469	.8799
ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม	.4858	.8860
ห้องน้ำ	.5788	.8824
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	.7725	.8746
แผ่นป้ายสัญลักษณ์	.5307	.8840
ระบบเตือนภัย	.5014	.8852
การดูแลความปลอดภัยโดยเจ้าหน้าที่	.3883	.891
ความเข้มงวดกวดขันนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	.5998	.8819
ความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่	.7460	.8779
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	.7229	.8785
สิทธิพิเศษในการท่องเที่ยว	.5586	.8831
รูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว	.6617	.8787
N of item = 16 N of case = 40 Alpha = .8899		

ตารางผนวกที่ ค3 การทดสอบความยากของคำถามวัดระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ	Difficulty	ระดับ
คลื่นสึนามิเกิดจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกบริเวณที่มีน้ำทะเลจำนวนมากมหาศาล ทำให้น้ำทะเลเหนือบริเวณดังกล่าวและบริเวณใกล้เคียงมีการไหลเวียนอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่บริเวณจุดศูนย์กลางและกระจายออกไปทุกทิศทาง	0.90	ง่ายมาก
การเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ที่เป็นสาเหตุของคลื่นสึนามิไม่ได้เกิดจากแผ่นดินไหวเท่านั้น	0.70	ง่าย
จุดเริ่มต้นของคลื่นสึนามิ อาจจะมีขนาดของคลื่นเพียงไม่กี่นิ้ว	0.65	ง่าย
คลื่นสึนามิมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขึ้น-ลงของกระแสน้ำ และแรงลมที่พัดบนผิวน้ำ เช่นเดียวกับคลื่นตามปกติทั่วไปที่เราพบเห็นตามชายหาด	0.38	ยาก
คลื่นสึนามิยังสามารถเคลื่อนตัวเข้าฝั่งด้วยความสูงหลายร้อยฟุต	0.75	ง่าย
คลื่นสึนามิสามารถซัดถล่มบริเวณแนวปะการังที่อยู่ในระดับตื้นได้ทั้งหมด	0.65	ง่าย
คลื่นสึนามิหนึ่งลูกประกอบด้วยคลื่นจำนวนหลายระลอก	0.63	ง่าย
คลื่นสึนามิลูกแรกเป็นคลื่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุด	0.40	ปานกลาง
อันตรายที่เกิดจากคลื่นสึนามิหนึ่งลูกอาจกินเวลานานหลายชั่วโมง	0.63	ง่าย
คลื่นสึนามิสามารถเคลื่อนที่ได้รวดเร็วกว่าที่คนจะสามารถวิ่งได้	0.63	ง่าย
บางครั้งคลื่นสึนามิทำให้บริเวณชายฝั่งลดลงและเผยให้เห็นพื้นมหาสมุทรได้	0.68	ง่าย
คลื่นสึนามิบางลูกมีพลังความแรงมหาศาล สามารถพัดพาก้อนหินขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักหลายตัน พร้อมทั้งเรือและซากปรักหักพังอื่นๆ ขึ้นมาบนฝั่งในระยะหลายร้อยฟุตได้	0.78	ง่าย
คลื่นสึนามิสามารถเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นในตอนกลางวันหรือกลางคืน	0.65	ง่าย
ในกรณีที่ได้ยินเสียงเตือนภัย ท่านควรปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้อื่น ไม่ควรใช้สัญชาตญาณในการตัดสินใจของตัวเอง	0.60	ง่าย
ในกรณีที่ท่านอยู่ในบริเวณที่จะได้รับอันตรายจากคลื่นสึนามิ ท่านควรอพยพครอบครัวตามเส้นทางที่จัดไว้เพื่อความปลอดภัยนอกเขตอันตรายโดยเร็วที่สุด	0.73	ง่าย
ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณชายหาดและรู้สึกแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านควรอพยพไปยังพื้นที่ที่สูงกว่าโดยทันที โดยไม่ต้องรอเสียงประกาศเตือนภัย	0.83	ง่ายมาก
ในการเดินทางท่องเที่ยวทุกครั้ง นักท่องเที่ยวต้องคอยติดตามข่าวสารการเตือนภัยสึนามิอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด	0.83	ง่ายมาก

ตารางผนวกที่ ค3 (ต่อ)

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ	Difficulty	ระดับ
ในกรณีที่ท่านอยู่บนเรือ ขณะเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว หรือได้รับสัญญาณเตือนภัย ท่านควรร่นาเรือออกจากฝั่งสู่ทะเลทันที	0.78	ง่าย
ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณพื้นราบ และได้ยินเสียงประกาศเตือนภัย ท่านควรรีบหนีขึ้นไปชั้นบนสุดของอาคารใกล้เคียงที่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กที่มีความแข็งแรง	0.65	ง่าย
ภายหลังเกิดคลื่นสึนามิ แล้วเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า after shock ที่เกิดต่อเนื่อง ซึ่งควรระมัดระวังตามสมควร	0.40	ปานกลาง
คลื่นสึนามิ ไม่ได้เป็นคลื่นที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ไม่อาจคำนวณช่วงเวลาที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการเดินทางท่องเที่ยวทางทะเลควรกระทำอย่างระมัดระวัง	0.52	ปานกลาง
ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่บ่งบอกถึงเหตุที่กำลังจะเกิดคลื่นสึนามิ คือ ท้องฟ้าจะมีครีเม้นคล้ายกับการเกิดพายุฝน	0.50	ปานกลาง
ถ้าท่านอยู่บริเวณที่เกิดเหตุการณ์สึนามิ ท่านควรพยายามหาสิ่งยึดเหนี่ยวที่ใกล้ตัว และแข็งแรง ขณะถูกพัดพาลอยตัวตามกระแสน้ำ	0.70	ง่าย
ในกรณีที่น้ำทะเลลดระดับลงอย่างกะทันหัน ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน ภายหลังเกิดแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านสามารถรู้ทันทีว่าอาจเกิดคลื่นสึนามิตามมา	0.73	ง่าย
ในกรณีที่ท่านท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเล ท่านควรสังเกตปฏิกิริยาของสัตว์บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ ซึ่งบ่งบอกถึงสัญญาณเตือนภัยพิบัติจากธรรมชาติ	0.68	ง่าย
N of item = 25 N of case = 40		

ตารางผนวกที่ ค4 การทดสอบความน่าเชื่อถือของคำถามวัดระดับความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ	Correlated Item-Total Correlation	Alpha if item Deleted
คลื่นสึนามิเกิดจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกบริเวณที่มีน้ำทะเลจำนวนมากมหาศาล ทำให้น้ำทะเลเหนือบริเวณดังกล่าวและบริเวณใกล้เคียงมีการไหลเวียนอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่บริเวณจุดศูนย์กลางและกระจายออกไปทุกทิศทาง	.0644	.7951
การเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ที่เป็นสาเหตุของคลื่นสึนามิไม่ได้เกิดจากแผ่นดินไหวเท่านั้น	.0093	.8020
จุดเริ่มต้นของคลื่นสึนามิ อาจจะมีขนาดของคลื่นเพียงไม่กี่นิ้ว	.4239	.7804
คลื่นสึนามิมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขึ้น-ลงของกระแสน้ำ และแรงลมที่พัดบนผิวน้ำ เช่นเดียวกับคลื่นตามปกติทั่วไปที่เราพบเห็นตามชายหาด	.0571	.7996
คลื่นสึนามิยังสามารถเคลื่อนตัวเข้าฝั่งด้วยความสูงหลายร้อยฟุต	.5673	.7738
คลื่นสึนามิสามารถซัดถล่มบริเวณแนวปะการังที่อยู่ในระดับตื้นได้ทั้งหมด	.3508	.7843
คลื่นสึนามิหนึ่งลูกประกอบด้วยคลื่นจำนวนหลายระลอก	.3341	.7851
คลื่นสึนามิลูกแรกเป็นคลื่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุด	.1175	.7966
อันตรายที่เกิดจากคลื่นสึนามิหนึ่งลูกอาจกินเวลานานหลายชั่วโมง	.2283	.7908
คลื่นสึนามิสามารถเคลื่อนที่ได้รวดเร็วกว่าที่คนจะสามารถวิ่งได้	.2633	.7889
บางครั้งคลื่นสึนามิทำให้บริเวณชายฝั่งลดลงและเผยให้เห็นพื้นมหาสมุทรได้	.1881	.7926
คลื่นสึนามิบางลูกมีพลังความรุนแรงมหาศาล สามารถพัดพาก้อนหินขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักหลายตัน พร้อมทั้งเรือและซากปรักหักพังอื่นๆ ขึ้นมาบนฝั่งในระยะหลายร้อยฟุตได้	.3252	.7856
คลื่นสึนามิสามารถเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นในตอนกลางวันหรือกลางคืน	.5231	.7750
ในกรณีที่ได้อินเสียงเตือนภัย ท่านควรปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้อื่น ไม่ควรใช้สัญชาตญาณในการตัดสินใจของตัวเอง	.5721	.7719
ในกรณีที่ท่านอยู่ในบริเวณที่จะได้รับอันตรายจากคลื่นสึนามิ ท่านควรอพยพครอบครัวตามเส้นทางที่จัดไว้เพื่อความปลอดภัยนอกเขตอันตรายโดยเร็วที่สุด	.3774	.7830
ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณชายหาดและรู้สึกแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านควรอพยพไปยังพื้นที่ที่สูงกว่าโดยทันที โดยไม่ต้องรอเสียงประกาศเตือนภัย	.3229	.7860
ในการเดินทางท่องเที่ยวทุกครั้ง นักท่องเที่ยวต้องคอยติดตามข่าวสารการเตือนภัยสึนามิอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด	.1761	.7920

ตารางผนวกที่ ค4 (ต่อ)

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ	Correlated Item-Total Correlation	Alpha if item Deleted
ในกรณีที่ท่านอยู่บนเรือ ขณะเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว หรือได้รับสัญญาณเตือนภัย ท่านควรร่นาเรือออกจากฝั่งสู่ทะเลทันที	.3950	.7824
ในกรณีที่ท่านอยู่บริเวณพื้นราบ และได้ยินเสียงประกาศเตือนภัย ท่านควรรีบหนีขึ้นไปชั้นบนสุดของอาคารใกล้เคียงที่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กที่มีความแข็งแรง	.3750	.7830
ภายหลังเกิดคลื่นสึนามิ แล้วเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า after shock ที่เกิดต่อเนื่อง ซึ่งควรระมัดระวังตามสมควร	.1400	.7955
คลื่นสึนามิ ไม่ได้เป็นคลื่นที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ไม่อาจคำนวณช่วงเวลาที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการเดินทางท่องเที่ยวทางทะเลควรกระทำอย่างระมัดระวัง	.3309	.7853
ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่บ่งบอกถึงเหตุที่กำลังจะเกิดคลื่นสึนามิ คือ ท้องฟ้าจะมีครีเม้นเช่นเดียวกับการเกิดพายุฝน	.3221	.7858
ถ้าท่านอยู่บริเวณที่เกิดเหตุการณ์สึนามิ ท่านควรพยายามหาสิ่งยึดเหนี่ยวที่ใกล้ตัว และแข็งแรง ขณะถูกพัดพาลอยตัวตามกระแสน้ำ	.6244	.7700
ในกรณีที่น้ำทะเลลดระดับลงอย่างกะทันหัน ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน ภายหลังเกิดแผ่นดินสั่นสะเทือน ท่านสามารถรู้ทันทีว่าอาจเกิดคลื่นสึนามิตามมา	.5614	.7737
ในกรณีที่ท่านท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเล ท่านควรสังเกตปฏิกิริยาของสัตว์บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ ซึ่งบ่งบอกถึงสัญญาณเตือนภัยพิบัติจากธรรมชาติ	.4821	.7773
N of item = 25 N of case = 40 Alpha = .7925		